toare. De aici tendința de a interveni, de a controla, exprimată în prima fază prin înghețarea, pur și simplu, a salariilor și a prețurilor, iar în cea de a doua prin instituirea unor organisme publice (consiliul pentru costul vieții, comisia de prețuri, consiliul salariilor, consiliul chiriilor, comitetul pentru dividende și dobînzi) însărcinate să supravegheze și să frîneze tendințele inflaționiste. Nimeni nu se hazardează să afirme că sistemul de control își va dovedi eficiența realizînd obiectivul stabilit de Administrație, reducerea ritmului inflației de la 4,7 la sută în acest an la 2—3 la sută anual pînă la sfîrșitul lui 1972. Intervenția modestă, limitată, cu multe goluri, a organismelor publice nou create nu va contrabalansa nici pe departe forța deprinderilor economice adînc înrădăcinate sau puterea discreționară a giganților economiei. Pe de altă parte, după cum a subliniat — între mulți alții — fostul vicepreședinte al S.U.A., Hubert Humphrey, „inflația este doar unul dintre cele două rele îngemănate care subminează economia țării. Celălalt rău este șomajul. Există o nevoie disperată de locuri de muncă, dar programul președintelui nu ține seama, din păcate, de această necesitate. Aceasta este problema cheie căreia programul prezidențial nu reușește să-i răspundă".

Așadar, noua orientare economică reprezintă recunoașterea tacită a eșecului singurului sistem pe care președintele Nixon și republicanii în general îl considerau acceptabil („nu voi conduce această țară pe calea controlării prețurilor și salariilor, oricît de tentant ar părea, din punct de vedere politic, acest control", declarase președintele abia anul trecut) și totodată un drum aparent fără întoarcere, experții apreciind că fața economică a Statelor Unite se va schimba irevocabil. În bine sau în rău ? Rămîne de văzut.

Pentru moment, Administrația este dispusă să discute doar modalitățile de aplicare a noii politici economice — și aceasta doar în anumite limite — nu însă și perspectiva ei. Astfel, după ce liderii sindicali au declarat că vor refuza să participe la activitatea comisiilor pentru prețuri și salarii dacă — așa cum se anunțase inițial — guvernul își va aroga dreptul de veto asupra hotărîrilor lor, s-a revenit și s-a renunțat la acest veto guvernamental. Colaborarea marilor sindicate este însă limitată și condiționată de o serie de clauze, cele mai importante reticențe fiind determinate de înlesnirile acordate de guvern marilor corporații și de insuficiența măsurilor de combatere a șomajului (6,1 la sută în august, 6 la sută în septembrie, reducere cu totul neînsemnată).

Principala problemă litigioasă derivă din orientarea controlului asupra economiei : privilegii și înlesniri și mai mari pentru corporații (Administrația refuză categoric să impună limitarea profiturilor), restricții exclusiv pentru salariați și pentru categoriile cu venituri mici. Armistițiul Administrație-sindicate este numai parțial. Situația contractelor colective în curs de aplicare (unele prevedeau ridicări de salarii eșalonate care acum au fost suspendate din oficiu) sau în curs de negociere este mai explozivă decît oricînd. După 33 de luni de guvernare, președintele Nixon a recurs pentru prima oară la nepopulara lege Taft-Hartley, la a cărei adoptare a contribuit activ pe vremea cînd era congresman. Această lege care permite guvernului să ordone suspendarea oricărei

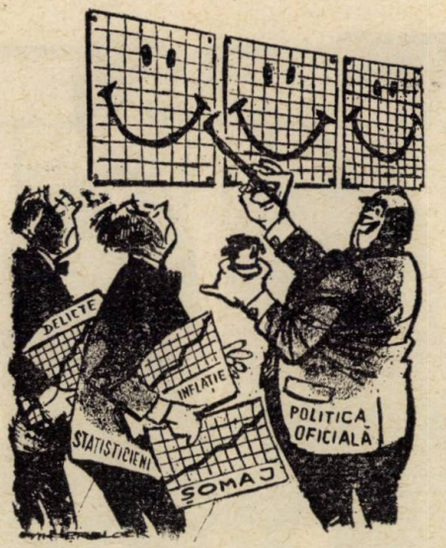

— Domnilor, există o artă a interpretării statisticilor...

(Din **International Herald Tribune**)

greve pe timp de 80 de zile — dacă în acest interval nu se realizează nici un acord între patroni și salariați, greva poate fi reluată — a fost invocată pentru a-i readuce la lucru pe docherii de pe coasta de vest a S.U.A. la capătul a 101 zile de încetare a lucrului. Măsura a fost aplicată în momentul cînd, pe lîngă acești 15 000 de docheri din 24 de porturi de la Atlantic și din regiunea Marilor Lacuri au intrat în grevă alți 45 000 de docheri de pe Coasta Pacificului și din porturile Golfului Mexic, paralizînd practic întreaga activitate portuară americană, ceea ce nu s-a întîmplat niciodată în trecut. Motivele celor două greve sînt diferite, docherii din Pacific aparținînd de altfel altui sindicat decît docherii de la Atlantic, dar coincidența lor a fost aceea care a determinat intervenția guvernamentală. Ea se referă exclusiv la greviștii de pe coasta de vest. Aceștia au început să se întoarcă la lucru după ce președintele sindicatului lor, Harry Bridges, le-a cerut să se supună deciziei autorităților. La mai bine de o săptămînă după invocarea legii Taft-Hartley activitatea nu fusese încă reluată integral.

Ceilalți 45 000 de docheri își continuă greva, la fel ca și 80 000 de mineri din bazinul carbonifer Appalachia, care au încetat lucrul la 30 septembrie atunci cînd a expirat contractul lor colectiv. Ce vor face celelalte sindicate ale căror negocieri privind noile contracte colective au fost stingherite de programul economic guvernamental ? Recurgînd la argumentul de forță, reprezentat de legea Taft-Hartley, guvernul a urmărit să le dea un avertisment : nu va tolera torpilarea măsurilor sale. Docherii și minerii au demonstrat însă, prin acțiunile lor, că președintele Nixon n-a avut dreptate atunci cînd a afirmat că numai liderii sindicali au rezerve față de programul economic și că masa muncitorilor ar fi, dimpotrivă, satisfăcută de el.

Felicia ANTIP

München
INEFICIENȚA „TOTALEI CONFRUNTĂRI"

La puțin timp după congresul creștin-democrat de la Saarbrücken, reuniunea de la München a creștin-socialilor, aripa bavareză a partidului de opoziție vest-german, a oferit comentatorilor confirmarea unei tendințe mai dinainte manifestate : sub patronajul lui Strauss, opoziția își perfecționează tonurile incisive, liderii ei se întrec în a-și dovedi zelul combativ, o retorică agresivă depășește, ostentativ, rigorile obișnuite ale criticii, astfel încît ea tinde să-și compună o imagine care riscă să se transforme în simpla negație a guvernului. Denunțînd, fără excepție, toate acțiunile guvernamentale, fie ele externe sau interne, atît Strauss cît și Barzel au lansat un răsunător apel spre restabilirea „comunității de luptă" împotriva guvernului. Desigur, subiectul cel mai copios tratat de beligeranții reuniți la München a fost „politica răsăriteană" a cabinetului Brandt : respingerea acordurilor cu Uniunea Sovietică și Polonia și, în general, a relațiilor cu țările socialiste promovate de guvern, critica acordului

cvadripartit privind Berlinul occidental — au oferit prilej de discursuri dramatic-incendiatoare. Această manifestă reîntoarcere la un limbaj revolut nu se putea traduce mai bine decît prin regretul, zgomotos formulat de Strauss : „zăgazurile ermetic durate de Konrad Adenauer s-au deschis, iar guvernul nu mai poate stăvili șuvoaiele". Fraza se referea la fenomenul — încurajat, după părerea lui Strauss, de către actualul guvern vest-german — de recunoaștere internațională a Republicii Democrate Germane.

La acuzațiile opoziției, răspunsurile social-democrate nu s-au lăsat așteptate. Vorbind pe marginea victoriei repurtate de P.S.D. în landul Bremen, cancelarul Brandt a arătat că rezultatele electorale obținute în acest land confirmă nu numai „politica dusă de social-democrații din Bremen ci, totodată, întreaga politică social-democrată". Respingînd acuzațiile opoziției, purtătorul de cuvînt al prezidiului P.S.D., Jochen Schultz, declara că întrunirea U.C.S. de la München nu a adus nici o propunere constructivă, ci, dimpotrivă, a dovedit că U.C.S. „cultivă cu orice preț negația", că prin limbajul dramatic folosit nu face altceva decît „o afacere cu teama". „P.S.D. — a apreciat el — consideră afirmațiile lui Strauss și Barzel ca puțin convingătoare și, în sine, contradictorii". Acest fapt îl observă, de altfel, și mulți comentatori vest-germani, care au văzut, de pildă, în recentele alegeri din Bremen o confirmare a impopularității politicii de „totală confruntare" promovată de opoziție. „Conceptul totalei confruntări — observa „Die Zeit" —, al atacurilor absurde împotriva așa-zisei „politici de vînzare" a lui Brandt sau al programului economic „haotic" al lui Schiller, s-a dovedit un slogan nepotrivit".

R. P.

DIN SURSE...

Vizită

Guvernul britanic — transmit agențiile de presă — îl așteaptă în cursul lunii viitoare pe președintele Tito într-o vizită în Marea Britanie, după voiajul pe care acesta urmează să-l întreprindă în Statele Unite și Canada. O asemenea invitație fusese acceptată cu cîtăva vreme în urmă de șeful statului iugoslav, dar nu se precizase data sosirii la Londra. Ultimele convorbiri oficiale anglo-iugoslave au avut loc în iunie 1968, cu ocazia vizitei la Belgrad a șefului de atunci al diplomației britanice (în guvernul laburist), Michael Stewart.

Actor ?

John Lindsay, primarul New York-ului — scrie revista „L'Europeo" — ar fi primit o scrisoare din partea producătorului Jackie Mason prin care acesta îl invită să accepte să joace în filmul său „Roger the stoolie" („Roger agentul provocator"). Rolul va fi, afirmă producătorul, „scurt și constructiv".

Valoare

La Paris, un cerșetor și-a agățat de piept următoarea plăcuță : „Nu mai primesc dolari !" (Din „Time")

EFECTE ALE CHIRIILOR EXCESIVE...

...și ale crizei de locuințe : circa 100 de studenți ai Politehnicii din nord-estul Londrei sînt nevoiți să doarmă în camerele personalului școlii

MĂRIRE ȘI DECĂDERE...

René Vignal, un fost idol al tribunelor, selecționat de 17 ori în echipa națională de fotbal a Franței, nevoit să abandoneze sportul la 28 de ani în urma unui accident, a ajuns ulterior gangster și șef de bandă. Tribunalul din Toulouse l-a condamnat recent la 15 ani închisoare

Picasso

Parisul se pregătește să celebreze la 25 octombrie împlinirea a 90 de ani de la nașterea lui Pablo Picasso. Joi, 21 octombrie, într-una dintre cele mai mari săli ale Muzeului Luvru, președintele Pompidou urmează să deschidă expoziția în care sînt prezentate șaizeci dintre cele mai celebre pînze ale pictorului catalan. La 25 octombrie, în imensa sală a Palatului Sporturilor, va avea loc un spectacol ce va fi deschis de filmul „Guernica", al lui Alain Resnais, și de un discurs al lui Jacques Duclos, ca omagiu pentru marele artist și luptător pentru pace.

Nedivulgat

Spania negociază construirea de nave de război pentru Africa de Sud — anunță serviciul de presă madrilen „Cifra". Dacă afacerea se va încheia, șantierele navale spaniole vor construi un număr nedivulgat încă de corvete dotate cu arme antisubmarine. Alte trei asemenea vase de război au fost furnizate cu cîtăva vreme în urmă Portugaliei.

Jarring

Mediatorul O.N.U. în Orientul Mijlociu, Gunnar Jarring, care este ambasador al Suediei la Moscova, urmează să se întoarcă la postul său din capitala Uniunii Sovietice la 27 octombrie — anunță agențiile de presă. Va reveni la New York în cursul lunii noiembrie pentru a asista la dezbaterile Adunării Generale asupra situației din Orientul Mijlociu. Deocamdată — se consideră la Națiunile Unite — Gunnar Jarring nu are intenția să meargă în această zonă.

Amînare

Reuniunea miniștrilor de externe ai țărilor islamice, ce urma să aibă loc luna trecută la Kabul (vezi rubrica noastră de la nr. 40), ar putea avea loc tot la Kabul, nu însă înainte de luna aprilie 1972 — a declarat la Kuala Lumpur secretarul general al Confederației internaționale islamice, Tengku Abdul Rahman.

Record

În Statele Unite 626 condamnați la moarte, între care șase femei, așteaptă să fie executați — scrie „Paris Match". Statul California deține în această privință recordul : 92 condamnări la pedeapsa capitală.

Invitație

Presa tunisiană menționează invitația pe care președintele Boumediene a adresat-o președintelui Bourguiba de a vizita Algeria. Nu se știe deocamdată dacă starea sănătății președintelui tunisian îi va permite să efectueze o asemenea călătorie. Dacă totuși ar avea loc, aceasta ar fi prima vizită oficială la Alger a lui Habib Bourguiba.

Posibilitate

Este posibil — a declarat președintele Salvador Allende cu prilejul unei întîlniri cu studenții universității din Antofagasta — ca foarte curînd, probabil într-una din săptămînile viitoare, Fidel Castro să facă o vizită oficială în Chile.

Memorii

„New York Times" a început duminică publicarea unei prime serii de extrase din memoriile fostului președinte al Statelor Unite, Lyndon Johnson, care urmează să apară în volum la începutul lunii noiembrie. Extrasele sînt însoțite de un articol rezumînd principalele capitole ale cărții, printre care și acela privind relațiile dintre Johnson și Kennedy, „deschise și afectuoase..."

Infirmiere

Începînd din 1965, Coreea de sud a „exportat" în R.F. a Germaniei peste 4 000 de... infirmiere și intenționează ca pînă în 1974 să mai trimită încă 12 000. În acest răstimp, în țară, circa 11 000 posturi de infirmiere rămîn vacante. „Korea Times" nu ascunde faptul că fiecare infirmieră „exportată" „aduce țării aproximativ 100 de dolari pe an, în timp ce absența unei infirmiere atrage după sine moartea a circa zece sud-coreeni". Economii...

Publicitate...

Direcția poștelor din Göteborg (Suedia) a hotărît — scrie revista italiană „Tempo" — să proiecteze un film publicitar asupra siguranței serviciilor sale. Filmul a fost trimis prin poștă. Dar proiecția n-a putut avea loc, benzile filmului... pierzîndu-se pe drum.

Dificultăți

Vistieria O.N.U. este goală — relevă U Thant. Anul acesta, Națiunile Unite au fost nevoite să împrumute 15 milioane de dolari pentru a-și plăti funcționarii. „Organizația trăiește de pe o zi pe alta" — a subliniat el. De altfel, bugetul propus pentru anul 1972 este de 215 milioane dolari, cu 20 la sută mai ridicat decît cel al anului în curs.

Rubrică realizată de Rodica DUMITRESCU

BALCANII ÎN PROCESUL DESTINDERII EUROPENE

Europa trăiește procesul pozitiv al ameliorării climatului său politic prin depășirea, poate prea lentă uneori dar permanent tenace, a reziduurilor ultimei conflagrații mondiale și a războiului rece ce i-a urmat ; amplul dialog în care s-au angajat țările continentului stimulează și este, la rîndul său, stimulat de concretizarea mereu mai frecventă a dorinței și interesului lor pentru o cît mai largă și diversificată colaborare și cooperare, pentru găsirea acelor factori, principii și măsuri, care, întrunind un consens unanim, să le deschidă cale netedă spre o fertilă conviețuire în pace și securitate, în folosul propriei lor dezvoltări și a progresului general.

Regiunea sud-est europeană cunoscută sub denumirea de Balcani se află integrată din plin în acest proces. Semnificația fenomenului este profundă și ea nu a scăpat atenției observatorilor politici care acordă evoluției interbalcanice un interes din cele mai evidente.

În interviul recent acordat de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, **Nicolae Ceaușescu**, ziaristului italian Enzo Bettiza de la „Corriere della Sera", trei din întrebările puse se referă la Balcani. Ecoul larg al poziției exprimate de șeful statului român reflectă locul important pe care îl ocupă stadiul actual și perspectivele relațiilor din această zonă în preocupările opiniei publice internaționale și, în primul rînd, europene.

„Consider că situația în Balcani evoluează într-o direcție pozitivă, se apreciază în interviu. **Există o dorință tot mai pronunțată din partea tuturor statelor balcanice de a se ajunge la o normalizare a relațiilor între ele, cu toate deosebirile de orînduire social-politică"**. Este o apreciere căreia realitățile din regiune îi conferă cea mai deplină legitimitate.

■

Din complexa și seculara experiență a unor pagini de istorie trăite în comun de popoarele din regiunea Balcanilor se desprind cîteva adevăruri fundamentale care pot favoriza în mod substanțial dezvoltarea bunelor relații dintre ele.

Timp de secole, întrajutorarea le-a înlesnit și întărit lupta pentru libertate, pentru apărarea ființei lor naționale, le-a furnizat un prețios suport material și spiritual care a închegat și consolidat o bogată tradiție de cooperare, apropiere și prietenie. Dar ceea ce a fost cîștigat de-a lungul veacurilor sub imperiul necesității apărării împotriva jugului otoman și al altor puteri străine, poate fi valorificat cu o nouă eficiență în condițiile radical schimbate de astăzi.

Accedînd la independența statală, țările respective au tot interesul să fructifice această cucerire prin consolidarea factorilor în măsură să contribuie la dezvoltarea lor politică, economică și socială, unul dintre acești factori fiind tocmai stabilirea unor relații de bună vecinătate și colaborare în propria lor regiune. În această direcție, o nouă realitate apărută după cel de-al doilea război mondial se adevereste a avea un rol de primă importanță : existența în zonă a patru state socialiste, a căror identitate de orînduire și scop în construcția internă își găsește o firească prelungire pe plan extern în adeziunea lor la principiile fundamentale ale dreptului și moralei internaționale, promovată la rangul de politică oficială de stat.

În secolul XIX și primele decenii ale secolului XX, Balcanii au devenit „butoiul cu pulbere" al Europei. Metafora omite precizarea unui element fundamental și anume că această pulbere a fost introdusă dinafară, că ea era expresia jocului de interese al marilor puteri imperialiste pentru care popoarele din regiune reprezentau doar piese de manevră în confruntarea dintre aceste puteri. Un rezultat al acestei realități este și faptul că Balcanii localizează punctul de pornire al primului război mondial. Cînd, ceva mai tîrziu, întreaga regiune a devenit victima cotropirii fasciste, tradițiile comune de luptă au reieșit la suprafață cu vigoare, înscriind capitole eroice în istoria rezistenței împotriva mașinii de război hitleristo-mussoliniene și a înfrîngerii acesteia. Dar ceea ce a fost cîștigat de-a lungul negrilor ani ai celui de-al doilea război mondial poate fi valorificat mult mai fructuos astăzi, cînd statele acestei cvasi-peninsule sînt în măsură să o transforme într-o zonă a păcii și bunei înțelegeri, cînd beneficiarele unei atari evoluții ar fi înseși popoarele acestei regiuni, ele putînd totodată să-și aducă în felul acesta cea mai substanțială contribuție la normalizarea relațiilor de pe întregul continent, la însănătoșirea ireversibilă a climatului politic european.

Revista noastră a înfățișat nu demult cititorilor săi (nr. 16 din 15 aprilie) intensa activitate diplomatică desfășurată între țările balcanice, numeroasele contacte, începînd cu nivelul cel mai înalt, între forurile de cea mai mare răspundere din aceste țări, cursul ascendent al schimburilor economice, consacrate în acorduri și tratate pe termen scurt sau lung, aria din ce în ce mai extinsă a schimburilor și întîlnirilor ca și a unor acțiuni comune în alte domenii de activitate. Vom reaminti, succint, unele acțiuni întreprinse în ultimii ani și, chiar dacă menționarea lor va fi departe de a epuiza cronica relațiilor interbalcanice din această perioadă, ele vor putea sugera atît efervescența vieții politice din regiune, cît și, implicit, interesul pentru o evoluție pozitivă manifestă în fiecare din aceste țări.

Să subliniem în primul rînd contactele și convorbirile la nivel înalt ale României, cum au fost întîlnirile președintelui Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu tovarășii Iosip Broz Tito, Todor Jivkov și cu președintele Turciei, Cevdet Sunay, întîlnirile tovarășului Ion Gheorghe Maurer cu șefii guvernelor Iugoslaviei și Turciei, contactele și convorbirile ministrului afacerilor externe al României cu omologii săi iugoslav, bulgar și grec ; schimburile de vederi efectuate la nivel de adjuncți ai miniștrilor afacerilor externe din România, Iugoslavia, Bulgaria, Albania și Turcia. Pe aceeași linie a bunelor relații se înscriu vizitele reciproce care au avut loc anul trecut între delegațiile sindicale din România și Albania, și recent din România și Iugoslavia. Acționînd ferm pe linia instaurării în Balcani a unei atmosfere de colaborare și prietenie, România privește favorabil orice contact care se anunță a fi de bun augur între țările acestei zone. Menționăm, în acest sens, vizitele întreprinse anul trecut în Iugoslavia și Grecia de către ministrul bulgar al afacerilor externe, ridicarea nivelului de reprezentare diplomatică între Albania și Iugoslavia, restabilirea relațiilor diplomatice dintre Albania și Grecia, vizita oficială a premierului turc la Belgrad, precum și toate celelalte evenimente ce marchează evoluția pozitivă care are loc în această regiune.

În aceeași perspectivă pot fi privite și acțiunile de ordin economic, științific, tehnic sau cultural. Relațiile comerciale ale României cu celelalte cinci țări din regiunea Balcanilor au înregistrat, de-a lungul anilor, o dezvoltare remarcabilă. Creșteri și mai importante se prevăd pentru perioada 1971—1975. În contextul acțiunilor întreprinse din partea României, mai trebuie să fie amintită contribuția adusă la cauza bunei vecinătăți balcanice prin contactele pe linie parlamentară, la care se adaugă reuniunea organismelor naționale de turism, care a avut loc în primăvara acestui an la București, schimburile de delegați, de comunicări și idei între diferite instituții și organizații neguvernamentale, cum este cazul Uniunii Medicale Balcanice, Uniunii Balcanice a Matematicienilor și Asociației internaționale de studii sud-est europene, care desfășoară o activitate științifică valoroasă promovînd totodată spiritul de colaborare între specialiști — spirit atît de caracteristic pentru lumea modernă. În același timp, Comitetul român pentru colaborare și înțelegere reciprocă între popoarele din Balcani, care a luat ființă în urmă cu peste zece ani, sprijină pe toate căile eforturile țării noastre îndreptate spre instaurarea în această zonă istorico-geografică a unui climat de pace și înțelegere, de prietenie și colaborare rodnică. Foarte multe modalități interesante, practice, atractive (conferințele tehnice, simpozioanele, mesele rotunde, muzica, filatelia, balcaniadele de orientare turistică, excursiile, sportul) care se organizează

frecvent, în toate țările balcanice, contribuie la înfăptuirea treptată a acestui nobil deziderat de cunoaștere și prețuire reciprocă, de colaborare cu beneficii pentru toți.

■

Din cele enumerate mai sus apare cu claritate activitatea intensă desfășurată de România în contextul balcanic. Profundul interes pe care România socialistă îl poartă acestui obiectiv a fost reafirmat cu alt prilej de președintele Consiliului de Stat, **Nicolae Ceaușescu**, în următorii termeni : **„România trăiește în Balcani și de aceea se preocupă ca în această zonă să existe înțelegere și colaborare. Dorim ca Balcanii să nu mai fie un «butoi de pulbere», ci o zonă a colaborării, a păcii, fără arme atomice, fără baze militare străine. Dorim ca în Balcani să se pună capăt cu desăvîrșire oricăror încercări de atițare a unui popor împotriva altuia ; se cunoaște din experiența trecutului că politica marilor puteri imperialiste de dezbinare a țărilor balcanice și, în general, a țărilor mici nu a adus decît daune popoarelor respective, ușurînd dominarea și asuprirea lor. Iată de ce ne-am adresat și ne adresăm tuturor popoarelor din Balcani de a găsi calea colaborării, a unirii, pentru a asigura întărirea păcii și colaborării în această zonă !"**

Într-adevăr, preocuparea pentru crearea în Balcani, în cooperare cu toate statele din această regiune, a unei zone a păcii și înțelegerii bazate pe relații de bună vecinătate, face parte din constantele politicii externe a țării noastre, politică de fermă apărare a păcii și de dezvoltare a prieteniei cu toate popoarele, bazată pe respectarea strictă a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi a tuturor statelor, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. România a fost prima țară în Balcani care, încă din 1957, a făcut cunoscutele sale propuneri, dezvoltate doi ani mai tîrziu, pentru crearea în acest perimetru a unei zone a păcii și colaborării. În perfectă concordanță cu aceste obiective și urmărind consacrarea lor morală pe plan internațional, România a inițiat cunoscuta rezoluție adoptată la cea de-a XX-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., în 1965 — „Acțiuni pe plan regional pentru îmbunătățirea relațiilor de bună vecinătate între statele europene cu orînduiri social-politice diferite". Unanimitatea pe care a întrunit-o această rezoluție, ecoul extrem de pozitiv și larg pe care l-a suscitat au reprezentat, revelator, înaltul grad de receptivitate al țărilor lumii, al opiniei publice mondiale, la acțiunile și măsurile impregnate profund și sincer de năzuința de a aduce relațiile dintre state pe treapta normalizării depline și a cooperării nestingherite. În mod firesc, Balcanii, regiunea în care se întîlnesc șase țări cu orînduiri diferite și din care ea însăși face parte geograficește, a determinat din partea României eforturi constante pentru îmbunătățirea relațiilor sale cu celelalte țări și pentru influențarea în mod pozitiv a climatului interbalcanic în ansamblul său.

Astăzi, la sfîrșitul primului an al unui nou deceniu, climatul din Balcani oferă motive de îndreptățită satisfacție. Calitatea atmosferei politice dintr-o regiune sau alta, dintr-un continent sau altul, fiind în ultimă instanță suma calității relațiilor bilaterale, România și-a adus o primă și substanțială contribuție în Balcani prin normalizarea și dezvoltarea constantă, an de an, a relațiilor sale bilaterale, țara noastră întreținînd astăzi, și nu numai după aprecierea noastră, ci și a partenerilor noștri, legături bune și foarte bune cu toate celelalte state balcanice.

Țară socialistă, România acordă în mod firesc o atenție deosebită dezvoltării bunelor și multiplelor sale relații cu celelalte țări socialiste, în cazul Balcanilor fiind vorba de Albania, Bulgaria și Iugoslavia ; în virtutea unui principiu primordial al politicii sale externe, țara noastră este preocupată în același timp și de extinderea relațiilor cu alte țări, în cazul de față cu Grecia și Turcia, stadiul actual și perspectivele acestor relații fiind în numeroase prilejuri salutate și apreciate cu căldură de oficialitățile din Atena sau Ankara. Un curs pozitiv urmează în ultima vreme, după cum am văzut, și relațiile dintre celelalte state balcanice, această evoluție aflîndu-se astăzi substanțializată prin acceptarea de către toate țările din zonă a ideii de principiu că întărirea bunei vecinătăți, a colaborării și cooperării balcanice apare ca o necesitate, la a cărei realizare sînt chemate în egală măsură toate statele respective.

Care pot fi însă cerințele unei asemenea realizări ? Ținînd seama tocmai de experiența trecutului, ceea ce se impune aproape de la sine este eliminarea oricărui pericol de război sau de conflict în această regiune. În fața popoarelor din Balcani a stat constant necesitatea de a conviețui pașnic, de a se cunoaște și conlucra strîns pentru apărarea intereselor lor vitale. Ca atare, transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și bunei înțelegeri, lipsită de arme nucleare, corespunde intereselor tuturor popoarelor balcanice și trebuie să fie rezultanta străduințelor lor comune.

O asemenea străduință comună se poate materializa, de pildă, în consensul sau înțelegerea cu privire la excluderea forței și amenințării cu forța în relațiile interbalcanice, ceea ce ar crea dintr-un început o stare de spirit pozitivă, înlăturînd posibilele suspiciuni și deschizînd porțile spre încredere reciprocă : în aceeași direcție ar acționa, fără îndoială, și renunțarea totală la orice acțiune de natură a învenina relațiile dintre două sau mai multe state balcanice

Această învecinare exercită o influență fertilă și se resimte în același timp benefic de pe urma folosirii cît mai depline a avantajelor pe care le prezintă adîncirea cooperării și colaborării bi și multilaterale între țările balcanice. Multiplicarea acordurilor economice și de altă natură între aceste țări, diversele forme de cooperare deja stabilite atestă interesul și recunoașterea valorii practice a dezvoltării unor atari relații. Dacă o asemenea tendință apare astăzi ca o caracteristică majoră a întregii vieți internaționale, dacă ea este în foarte numeroase cazuri ridicată la rangul de politică oficială de stat, ea se dezvoltă cu atît mai firesc într-o regiune în care apropierea geografică și existența unei îndelungate, foarte îndelungate tradiții, au marcat permanent conviețuirea istorică a popoarelor respective.

Desigur, nimeni nu se așteaptă ca toate acestea să fie realizate de azi pe mîine. Procesul este de durată, dar porțiunea de drum parcursă este simptomatică și promițătoare. Relațiile bilaterale, prin care în mod obligatoriu trebuie să se treacă pentru atingerea țelurilor urmărite pentru întreaga zonă, au înregistrat, așa cum s-a arătat, pași importanți înainte, dar nu au ajuns încă la stadiul dorit. Mai subzistă, ici-colo, probleme care își așteaptă rezolvarea și care împiedică normalizarea într-adevăr deplină și reală a relațiilor dintre unele state balcanice. Cu toate acestea, apreciind situația în toată luciditatea și cu tot realismul, raportînd stadiul actual al relațiilor interbalcanice la cel existent cu mai puțin de un deceniu în urmă, corelînd cursul actual din regiune cu ambianța politică pe plan general-european și cu ascendentul pe care îl au astăzi în întreaga lume principiile normalizării relațiilor internaționale, putem afirma cu deplin temei că faza în care au ajuns relațiile în Balcani, rețeaua din ce în ce mai extinsă a acordurilor și angajamentelor bilaterale operînd în zonă au adus mai aproape de împlinire momentul abordării multilaterale a unora din preocupările comune cele mai arzătoare ale țărilor respective. În acest fel se vor crea noi premise favorabile pentru elaborarea, cu participarea deplin egală a tuturor părților, fără nici o constrîngere din afară, a modalităților celor mai propice pentru a transforma zona balcanică, compusă din state independente, suverane, într-o zonă integral devotată bunei vecinătăți și cooperării reciproc avantajoase, în condiții de pace și securitate. Un asemenea cadru oferă și avantajul creării unui climat mai favorabil și pentru rezolvarea problemelor bilaterale în suspensie, iar consecventa aplicare a principiului neamestecului în treburile interne ale altor țări și dezvoltării relațiilor cu toate statele, indiferent de orînduirea lor social-politică, va fi de natură a menține continuitatea participării tuturor statelor la opera de colaborare în problemele de interes comun.

■

Balcanii fac parte din Europa. Or, Europa este în căutarea febrilă a căilor și modalităților, poate în egală măsură a exemplelor, în măsură a-i facilita edificarea viitoarei construcții a relațiilor sale interstatale, pe fundamentele solide ale normelor și moralei internaționale, securității și cooperării. Reproducînd la scara sa geografică configurația politică și socială a statelor ce compun continentul, regiunea Balcanilor este pe deplin îndreptățită, prin datele pe care le oferă, să devină acel exemplu de conviețuire și colaborare rodnică între state cu orînduiri social-politice diferite de

IOSIP BROZ TITO : *Aș dori să subliniez că pacea și stabilitatea în Balcani și în regiunea Mediteranei sînt de o importanță esențială pentru continuarea proceselor de destindere în Europa. Cînd spun aceasta, am în vedere în primul rînd sensibilitatea și complexitatea relațiilor în această regiune din cauza moștenirii din trecut. De aceea, este de o importanță deosebită ca țările din afara Balcanilor să manifeste înțelegere și să respecte năzuințele popoarelor balcanice de a depăși dificultățile existente și a asigura o colaborare reciprocă mai strînsă.*

TODOR JIVKOV : *Guvernul nostru s-a situat întotdeauna pe poziția că nu poate exista nici o problemă în Balcani care, dacă există dorință reciprocă, să nu poată fi rezolvată pe cale pașnică. Constatăm cu satisfacție că în ultimii ani în această parte a lumii sporesc rapid forțele politice care se pronunță pentru înțelegere reciprocă general-balcanică și bilaterală, pentru dezvoltarea colaborării reciproc avantajoase, pentru transformarea Peninsulei Balcanice într-o zonă a păcii, într-o regiune fără armament racheto-nuclear.*

MEHMET SHEHU : *Guvernul albanez dorește să aibă și să mențină raporturi corecte, normale și de bună vecinătate cu țările vecine pe baza principiilor egalității, respectului reciproc, respectării integrității teritoriale, suveranității și neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc.*

CH. XANTHOPOULOS-PALAMAS : *Guvernul elen este convins că îmbunătățirea relațiilor prin contacte bilaterale va duce în cele din urmă la relații multilaterale de colaborare între țările balcanice... Grecia examinează în spirit pozitiv problema cooperării economice cu unele țări balcanice și este preocupată de găsirea celui mai bun mecanism pentru această colaborare.*

Din comunicatul româno-turc, aprilie 1970 : *Se relevă „aportul relațiilor prietenești româno-turce la evoluția pozitivă a situației în Balcani" și faptul că „părțile au scos în evidență însemnătatea eforturilor în vederea dezvoltării raporturilor de bună vecinătate și de înțelegere reciprocă în interesul păcii regionale și mondiale".*

care Europa are nevoie. Căci edificiul relațiilor interbalcanice spre care se tinde nu poate fi desprins de contextul european, ci dimpotrivă, trebuie privit ca o componentă a politicii europene a fiecăreia din aceste țări. Această politică vizînd cooperarea multilaterală și securitatea tuturor țărilor europene, realizarea obiectivelor respective în limitele unei zone înseamnă implicit servirea obiectivelor la nivel continental. Eforturile spre crearea unei zone în care accesul armelor nucleare să fie interzis sub orice formă, în care refuzul de a accepta imixtiuni și influențe străine, dăunătoare bunei vecinătăți și înțelegeri între statele regiunii, să fie un principiu ferm manifestat în practică de toate aceste țări, nu presupune cîtuși de puțin prejudicierea relațiilor internaționale pe care le cultivă fiecare din ele, după cum nu implică nici renunțarea la alianțele sau grupările din care fac parte. Respectul reciproc înseamnă tocmai recunoașterea dreptului ficărei țări de a-și hotărî singură orientarea și construcția politicii externe. Dar joncțiunea dintre obiectivele în Balcani și cele europene se realizează și aici, pentru că absența armei nucleare, neamestecul străin, dezvoltarea multilaterală total nestingherită a relațiilor interbalcanice și toate celelalte se integrează organic în lupta ce se desfășoară pe plan continental, deci inclusiv în țările balcanice, pentru securitatea europeană, pentru normalizarea relațiilor dintre țările Europei, pentru desființarea blocurilor militare, pentru dezarmare.

Referindu-se la propunerea României, în numeroase rînduri exprimată, pentru realizarea unei înțelegeri între statele balcanice care să ducă la excluderea armelor nucleare din această zonă, la transformarea Balcanilor într-o regiune a păcii și colaborării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în interviul acordat ziaristului italian, declară că această propunere **„are o strînsă legătură cu cea pentru realizarea securității în Europa ; pentru popoarele din această zonă ea constituie de fapt o parte importantă a preocupărilor lor pentru înfăptuirea în Europa a unor relații care să excludă folosirea forței sau amenințarea cu forța în relațiile dintre state".**

Ceea ce doresc, deci, popoarele din Balcani este actul extrem de pozitiv al ajungerii împreună la realizarea unui consens, a unei (sau unor) înțelegeri între guvernele respective în probleme de interes comun, cu efecte deosebit de valoroase atît pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale cît și pentru colaborarea interzonală. România, de pildă, consideră că relațiile sale cu unele țări balcanice, de pildă cu Grecia și Turcia — țări nesocialiste — se pot desfășura în cadrul unor acorduri și protocoale, cuprinzînd domenii de activitate ca cele existente, fără a fi nevoie de reglementări de natură deosebită. Bunele relații existente între România și aceste două țări, confirmate de oficialități de răspundere cu prilejul contactelor avute, lasă încă larg deschise porțile pentru continua lor dezvoltare și ameliorare. Și este cu putință — frecvența probelor în acest sens crește an de an — ca asemenea evoluții să se adîncească și să se consolideze pe cuprinsul întregii regiuni.

Procesul de reînnoire al relațiilor interbalcanice nu este izolat sau singular. Cu unele elemente schimbate dar vizînd în esență aceeași bună și pașnică vecinătate există propuneri aflate într-un stadiu mai mult sau mai puțin embrionar, mai mult sau mai puțin evoluat, și în regiunile altor continente, sau chiar în Europa. Țările nordice de pildă, cele din Europa centrală sau din zona Mediteranei.

Fiecare țară din regiunile respective își urmează propria sa politică externă, europeană sau mondială, înțelegerea spre care se tinde fiind colaborarea în cadrul și cu datele proprii zonei în care se situează. Iar reușita unei asemenea colaborări va fi condiționată, în ultimă instanță, tocmai de armonizarea cît mai fericită a obiectivelor, să le spunem, locale, cu cele privind Europa în întregul ei, o Europă eliberată de bariere artificiale și în cadrul căreia relațiile interstatale să se poată desfășura total nestingherit, iar apropierea și colaborarea dintre popoare să-și poată găsi cît mai deplina lor valorificare.

Intervine aici și raportul dintre diferitele posibile înțelegeri regionale, impactul acestui raport asupra climatului politic european. Dacă bunele relații din Balcani sînt destinate a servi interesele de pace ale Europei, acestea nu pot decît beneficia și mai din plin de pe urma existenței altor înțelegeri regionale, căci, așa cum spunea președintele Consiliului de Stat al României, **„asemenea înțelegeri regionale se completează reciproc și pot constitui împreună un cadru adecvat pentru o înțelegere generală în Europa".** Așadar, procesul dezvoltării relațiilor pașnice din Balcani nu numai că nu este prejudiciat și că nu vine în contradicție cu realizarea unei stabilități în Europa centrală, de pildă, ci va fi și beneficiară a progreselor înregistrate în alte zone ale continentului.

Cert este că popoarele din regiunea balcanică sînt vital interesate în înfăptuirea și promovarea unor relații care să le asigure condițiile optime de cooperare în condiții de pace și securitate. Spre aceasta le îndeamnă irezistibil o istorie încărcată de tradiții și experiențe, le îndeamnă în zilele noastre, mai ales, țelul comun al instaurării unei păci trainice în Europa. Căci dacă ține de domeniul realităților verificate faptul că Balcanii se resimt de pe urma climatului european, nu este mai puțin adevărat că regiunea ce le poartă numele își poate aduce o contribuție din cele mai valoroase la impulsionarea procesului de bună înțelegere între statele întregului continent. Degrevată de potențiale conflicte și neliniști „zonale", Europa se va putea dărui cu mai multă ardoare și cu mai mult succes laborioasei munci de reînnoire a climatului său global.

George SERAFIN

UN PAS POZITIV ÎN SPIRITUL REALISMULUI POLITIC

Înțelegerea intervenită între conducătorii Uniunii Sovietice și Statelor Unite privind organizarea unei întîlniri, la nivelul cel mai înalt, la Moscova, în a doua jumătate a lunii mai 1972, marchează un moment deosebit de important în evoluția relațiilor sovieto-americane și, desigur, cu reflexe și influențe certe asupra contextului politic internațional. Interesul larg manifestat de opinia publică față de vizita președintelui american în Uniunea Sovietică este pe deplin legitim, ținînd seama de semnificația viitoarelor convorbiri de la Moscova.

Desigur, înainte de toate, acordul privind întîlnirea dintre conducătorii Uniunii Sovietice și Statelor Unite este expresia unui curs favorabil al relațiilor și tratativelor bilaterale și multilaterale dintre cele două țări. Însăși data vizitei președintelui Nixon la Moscova a fost gîndită în funcție de evoluția — anterioară și de perspectivă — a relațiilor sovieto-americane. „În convorbirile avute cu dl Gromîko, cînd a fost aici, și în discuțiile anterioare care s-au desfășurat la alte niveluri cu privire la fixarea acestei vizite, s-a considerat — declara președintele Nixon în fața ziariștilor — că mai 1972 ar fi momentul cînd progresul într-o serie de domenii pe care le examinăm în prezent cu Uniunea Sovietică va atinge un stadiu care să permită conferinței la cel mai înalt nivel să devină eficientă". Tot președintele Nixon rememora fazele schimbului de păreri sovieto-american cu privire la vizită, al cărui debut — preciza el — a avut loc încă din primăvara anului trecut.

Speranța unor progrese viitoare în evoluția relațiilor sovieto-americane se întemeiază, desigur, pe constatarea unor progrese actuale. Sînt enumerate, în acest sens, acordul cvadripartit în problema Berlinului occidental, ca și semnarea, la 30 septembrie, a două acorduri sovieto-americane — 1. cu privire la adoptarea unor măsuri din partea ambelor țări pentru preîntîmpinarea folosirii accidentale sau nesancționate a armei nucleare aflate sub controlul lor ; 2. cu privire la măsurile de perfecționare a liniei de comunicații directe dintre U.R.S.S. și S.U.A. prin folosirea unor sateliți artificiali ai Pămîntului. În același timp, continuă — după cum se știe — tratativele sovieto-americane privind limitarea înarmărilor strategice ; cele două acorduri enumerate mai sus au fost elaborate în cursul acestor negocieri ; fără a atinge însăși esența problemei, acestea — considerată mulți comentatori — reprezintă indicii ale unei evoluții favorabile a convorbirilor pe această temă. De notat, în cadrul acestui succint bilanț al realizărilor în sfera relațiilor sovieto-americane, și încheierea tratatelor privind exploatarea fundului mărilor și interzicerea armelor bacteriologice. Toate acestea au concurat, fără îndoială, la crearea unei atmosfere mai destinse în relațiile dintre cele două țări și, în cele din urmă, a unor premise pentru anunțata întîlnire de la Moscova, din mai 1972.

Evocînd sferele de negocieri și convorbiri sovieto-americane, „Pravda" aprecia că „paralel cu problema limitării înarmărilor strategice, în fața țărilor noastre stau sarcini și mai ample, legate de cauza dezarmării, a asigurării securității generale... Nimeni nu diminuează dificultățile ce stau în calea spre încetarea cursei înarmărilor, spre dezarmare, spre transferarea resurselor producției militare țelurilor pașnice. Dar și însemnătatea pentru întreaga omenire a unor realizări palpabile în acest domeniu este greu de subapreciat. De asemenea, evoluția evenimentelor din Europa demonstrează că problema cu privire la convocarea unei conferințe general-europene privind securitatea și colaborarea, la care ar putea participa S.U.A. și Canada, a devenit actuală". Sînt, acestea, teme de interes major care, e de presupus, ar putea fi abordate, alături de altele, în cadrul întîlnirii de la Moscova.

WASHINGTON
Întrevedere între președintele Richard Nixon și Andrei Gromiko, cu prilejul prezenței ministrului de externe sovietic la lucrările Adunării Generale a O.N.U.

În conferința sa de presă, președintele Nixon a subliniat că vizita la Moscova nu depinde de vizita la Pekin, anunțată înainte : „Voi pleca la Pekin — a declarat el — cu scopul de a discuta probleme de interes bilateral și voi merge în Uniunea Sovietică pentru a discuta probleme care interesează Statele Unite și Uniunea Sovietică. Nici una din aceste vizite nu va fi efectuată în scopul de a exploata divergențele care ar putea exista între cele două națiuni. Nici una nu va avea loc în dauna vreuneia dintre aceste națiuni. Vizitele vor fi efectuate cu scopul îmbunătățirii relațiilor dintre Statele Unite și Uniunea Sovietică și îmbunătățirii relațiilor dintre Statele Unite și R.P. Chineză. Orice speculații în sensul că vreuna dintre ele este proiectată cu intenția de a o afecta pe cealaltă ar fi cu totul inexacte".

Comentînd vizita președintelui Nixon la Moscova, „Pravda" aprecia că „este absolut evidentă marea însemnătate pe care o are, în sistemul relațiilor internaționale, situația raporturilor dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite. Este, de asemenea, clar și faptul că ambele state, aparținînd unor sisteme social-politice deosebite au divergențe profunde în modul de a aborda cele mai importante probleme ale evoluției mondiale. Dar, în ciuda acestor divergențe, ele pot întreprinde eforturi eficiente îndreptate spre asigurarea păcii și securității generale". Progresele realizate pe plan bilateral între Uniunea Sovietică și Statele Unite pe diferite tărîmuri de negocieri demonstrează — afirma, totodată, un comentariu al agenției TASS — că „nu există probleme politice sau altele, oricît de complexe ar părea ele, care să nu poată fi soluționate la masa tratativelor, atunci cînd există dorința de înțelegere a ambelor părți, bunăvoința părților respective".

Degajînd semnificațiile vizitei președintelui Nixon la Moscova, majoritatea reacțiilor oficiale internaționale apreciază evenimentul în mod pozitiv. Calificativele acordate vizitei sînt : de pildă, pentru guvernul japonez — o expresie a „liniei de reglementare a problemelor internaționale prin intermediul convorbirilor, menită să contribuie la destinderea climatului internațional" ; pentru guvernul britanic — „un progres important în dialogul dintre S.U.A. și U.R.S.S." ; pentru cel vest-german — „o nouă confirmare a politicii sale de reglementare a relațiilor Est-Vest". Purtătorul de cuvînt al Secretariatului federal iugoslav pentru afacerile externe, răspunzînd unor întrebări adresate de ziariști în legătură cu viitoarea vizită a președintelui Nixon la Moscova, declara : „Întîlnirile și convorbirile dintre reprezentanții cei mai autorizați ai statelor și guvernelor, și care promovează relațiile și cooperarea internațională pe baza respectării intereselor tuturor țărilor, pot aduce o importantă contribuție la destindere în lume". Și, desigur, lista ecourilor favorabile ar putea continua.

De altfel, dacă adăugăm evantaiul larg al comentariilor de presă, imaginea capătă contururile adecvate unui eveniment de amploarea și semnificația vizitei anunțate. „Știrea cu privire la vizita președintelui Nixon la Moscova — scria, de pildă, ziarul „Rabotnicesko Delo" — este primită, fără îndoială, cu satisfacție de opinia publică bulgară. Poporul bulgar vede în această vizită o posibilitate favorabilă pentru rezolvarea prin tratative a problemelor mondiale nesoluționate și dificile, în interesul unui viitor mai bun pentru popoare". „Însăși lista temelor privind convorbirile — observa, la rîndul său, «Magyar Hirlap» — arată cît de multe probleme care își așteaptă reglementarea vor fi abordate de U.R.S.S. și S.U.A.". În același timp, un comentariu al agenției poloneze P.A.P. sublinia că „acordul cu privire la vizită este rezultatul eforturilor U.R.S.S. și al unei schimbări americane în direcția realismului politic".

O serie de luări de poziție ale partidelor comuniste și muncitorești apreciază semnificația viitoarei întîlniri de la Moscova ca pe un act pozitiv și relevă, totodată, eficacitatea metodei contactelor directe în promovarea înțelegerii internaționale și destinderii. Referindu-se la acest eveniment, secretarul general al P.C. Italian, Luigi Longo, a dat publicității o declarație în

care aprecia vizita președintelui Nixon la Moscova ca „un fapt nou și de mare importanță în evoluția situației internaționale". „Știrea despre călătoria lui Nixon la Moscova — afirma, în același timp, secretarul general al P.C. Italian — sosește la scurt răstimp după știrea cu privire la o călătorie similară pe care președintele S.U.A. se pregătește s-o facă la Pekin. Considerăm că, în această situație, așa cum am subliniat și cu un prilej anterior, este tot mai necesar și posibil să se înlăture conflictele și divergențele din mișcarea muncitorească internațională și dintre țările socialiste, astfel încît aceste mari forțe să poată aduce, în comun, o contribuție tot mai hotărîtoare la cauza păcii și progresului întregii omeniri". De asemenea, în recenta declarație a plenarei C.C. al P.C. din Finlanda, se afirmă că înțelegerea cu privire la vizita președintelui Nixon la Moscova deschide noi posibilități în opera de destindere a înțelegerii internaționale. Dezvoltînd o idee asemănătoare, organul Partidului Comunist din Austria. „Volksstimme" arăta, într-un editorial, că „guvernul Nixon are astăzi diverse motive — interne și externe — să-și adapteze politica la realitățile internaționale... Aceasta oferă statelor socialiste și forțelor iubitoare de pace din toate țările posibilități sporite ca, pas cu pas, să-și realizeze politica lor de destindere, coexistență și cooperare ca alternativă la politica imperialistă de încordare și agresiune". Intr-un comentariu pe marginea vizitelor la Pekin și Moscova, „L'Unità", organul P.C.I., scria : „Nouă ni se pare, înainte de toate, că, în lumina anunțurilor lui Nixon, din complexitatea situației internaționale, reiese cu suficientă claritate un fapt ; și anume, că funcția exercitată de Statele Unite în lume... e nevoită să suporte o evidență și, în anumite aspecte, drastică redimensionare".

Multe articole evidențiază, cu acest prilej, practica internațională a contactelor directe, ca un fenomen caracteristic al epocii contemporane. „In momentul cînd, în toate părțile, se înmulțesc călătoriile șefilor de state și vizitele intercontinentale, știrea voiajului pe care-l va întreprinde Nixon la Moscova — afirmă «Voix Ouvrière», organul Partidului Muncii din Elveția — nu are de ce să surprindă". Analizînd semnificația internațională a evenimentului, „Avanti", organul Partidului Socialist Italian, își exprimă opinia că „anunțarea vizitei lui Nixon la Moscova trebuie, desigur, să fie pozitiv apreciată, așa cum pozitive au fost și reacțiile cînd, la jumătatea lui iulie, s-a aflat despre vizita la Pekin".

O dată cu o serie de alte publicații occidentale, ziarul britanic „The Guardian" relevă, cu acest prilej, fenomenul semnificativ al schimbărilor în optica opiniei publice occidentale, respectiv din S.U.A., favorabilă relațiilor cu țările socialiste : „președintele Nixon — se apreciază — consideră că își va îmbunătăți prestigiul printr-o vizită amicală făcută unei țări comuniste în perioada electorală". „În relațiile sovieto-americane — își exprima opinia ziarul francez «L'Aurore» — se înregistrează un dezgheț evident, începutul unei ere noi". De subliniat că mulți comentatori, salutînd acordul privind întîlnirea de la Moscova, își exprimă, totodată, opinia că desfășurarea favorabilă a convorbirilor ar putea fi substanțial asigurată prin aplicarea de către Administrația S.U.A. a unei politici de natură să contribuie la reducerea încordării în diverse regiuni ale lumii, și în primul rînd, în Asia de sud-est. În acest sens, este exprimată cerința ca S.U.A. să înceteze războiul pe care îl duc în Vietnam, să-și retragă trupele din această zonă a lumii.

În condițiile complexe ale vieții internaționale actuale, înțelegerea cu privire la vizita președintelui S.U.A. în Uniunea Sovietică se încadrează, organic, în sfera largă a proceselor pozitive îndreptate spre normalizarea raporturilor interstatale, domeniu în care, în ultimii ani, s-a investit — am putea spune — mult. Eforturi perseverente, acțiuni oportune și inițiative curajoase au impus — în ciuda persistenței a o serie de conflicte și a încă multor bariere puse în calea destinderii de cercuri reacționare, retrograde — tendința constructivă spre normalizare, spre destindere. Contactele, schimburile de bunuri și idei, cunoașterea reciprocă, considerarea cu stimă și înțelegere a punctului de vedere al interlocutorului au determinat premise fertile pe tărîmul raporturilor între state, stimulînd încrederea, respectul mutual, dorința și interesul de a colabora activ pentru pace și securitate internațională. În acest context, practica diplomatică a demonstrat calitățile inestimabile, în direcția realizării unei comprehensiuni mai adînci, ale contactelor directe, ale schimburilor de vederi la nivelul celor mai înalți factori de răspundere ai națiunilor. Pregătite cu grijă, în consens cu necesitățile naționale și internaționale, întrevederile la nivel înalt între personalități politice aparținînd unor țări cu sisteme politico-sociale diferite s-au impus ca o metodă eficace menită să promoveze nu numai o comunicare mai autentică între națiuni, ci și un progres real în soluționarea reciproc acceptabilă a unor probleme de interes comun, bilateral, sau a unor probleme majore ale vieții internaționale.

În acest proces se dovedește necesară folosirea, cu toată atenția și răspunderea, a oricărui prilej — și de către oricine — a oricăror posibilități puse în slujba acestor scopuri care întrunesc adeziunea fără echivoc a popoarelor lumii. Convorbirile, întîlnirile, discuțiile, contactele duse în spiritul sincerității și al devotamentului pentru interesele reale ale păcii și destinderii — s-au dovedit a fi un instrument de mare valoare, la dispoziția tuturor statelor, indiferent de mărimea lor, dornitoare de a participa la dialogul internațional ; larga utilizare a acestei căi de promovare a înțelegerii și colaborării îi conferă caracterul unei modalități legitime de a contribui la statornicirea unor relații normale și destinse între state.

Multiplicarea și intensificarea eforturilor în direcția normalizării vieții internaționale, a consolidării încrederii între state, a dezvoltării colaborării internaționale pentru dezamorsarea focarelor de tensiune încă existente, a surselor de conflict, este în deplin consens cu principiul coexistenței pașnice între statele cu orînduiri sociale diferite. Experiența procesului de normalizare a relațiilor interstatale a demonstrat că factorii hotărîtori de reușită a oricărei acțiuni în această direcție constă în respectarea strictă a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta — drept care nu poate constitui subiect de negociere în nici o circumstanță — în așezarea relațiilor dintre state pe principiile independenței și suveranității, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne. În această optică, verificată de însăși realitatea fenomenelor contemporane, s-au dovedit complet falimentare și inadmisibile procedeele imperialiste de presiune, dictat și forță. Dimpotrivă, cultivarea legalității și eticii internaționale este reclamată în toate manifestările relațiilor dintre state, indiferent de orînduirea lor socială și politică, de mărimea teritoriului lor, de potențialul lor economic sau militar. Experiența a dovedit, în același timp, că respectarea acestor principii oferă baza pentru soluționarea efectivă a oricăror probleme în litigiu, ea înlătură orice sursă de neîncredere și încordare, permițînd relații normale și sănătoase, deschizînd cîmp larg de manifestare colaborării internaționale .

În această lumină, știrea vizitei președintelui Nixon la Moscova capătă semnificațiile unui act constructiv, de realism politic, menit a se realiza atît în beneficiul părților, cît și al cauzei generale a destinderii și păcii.

În același timp, se adeverește, încă o dată, o realitate esențială a lumii contemporane, și anume prevalența forțelor socialismului, democrației și progresului în determinarea cursului vieții internaționale. Într-adevăr, viața a demonstrat că nici una din problemele politice majore ale omenirii nu poate fi rezolvată fără participarea țărilor socialiste — iar, în această privință, este de notorietate internațională faptul că Uniunea Sovietică, mare stat socialist, aduce o contribuție de seamă la întărirea sistemului mondial socialist, a forțelor progresului și păcii în lume. Evenimentul anunțat constituie o nouă confirmare a ponderii crescînde a țărilor socialiste în lume, a influenței tot mai mari a socialismului în soluționarea problemelor majore ale contemporaneității.

România, țară socialistă europeană, a acționat și acționează cu consecvență pentru asigurarea celor mai propice condiții internaționale, aducîndu-și o contribuție proprie, specifică, la promovarea unor relații normale, de colaborare între state, la soluționarea problemelor majore ale contemporaneității. **„România** — declara președintele Nicolae Ceaușescu — **pornește de la considerentul că toate țările lumii, mari și mici, poartă răspunderea pentru soarta păcii, pentru evoluția relațiilor internaționale, au datoria să contribuie la soluționarea problemelor spinoase ale vieții contemporane, la instaurarea încrederii și cooperării între popoare".** Situînd în centrul politicii sale externe prietenia cu toate țările socialiste, România se afirmă ca un factor dinamic, activ, al vieții internaționale, militînd cu consecvență pentru promovarea coexistenței pașnice. În acest spirit, țara noastră se pronunță constant în sprijinul contactelor, tratativelor, schimburilor de vederi între reprezentanții diferitelor state. Propria experiență a contactelor directe și relațiilor întreținute și dezvoltate de România — la diverse niveluri și în diferite domenii de activitate — este grăitoare pentru modul eficient în care această modalitate facilitează înțelegerea și conlucrarea dintre state, în interesul înfăptuirii securității și destinderii internaționale.

În acest sens, înțelegerea sovieto-americană privind convorbirile la nivel înalt de la Moscova a fost salutată de opinia publică din România ca un act pozitiv menit să contribuie eficient la îmbunătățirea și dezvoltarea relațiilor reciproce dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii și, totodată, să influențeze pozitiv climatul politic în lume, în consens cu interesele generale ale destinderii, securității și păcii.

Radu PASCAL

ZIUA NAȚIUNILOR UNITE

Cu peste un sfert de veac în urmă, la 26 iunie 1945, reprezentanții a 51 de națiuni, întruniți la conferința de la San Francisco, semnau Carta Organizației Națiunilor Unite, document fundamental al epocii noastre, actul de naștere al celui mai prestigios și cuprinzător forum al contemporaneității. Cîteva luni mai tîrziu, la 24 octombrie 1945, Carta intra în vigoare, prin adoptarea textului ei de către majoritatea statelor ce o semnaseră.

Crearea Organizației Națiunilor Unite, emanație colectivă a unei umanități traumatizate de cea mai mare conflagrație mondială cunoscută de istorie, a exprimat speranța și nevoia popoarelor de a organiza lumea postbelică ca o lume a păcii și înțelegerii reciproce, de a înlătura arbitrariul și de a instaura definitiv și deplin domnia dreptului asupra forței în relațiile internaționale, de a asigura — pe calea promovării unei largi și benefice cooperări — condițiile propice înfloririi materiale și spirituale a fiecărui popor.

Au trecut de atunci 26 de ani. Organizația Națiunilor Unite — numărînd azi 131 de state — a pășit în cel de-al doilea pătrar de secol al existenței sale, realizînd trecerea de la etapa adolescenței la aceea a maturității.

Evoluția vieții politice internaționale în această etapă istorică a confirmat deplin importanța obiectivelor esențiale pe care și le-a fixat Organizația Națiunilor Unite — menținerea păcii și securității internaționale, dezvoltarea de relații prietenești între state, stimularea colaborării internaționale pe plan economic, științific și tehnologic, cultural și umanitar, promovarea și dezvoltarea respectului pentru drepturile și libertățile fundamentale ale tuturor oamenilor, fără deosebire de rasă, sex, religie sau naționalitate — ca și validitatea integrală și rolul de uriașă însemnătate al normelor și principiilor fundamentale ale dreptului internațional contemporan înscrise în Cartă : egalitatea în drepturi a statelor, respectul suveranității, independenței și integrității lor teritoriale, neamestecul în treburile interne, obligația de a nu recurge la amenințarea cu forța sau la folosirea ei, reglementarea prin mijloace pașnice a oricăror diferende internaționale, îndeplinirea cu bunăcredință a obligațiilor asumate.

Întreaga evoluție postbelică a pus în lumină, ca o concluzie de netăgăduit, că momentele de tensiune, de încordare și conflict care au apărut în acești ani s-au datorat exclusiv încălcării acestor norme și principii. Bucurîndu-se astăzi de o recunoaștere fără precedent, acestea — rezultat al evoluției social-istorice a umanității — se dovedesc mai mult ca oricînd în trecut condiția de neînlocuit a unei evoluții normale a vieții internaționale, a edificării unui climat de destindere, încredere, înțelegere și cooperare ; în conștiința popoarelor ele apar — și luările de poziție din cadrul actualei sesiuni a Adunării Generale, ca și din sesiunile precedente dau expresie acestei credințe — drept unica și singura bază pentru abordarea și rezolvarea problemelor majore și complexe care confruntă umanitatea contemporană și, în mod firesc, Organizația Națiunilor Unite.

Trecerea în revistă a principalelor aspecte ale activității O.N.U. în cei 26 de ani de existență permite constatarea unei importante contribuții la evoluția pozitivă a vieții internaționale. Înțeleasă în tripla și indestructibila sa valență — for de dezbatere temeinică, riguroasă, a celor mai însemnate aspecte și probleme ale vieții internaționale ; cadru de cunoaștere și armonizare a pozițiilor și intereselor reciproce ; laborator al pregătirii și adoptării unor soluții realiste, echitabile, reciproc profitabile — Organizația înscrie la activul său importante realizări, de incontestabilă utilitate : promovarea eticii și legalității internaționale, favorizarea unui amplu și neîntrerupt dialog, de natură să faciliteze afirmarea personalității popoarelor și statelor, cunoașterea reciprocă, găsirea și perfectarea unor noi modalități de constructivă și rațională conlucrare între state, promovarea cooperării internaționale.

Un examen realist al activității și operei Organizației impune luarea în considerare nu numai a luminilor, ci și a umbrelor, atît a realizărilor, cît și a neîmplinirilor. În confruntarea cu marile probleme ale lumii actuale, Națiunile Unite nu s-au aflat întotdeauna la înălțimea încrederii cu care au fost investite de popoare. O serie de probleme grave, care prin implicațiile și acuitatea lor impun soluții urgente, nu și-au găsit rezolvare și, mai mult decît atît, nici locul pe care importanța lor presupune a-l avea în preocupările Organizației. Această situație, evocată de altfel și la sesiunea jubiliară de anul trecut, nu poate să nu fie considerată cu îngrijorare de popoare, de către opinia publică internațională, care exprimă cu acuitate necesitatea de a imprima activității O.N.U. o mai fermă orientare spre problemele de fond ale vieții internaționale, o eficiență sporită în abordarea și rezolvarea lor, în ultimă instanță, un rol activ în transpunerea în viață a nobilelor idealuri ale Cartei. Popoarele exprimă deziderатul ca Organizația să devină promotorul proceselor pozitive ale lumii contemporane.

A răspunde acestei cerințe înseamnă ca, așa cum au remarcat majoritatea reprezentanților statelor care au luat cuvîntul în cadrul dezbaterii generale din acest an — O.N.U. să contribuie în mai mare măsură la instaurarea păcii și securității, acolo unde ele sînt amenințate sau compromise, să acționeze cu mai multă vigoare și autoritate pentru eliminarea din viața internațională a politicii de forță și amenințării cu forța, pentru implantarea fermă a normelor și principiilor eticii și legalității internaționale contemporane, pentru măsuri concrete pe calea dezarmării generale și complete și, în primul rînd, a celei nucleare, pentru eradicarea colonialismului și neocolonialismului, pentru o politică eficientă în slujba dezvoltării, într-un cuvînt, pentru crearea condițiilor în măsură să asigure fiecărui popor, fiecărei națiuni, posibilități de liberă dezvoltare, de afirmare plenară a capacității lor creatoare materiale și spirituale, pe calea materializării acelei semnificative devize a sesiunii jubiliare a O.N.U. : Pace, justiție, progres.

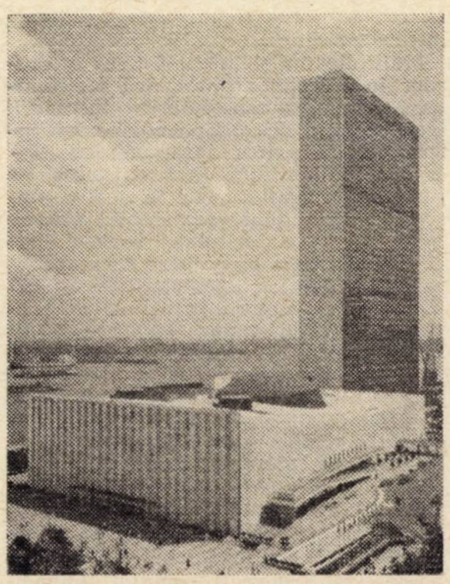

De la sine înțeles, exercitarea acestui rol, împlinirea acestui deziderat impun sporirea contribuției statelor membre la viața și activitatea Organizației, care neputîndu-se substitui acestora, este în ultimă instanță suma statelor componente care în mod liber și voluntar i-au devenit membre.

Experiența istorică a vieții internaționale relevă că în zilele noastre nu mai pot fi date răspunsuri viabile marilor probleme ale umanității fără a se asigura participarea tuturor statelor la opera de pace și cooperare. Însăși existența de un sfert de veac a Națiunilor Unite ilustrează raportul de strînsă intercondiționare între eficiența activității, prestigiul ei, pe de o parte, și felul în care au fost urmărite și transpuse în viață principiile Cartei, spiritul de universalitate care a prezidat însăși nașterea înaltului forum internațional, pe de altă parte. Actuala sesiune, în cadrul căreia se discută, chiar în aceste zile, problema restabilirii drepturilor legitime ale R. P. Chineze, poate avea șansa de a marca deschiderea unui nou capitol în istoria Națiunilor Unite.

Exprimînd voința de pace și cooperare, de înțelegere și progres a poporului român, activitatea României socialiste în O.N.U. s-a consacrat cu principialitate și consecvență găsirii unor soluții viabile, unor răspunsuri adecvate problemelor ce frămîntă omenirea zilelor noastre. Dezbaterile Organizației au găsit întotdeauna țara noastră prezentă, prin analize riguroase și propuneri realiste ; avînd o viziune lucidă a momentului și perspectivelor, activitatea României socialiste în O.N.U. — exemplu de angajare directă, dinamică, militantă — identifică o contribuție în mod aparte importantă la împlinirea rosturilor fundamentale ale prestigiosului forum internațional. Substanța densă a activității desfășurate și în cadrul O.N.U. a asigurat țării noastre o semnificativă sporire a prestigiului său internațional.

Sărbătorind Ziua Națiunilor Unite, comunitatea popoarelor își exprimă și în acest an, o dată cu atașamentul tradițional față de scopurile și principiile Cartei, încrederea în necesitatea și posibilitatea ca Organizația Națiunilor Unite să înregistreze noi pași reali pe drumul devenirii sale, al împlinirii înaltului mandat cu care a fost investită de către comunitatea internațională.

George G. POTRA

Scrisoare din New York

O DEZBATERE—TEST PENTRU EFICIENȚA ȘI UNIVERSALITATEA O.N.U.

Timpul s-a scurs repede. În ziua cînd acest articol vede lumina tiparului se împlinește exact o lună de la începutul lucrărilor sesiunii Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. Între timp dezbaterea generală a fost încheiată. Ne aflăm în prezent într-o nouă și importantă etapă din activitatea sesiunii — discutarea de către Adunarea Generală a importantei probleme a restabilirii drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze la O.N.U. Este o dezbatere esențială, care și-a pus amprenta asupra actualei sesiuni cu mult înainte, am putea spune, chiar cu foarte mult timp înainte de începerea propriu-zisă a lucrărilor.

Problema restabilirii drepturilor legitime ale R. P. Chineze în O.N.U. este pusă într-un raport de directă proporționalitate cu importanța și eficiența actualei sesiuni, a Organizației Națiunilor Unite în ansamblul ei. Opinia publică, întreaga comunitate internațională așteaptă cu un profund interes atît dezbaterea, cît și hotărîrea pe care o va adopta Adunarea Generală, exprimîndu-și convingerea că aceasta va reuși să dea dovadă de realismul, echitatea și intransigența necesare pentru soluționarea acestei importante probleme. Importantă din mai multe motive.

În primul rînd pentru universalitatea Organizației Natiunilor Unite și implicit pentru capacitatea acesteia de a face față sarcinilor pe care le ridică în permanență evoluția internațională. În al doilea rînd pentru interesele păcii și cooperării internaționale, deoarece nu se poate concepe rezolvarea problemelor vieții internaționale contemporane fără contribuția marelui popor chinez. În al treilea, dar nu în ultimul rînd, este vorba de un act de justiție al întregii Organizații față de China populară, ținută în mod arbitrar, timp de peste două decenii, în afară de O.N.U.

Poziția României este binecunoscută, ea a fost exprimată în repetate rînduri. **„Este cu totul anormal** — declara tovarășul Nicolae Ceaușescu de la înalta tribună a Organizației Națiunilor Unite, cu prilejul sesiunii jubiliare a Organizației — **ca la împlinirea a 25 de ani de existență a Organizației Națiunilor Unite unul din fondatorii săi — marele popor chinez să fie împiedicat să-și ocupe locul ce i se cuvine în această Organizație. România consideră absolut necesară restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze în Organizația Națiunilor Unite și în organismele sale ; aceasta corespunde intereselor tuturor popoarelor, cauzei colaborării și păcii în lume".** În acest spirit țara noastră a acționat în permanență în cadrul O.N.U. Este suficient să amintim că din momentul în care a devenit membru al O.N.U., România socialistă se numără invariabil printre coautorii rezoluțiilor cerînd restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze în Organizație.

Aici, la O.N.U., în aceste zile, problema este examinată sub cele mai diferite unghiuri. Experții, specialiștii caută să tragă concluziile de pe urma dezbaterii generale care a permis să se constate deplasări deosebit de importante în poziția statelor, să se emită pronosticuri. Este, desigur, un lucru firesc proporțional interesului cu care problema este privită de întreaga comunitate internațională. Dar nu atît previziunile critice importă — de altfel nu pot fi subapreciate nici manevrele urmărind să împiedice restabilirea integrală a drepturilor legitime ale R. P. Chineze în Organizație — cît tocmai capacitatea statelor membre în O.N.U. de a face față marii responsabilități cu care sînt în mod special investite în aceste zile poate mai mult ca oricînd.

DOSARUL PROBLEMEI

Septembrie 1949. Revoluția populară chineză își desăvîrșea marșul său victorios înfrîngînd rămășițele clicii ciankaișiste și ridicînd drapelul roșu al biruinței. Chiar din acel moment putem considera că se înscrie în istoria O.N.U. problema majoră a restabilirii drepturilor legitime ale R. P. Chineze. Încă din acele zile s-a arătat cu forță de convingere că marionetele ciankaișiste nu reprezintă pe nimeni.

Ulterior, în dezbaterile Comitetului Politic din 25—28 noiembrie și de la începutul lui decembrie 1949, o serie de state și în primul rînd țările socialiste au arătat că „guvernul R.P.Chineze este singurul guvern legal al Chinei, iar delegația ciankaișistă nu reprezintă China și poporul chinez" (Yearbook of United Nations, 1949).

Începem din acest punct să răsfoim dosarul problemei restabilirii drepturilor legitime ale R.P.Chineze în O.N.U., pentru a facilita cititorului înțelegerea deplasărilor care s-au produs și pentru a fixa principalele etape care s-au succedat în intervalul celor 21 de ani care s-au scurs de cînd în incinta Adunării Generale s-a cerut pentru prima dată înfăptuirea acestui act politic absolut necesar.

Încă din 1949 restabilirea drepturilor legitime ale R.P.Chineze în O.N.U ar fi fost posibilă dacă nu s-ar fi ridicat în calea acestei chestiuni o serie de piedici artificiale dintre cele mai diferite.

În anul respectiv, Adunarea Generală a creat un comitet interimar avînd sarcina să studieze problema reprezentării Chinei și să raporteze sesiunii următoare. Documentul elaborat de către acest comitet este considerat drept cît se poate de important și, deși datează din 1950, este și astăzi apreciat ca un moment de referință de către experții O.N.U. Într-adevăr, comitetul răstoarnă toată argumentarea folosită pe atunci împotriva restabilirii drepturilor legitime ale R.P.Chineze și, într-un raport adresat secretarului general al O.N.U., recunoaște că „în esență aceasta depinde de gradul în care un nou guvern exercită o autoritate efectivă asupra teritoriului statului și a numărului de locuitori care-l recunosc". Era vorba într-adevăr de o problemă esențială. Guvernul R.P.Chineze reprezenta încă de atunci unicul guvern legal al Chinei, investit cu încrederea poporului.

Cu aceasta se încheie ceea ce se consideră a fi o primă etapă. Pentru că devenise stînjenitor, comitetul a fost redus la tăcere, după ce într-un raport ulterior (1951) comitetul declara că nu poate face nici o recomandare în legătură cu problema reprezentării Chinei.

O a doua etapă debutează în 1951. De această dată se preferă ca problema să nu fie pur și simplu examinată de către O.N.U. Și astfel, an de an, un întreg deceniu, propunerea privind restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze nu a putut fi înscrisă pe ordinea de zi. Cu ajutorul așa-zisei „mașini de vot" create în Organizația Națiunilor Unite, Statele Unite ale Americii au blocat sistematic discutarea acestei probleme de majoră importanță.

În anul 1961, marcînd de fapt începutul unei a treia etape, devine tot mai evident că nu se va mai putea menține viabil acest procedeu. Diferența dintre voturile pro și contra dezbaterii problemei restabilirii drepturilor legitime ale R.P. Chineze în O.N.U. devenea primejdioasă pentru promotorii manevrelor de ignorare a discutării acestei importante chestiuni. Reprezentanții acestor cercuri recurg în această situație la o manevră procedurală. Și anume, se cere ca problema în sine să fie considerată drept o „problemă importantă a Organizației", ceea ce, în baza articolului 18 din Cartă, implică pentru aprobare un vot cu o majoritate de două treimi.

Majoritatea simplă nu mai era suficientă. Zidul fusese ridicat la o înălțime mai mare. Practic așa s-au desfășurat lucrurile timp de încă zece ani, pînă inclusiv în anul 1970. Un fapt se impunea însă: fondul problemei nu mai putea fi ignorat, Adunarea Generală nu mai putea fi anesteziată. Fiecare sesiune a Adunării aducea în urma dezbaterii de fond o modificare a raportului de forțe. Alături de țările socialiste, care au sprijinit consecvent restabilirea drepturilor legitime ale R.P.Chineze în Organizație, în același sens s-au exprimat și acționat, așa după cum arătam mai sus, majoritatea noilor membri ai Organizației, statele care își cuceriseră de curînd independența. Votul înregistrează o curbă din ce în ce mai strînsă.

Evoluția politică a anului 1970 a cunoscut importante mutații, afirmarea mereu mai puternică a tendințelor realiste, a procesului normalizării relațiilor interstatale. Numeroase țări și-au normalizat relațiile cu R. P. Chineză, recunoscînd-o și stabilind relații diplomatice la cel mai înalt nivel. Aceste evoluții și-au găsit reflex și în Adunarea Generală, unde s-a înregistrat o adevărată răsturnare de forțe. Obser-

vatorii politici americani prevedeau încă de anul trecut că nu mai poate fi aplicată nici manevra „problemei importante".

Dar, pentru a putea urmări sinoptic procesul evoluției discuției, iată tabloul voturilor intervenite în ultimul deceniu :

Anul	pentru restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze	împotrivă	abțineri
1961	36	48	20
1962	42	56	12
1963	41	57	12
1964	Votul nu a avut loc		
1965	47	47	20
1966	46	57	17
1967	45	58	17
1968	44	58	23
1969	48	56	21
1970	51	49	25

SESIUNEA A XXVI-A

Care este situația actuală ? După cum se știe, pe ordinea de zi a actualei sesiuni sînt înscrise două puncte : un proiect de rezoluție avînd inițial drept coautori 18 state, în prezent 22 de state printre care și România, prin care se cere restabilirea drepturilor legitime ale R.P Chineze în O.N.U. În acest proiect de rezoluție se propune prevederea : „Adunarea Generală hotărăște restabilirea R. P. Chineze în toate drepturile sale și recunoașterea reprezentanților guvernului său drept singurii reprezentanți legitimi ai Chinei la O.N.U., precum și expulzarea imediată a reprezentanților ciakaișiști de pe locul ce-l ocupă ilegal în Organizația Națiunilor Unite și în toate celelalte organisme".

Există de asemenea și un proiect de rezoluție american care cuprinde trei puncte. Primul dintre acestea „afirmă dreptul R.P. Chineze de a fi reprezentată și recomandă admiterea acestui stat ca unul din cei 5 membri ai Consiliului de Securitate". Al doilea punct cere ca și Taivanului să-i fie recunoscut în continuare „dreptul de a fi reprezentat". În fine, al treilea punct cere o „discutare comună" a celor două proiecte de rezoluție.

Care este procedura de votare ?

Potrivit articolului 93 din regulamentul de procedură, cînd o problemă face obiectul mai multor propuneri, Adunarea Generală ar urma să voteze propunerile în ordinea în care au fost prezentate. Proiectul celor 22 de țări a fost prezentat primul. Dacă supus la vot el întrunește o majoritate simplă, aceasta presupune adoptarea lui. În cercurile O.N.U. nu există nici un fel de dubiu că proiectul cerînd restabilirea drepturilor legitime ale R.P. Chineze ar putea întruni o majoritate comodă. Este însă de presupus că S.U.A. și celelalte state coautoare ale proiectului vizînd menținerea Taivanului în O.N.U., vor căuta să împiedice această procedură normală, introducînd înainte de vot o moțiune de ordine prin care să ceară ca adoptarea rezoluției celor 22 de state să necesite o majoritate de două treimi. Intrebarea care se pune în cercurile O.N.U. este dacă o asemenea propunere americană — respectiv ca votul să aibă nevoie de o majoritate de două treimi, propunere care ar trebui aprobată cu o majoritate simplă, va putea sau nu întruni această majoritate simplă.

Aceasta va fi prima bătălie în Organizația Națiunilor Unite, pentru a se împiedica, prin impunerea unui act procedural cu nimic fondat, realizarea unui important act politic.

Examinînd concluziile ce se desprind din desfășurarea de pînă acum a dezbaterii generale, putem constata că s-a înregistrat o deplasare în pozițiile unor țări care au sprijinit nu numai în anii trecuți poziția americană, dar care chiar și la sesiunea în curs păreau că înclină în favoarea ei.

Lista vorbitorilor înscriși la dezbaterea problemei restabilirii drepturilor legitime ale R. P. Chineze în O.N.U. include încă de pe acum peste 50 de reprezentanți ai țărilor membre ale Organizației.

Dezbaterile au fost deschise luni prin luarea de cuvînt a ministrului afacerilor externe al Albaniei, Nasti Nase. În cuvîntul său, acesta a declarat că „restabilirea drepturilor legitime ale R.P. Chineze în O.N.U. cere în mod necondiționat excluderea reprezentanților clicii Cian Kai-și, deoarece acestea sînt două aspecte inseparabile ale aceleiași probleme. Este un pas absolut indispensabil care trebuie să fie făcut. Orice încercare de a găsi o altă soluție, de orice natură, și de a concilia două lucruri care se exclud, este nejustă, încalcă în mod serios prevederile Cartei și este inacceptabilă pentru poporul chinez și pentru guvernul R.P. Chineze". Referindu-se la proiectele de rezoluție americane, reprezentantul Albaniei aprecia că ele „sînt contradictorii, profund eronate și nu stau în picioare nici din punct de vedere politic, nici din punct de vedere juridic. Într-adevăr, în cazul restabilirii drepturilor legitime ale R.P. Chineze în O.N.U., nu este vorba nici de admiterea unui nou membru, nici de excluderea unuia dintre membrii săi, ci de o simplă chestiune de reprezentare a unui stat care este deja membru, ceea ce s-ar putea rezolva prin majoritatea simplă a voturilor Adunării. Toată lumea știe că R.P. Chineză este membru fondator al O.N.U. și membru permanent al Consiliului de Securitate".

A urmat la cuvînt ministrul afacerilor externe al Algeriei, Abdelaziz Bouteflika care, criticînd teoria reprezentării duble a Chinei, a subliniat că „atît timp cît Pekinul a fost menținut în afara O.N.U., nimeni nu a pretins că există două state chineze", Taivanul continuînd să dețină ilegal un mandat prin care trebuia să reprezinte întregul popor chinez. „Atribuirea acestui mandat Republicii Populare Chineze, care este deținătorul său legal — arăta în continuare Abdelaziz Bouteflika — nu implică deci excluderea unui stat membru, ci excluderea reprezentanților unui regim disident și minoritar".

Reprezentantul permanent al Statelor Unite ale Americii, George Bush, care a urmat la cuvînt, deși a recunoscut că majoritatea statelor membre doresc să vadă R. P. Chineză reprezentată la O.N.U., a căutat, prin diverse subterfugii de ordin politic, juridic sau procedural, să motiveze încercările S.U.A. de a preveni expulzarea ciankaișiștilor din Organizație.

Pentru reprezentantul Irakului pe lîngă Națiunile Unite, Talib El Shibib, politica celor două Chine, susținută de S.U.A., este „ilogică, ilegală și, îndeosebi, foarte primejdioasă".

Subliniind că nici un program de pace, securitate și cooperare internațională nu poate fi eficient fără participarea R.P. Chineze, reprezentantul Mauritaniei, Moulaye El Hassen, a insistat asupra sporului de autoritate și eficiență pe care prezența Republicii Populare Chineze, cu drepturi depline în Organizația Națiunilor Unite, îl va avea pentru viitorul acestei Organizații internaționale.

Luînd cuvîntul în ședința de marți, ambasadorul canadian, Youn Beaulne a reafirmat punctul de vedere al guvernului său potrivit căruia în lume există o singură Chină, iar singurul ei guvern legal este cel al R.P. Chineze ; anunțînd că delegația canadiană va vota pentru restabilirea drepturilor legitime ale R.P. Chineze și pentru excluderea ciankaișiștilor, Youn Beaulne a apreciat că manevrele Statelor Unite „urmăresc scopuri străine intereselor Organizației".

În alocuțiunile lor, reprezentantul Somaliei, Abdul Rahim Abby Farah, secretarul de stat pentru afacerile externe al Guineei, Damatang Camara, ministrul afacerilor externe al Nigeriei, O. Arikpo, și reprezentantul permanent al Pakistanului la O.N.U., Agha Shahi, au combătut prevederile rezoluției americane, susținînd, de asemenea, restabilirea drepturilor legitime ale R.P. Chineze în O.N.U.

Poziția României socialiste e binecunoscută, ea fiind deosebit de clar reafirmată și în dezbaterile de politică generală din cadrul sesiunii Adunării Generale din acest an. După cum arăta ministrul afacerilor externe al țării noastre Corneliu Mănescu : „Delegația română consideră că este deosebit de important să se dea dovadă de realism și luciditate politică, să se acționeze într-un spirit de înaltă răspundere față de interesele majore ale Organizației, față de exigențele decurgînd din înșeși principiile care stau la temelia ei, pentru a restitui R.P. Chineze locul ce-i revine de drept, ca membru fondator al O.N.U., și care a fost uzurpat de trimișii ciankaișiști. Participarea R.P. Chineze la viața internațională, la activitatea O.N.U., corespunde intereselor tuturor popoarelor, constituie un factor de mare importanță pentru cauza progresului și păcii în lume, o condiție hotărîtoare pentru sporirea rolului O.N.U. în găsirea unor soluții viabile marilor probleme internaționale". „România se pronunță cu toată fermitatea pentru restabilirea neîntîrziată a drepturilor legitime ale R.P. Chineze la O.N.U.".

La ora cînd transmitem aceste rînduri dezbaterea continuă. Ședințele următoare vor permite multor altor reprezentanți ai statelor membre să ia cuvîntul pentru a-și expune punctele de vedere și a-și face cunoscute pozițiile. Cele citeva zile ce ne despart de momentul votului concentrează într-o măsură mereu mai mare interesul general al statelor membre, interes larg împărtășit de altfel de către întreaga opinie publică internațională.

Sergiu VERONA

New York, 20 octombrie

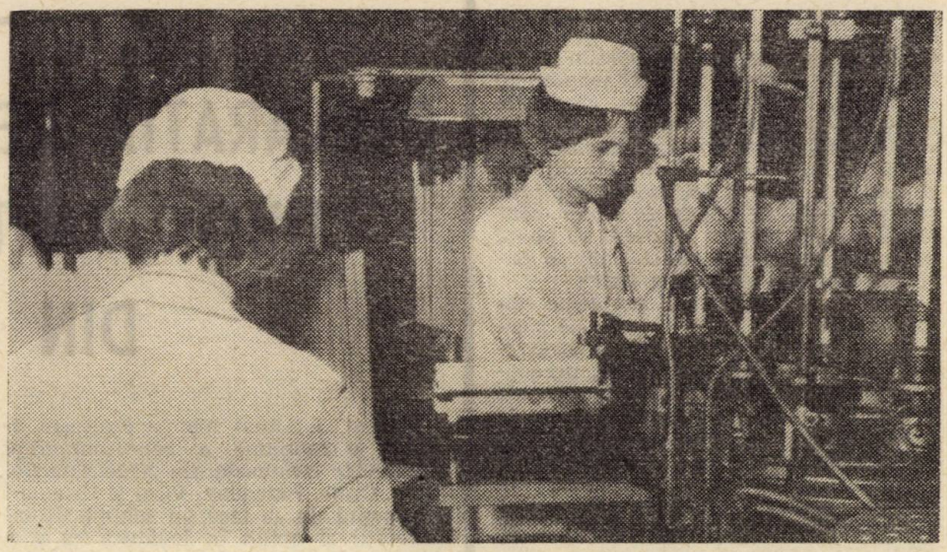

VARȘOVIA
Într-o hală a uzinei „Roza Luxemburg"

„ROZELE" VARȘOVIEI

De la trimisul nostru

Este cert că deplina prioritate în preocupările actuale ale opiniei publice poloneze revine programului de dezvoltare social-economică a țării, program elaborat în liniile sale directoare de C.C. al P.M.U.P. și supus dezbaterii la scară națională în contextul apropiatului Congres al partidului. Această prioritate am întîlnit-o în coloanele presei cotidiene și săptămînale, am regăsit-o în discuțiile cu colegii de breaslă, cu factori de răspundere ai vieții economice și sociale, a fost prezentă în toate împrejurările pe care mi le-a oferit călătoria în Polonia populară.

Referindu-mă la temeiurile și opțiunile prin prisma cărora — așa cum mi s-a relatat — trebuie abordat și înțeles acest larg interes privind perspectivele de dezvoltare a Poloniei, nu voi reveni asupra perioadei scurse de la cel de-al V-lea Congres al P.M.U.P., perioadă analizată în cadrul plenarelor a VII-a și a VIII-a ale C.C., despre care revista „Lumea" a relatat la timpul respectiv. Voi specifica numai că, în prim plan, în cadrul acestor analize, a apărut necesitatea stringentă a elaborării unui program de dezvoltare în perspectivă a Poloniei, program care să asigure accelerarea progresului țării. Formularea acestui program a stimulat inițiativa, precum și grija cetățenească față de problemele generale ale țării. De aici, și interesul manifestat în dezbaterile care au loc în prezent, cu scopul declarat de a îmbogăți principiile incluse în program, de a descoperi cele mai bune căi ducînd la o creștere rapidă a economiei naționale, la îmbunătățirea condițiilor de trai. Aceleași rațiuni au făcut necesară și convocarea, în decembrie 1971, cu un an mai devreme față de data prevăzută în Statut, a celui de-al VI-lea Congres al P.M.U.P. Ca for suprem al partidului, acesta va avea drept obiective majore aprecierea evoluției vieții de partid și de stat în perioada ultimilor trei ani și, în principal, definirea programului de dezvoltare viitoare a țării.

■

În încercarea de a desprinde și concretiza unele aspecte majore ale problemelor aflate în discuție, am găsit binevenit prilejul de a vizita marea uzină electronică „Roza Luxemburg".

Situată într-un sector prioritar în cadrul proiectatelor transformări în structura economiei, uzina varșoviană oferă observatorului o largă gamă de preocupări actuale în domeniul cercetării și al producției. Înțelegerea unora dintre acestea — spre pildă cele vizînd necesitatea accelerării procesului tehnic și tehnologic, introducerea tehnicii celei mai moderne, mai buna organizare a procesului de producție, precum și îmbunătățirea sistemului de investiții și ridicarea efectelor sale economice — mi-a fost înlesnită, prin furnizarea unor cifre și fapte din viața uzinei, în convorbirea avută cu directorul tehnic Lechoslaw Korbownisky.

Însăși evoluția în timp a uzinei constituie o ilustrare a eforturilor depuse în anii construcției socialiste în direcția dezvoltării industriale a țării. Singura întreprindere electrotehnică din Polonia anului 1950 (2000 de lucrători), „Roza Luxemburg" patronează în prezent nouă unități anexe specializate, înglobînd 18 000 de salariați ; un mare combinat în care se „realizează" nu numai sursele de lumină — peste 200 de produse : becuri, tuburi fluorescente, lămpi pentru radio, televizor etc. — dar și materia primă — wolframul, sticla precum și utilajul necesar producerii acestora. Consecventă vechiului profil, „uzina mamă" varșoviană produce, în special, becuri și tuburi fluorescente, numărul acestora ridicîndu-se astăzi la 1600 pe oră.

Foarte curînd — mi s-a adăugat — liniile automate intrate de pe acum în funcțiune vor ridica randamentul la 2000 becuri pe oră urmînd ca alte linii în curs de instalare să sporească cifra la 3500. Nu mai puțin elocventă pentru ponderea uzinei în economia națională mi s-a părut prezența produselor sale, cunoscute sub denumirea generală „Polena", peste hotare : 45 la sută din producția combinatului este exportată în peste 80 de țări ale lumii.

În acest context, interlocutorul meu s-a referit la problemele de dezvoltare a comerțului exterior polonez, conceput ca instrument important în realizarea țelurilor și direcțiilor fundamentale ale modernizării și dezvoltării social-economice a țării. În special mi s-a subliniat un aspect interesînd direct uzina : necesitatea dinamizării exportului de produse electronice și electrotehnice, paralel cu cea a garantării competitivității în scopul sporirii accesului pe piața străină. În limbajul cifrelor, se poate spune că dacă noul plan cincinal prevede o sporire a comerțului în ansamblu cu 43 la sută, pentru produsele industriei electronice și electrotehnice indicele se ridică la peste 60 la sută.

Referindu-se la preocupările actuale, de restructurare și modernizare a economiei, L. Korbownisky releva faptul că acestea preconizează, în cadrul uzinei varșoviene, o selecție a domeniilor

în care, pe baza unei experienţe acumulate, „putem şi trebuie să ne specializăm să introducem seriile mari şi, în legătură cu aceasta, să alocăm sume importante dezvoltării bazei tehnice de cercetare. În acelaşi timp, eforturile noastre vor trebui corelate cu directivele planului cincinal în domeniul rezolvării problemelor-cheie ale ştiinţei şi tehnicii, în aşa fel încît posibilităţile şi avantajele create de ştiinţa contemporană şi tehnica modernă să poată deveni o cucerire a noastră într-o perioadă de timp cît mai redusă".

Firesc, abordarea unei probleme antrenează o alta, toate legate de aceleaşi preocupări de creştere a productivităţii, a calităţii produselor, preocupări impuse de necesităţile sporite ale pieţei. Sînt, astfel, evocate proiectele în discuţie, de modernizare a sistemului de organizare şi conducere a economiei. Un loc important în cadrul acestui sistem îl vor avea organizaţiile industriale mari, de tipul centralelor, al combinatelor, care vor deveni direct interesate în desfacerea pe piaţă a produselor şi, inerent, în creşterea competitivităţii acestora, în randamentul muncii depuse, în general. Desigur, aceasta implică o mai mare răspundere a colectivului uzinei, răspundere în valorificarea fondului de investiţii, în organizarea muncii şi producţiei, în întărirea disciplinei, în îmbunătăţirea procesului tehnologic. În acest context, exigenţele şi preocupările de perspectivă ale colectivului uzinei „Roza Luxemburg" sînt axate pe trei direcţii principale : creşterea duratei de folosinţă a produselor realizate ; ameliorarea parametrilor de fabricaţie în ceea ce priveşte culoarea, redarea luminii reale ; sporirea productivităţii muncii, pe baza introducerii pe scară largă a automatizării şi, prin aceasta, reducerea preţului de cost.

Străbătînd halele, urmărind mişcările precise ale lucrătoarelor — în majoritate tinere, cochete în halatele lor albe — „Rozele Varşoviei" cum sînt numite (trebuie spus că denumirea uzinei „Roza Luxemburg" a fost sugerată tocmai de numărul mare al femeilor, peste 55 la sută, angajate în procesul de producţie), aflu din convorbirea cu directorul administrativ al uzinei noi probleme prioritare, de asemenea, în ansamblul preocupărilor conducerii. Printre acestea, ameliorarea condiţiilor de muncă prin extinderea spaţiului devenit de pe acum prea strîmt, şi în primul rînd soluţionarea problemei locuinţelor pentru cei care nu au încă posibilităţi de cazare, urmînd ca pe parcurs să se satisfacă şi cererile de ameliorare a locuinţelor existente.

Căutări, preocupări, eforturi în dorinţa de rezolvare a problemelor existente, de angajare activă şi eficientă în efortul comun de propăşire continuă a ţării.

Privesc, de pe terasa etajului zece al clădirii principale, prima construcţie, pitică astăzi, a „Rozei Luxemburg". Şi această devenire o înţeleg acum ca un exemplu cu valoare de simbol.

Ileana NICOLAESCU

Din activitatea partidelor comuniste şi muncitoreşti

DECLARAŢIA REPREZENTANŢILOR UNOR PARTIDE COMUNISTE DIN AMERICA LATINĂ

Recent, a avut loc, la Santiago de Chile, o reuniune a reprezentanţilor partidelor comuniste din Argentina, Bolivia, Chile, Paraguay, Peru şi Uruguay, cu scopul de „a face un schimb de informaţii şi opinii în legătură cu problemele comune ale continentului latino-american".

În documentul final, adoptat de participanţii la reuniune, se arată — informează agenţia „Prensa Latina" — că America Latină asistă în prezent la o nouă cotitură în lupta istorică a popoarelor din această regiune a lumii pentru eliberarea de sub jugul imperialismului nord-american şi al oligarhiilor antinaţionale reacţionare.

Declaraţia relevă că trăsătura dominantă în actuala situaţie de pe continent o reprezintă avîntul luptelor de eliberare şi accentuata cotitură către stînga a maselor populare. Noi sectoare patriotice, care resimt încălcarea demnităţii naţionale a ţărilor lor datorită exploatării imperialiste — se subliniază în documentul final — se angajează în luptele menite să elibereze clasa muncitoare, care dă din ce în ce mai multă dovadă de maturitate, printre aceste sectoare numărîndu-se ţăranii, studenţii, păturile mijlocii şi mai ales intelectualitatea progresistă. „Acest progres de radicalizare — se spune în Declaraţie — manifestat în ample mişcări convergînd spre formarea unui front unit, democratic, antioligarhic şi antiimperialist, subminează bazele dominaţiei politice a oligarhiilor naţionale şi a imperialismului".

După zece ani de la victoria eroicei revoluţii cubaneze, care a marcat o profundă transformare calitativă în situaţia continentului, continuă Declaraţia, procesul de înaintare a forţelor revoluţionare a intrat într-o nouă etapă de dezvoltare o dată cu însemnata izbîndă înregistrată de Frontul Unităţii Populare din Chile. „Poporul chilian şi-a recîştigat pe deplin suveranitatea devenind stăpîn al bogăţiilor sale minerale, aflate în trecut în mîinile monopolurilor străine, adînceşte în prezent reforma agrară şi îşi îmbunătăţeşte condiţiile de trai. Victoria şi succesele sale constituie un important stimulent pentru întregul continent, la fel ca şi transformările structurale dobîndite în mişcarea democratică, antioligarhică şi antiimperialistă din Peru, transformări oglindite în măsurile adoptate de către guvernul acestei ţări", se consemnează în Declaraţie.

În continuare, Declaraţia menţionează antagonismul crescînd dintre poporul şi guvernul din Panama şi imperialismul american, luptele înverşunate ale poporului din Uruguay şi constituirea Frontului Larg, intensificarea luptelor de masă şi dezvoltarea mişcărilor unitariste din Argentina, Columbia, Ecuador, Venezuela, Costa Rica şi alte ţări de pe continentul latino-american, opoziţia crescîndă faţă de politica lui Stroessner în Paraguay, apreciind că toate acestea sînt fapte care dovedesc existenţa unui proces ireversibil. „Imperialismul şi oligarhiile s-au asociat împotriva popoarelor din America Latină. În faţa lor se ridică în prezent conştiinţa comunităţii de destine a forţelor populare ale continentului (...) Solidaritatea şi sprijinul reciproc sînt mai necesare decît oricînd", se arată în Declaraţie.

Imperialismul, continuă documentul, încearcă prin toate mijloacele să modifice cursul ascendent al luptelor popular-democratice din America Latină, cu precădere din partea de sud a continentului. În acest sens, este menţionată lovitura de stat din Bolivia. Imperialismul, subliniază Declaraţia, este „principalul duşman al popoarelor noastre şi al existenţei independente a patriilor noastre, duşmanul întregii umanităţi progresiste".

Declaraţia adresează popoarelor Americii Latine, organizaţiilor lor populare, conducătorilor acestora, intelectualilor din aceste ţări o chemare la solidaritate cu patrioţii din Paraguay, Haiti, Republica Dominicană şi alte ţări de pe continent, care sînt victimele unor înspăimîntătoare regimuri de asuprire ; participanţii şi-au exprimat, în acelaşi timp, hotărîrea de a întări campania pentru eliberarea eminentei militante progresiste din S.U.A., Angela Davis.

Demascînd acţiunile imperialismului îndreptate împotriva regimului peruvian, a Cubei socialiste, încercările sale de a lovi în procesul revoluţionar chilian, de a stăvili lupta de eliberare a tuturor popoarelor latino-americane, Declaraţia adresează un apel partidelor comuniste din Argentina, Bolivia, Chile, Paraguay şi Peru, tuturor patrioţilor din aceste ţări, fără deosebire de filozofie sau convingeri politice, să se unească ferm în lupta împotriva ameninţărilor care apasă asupra popoarelor din America Latină. „Conştiinţa crescîndă a popoarelor noastre, spiritul lor de combativitate — se spune în încheierea Declaraţiei — creează premisele pentru noi victorii şi pentru ca fiecare popor să-şi găsească drumul specific în cadrul unei Americi Latine al cărui semn predominant să fie procesul de transformare iniţiat de forţele şi sectoarele înaintate şi antiimperialiste din societatea noastră".

„PROGRAMUL DE GUVERNĂMÎNT" AL P.C. FRANCEZ

Recenta plenară de la Arcueil a Comitetului Central al P. C. Francez (7—10 octombrie) a adoptat un „PROGRAM DE GUVERNAMINT DEMOCRATIC ŞI DE UNIUNE POPULARA", care a fost apoi publicat în ziarul „L'Humanité".

PROGRES SOCIAL ŞI DEZVOLTARE ECONOMICĂ

Programul prevede majorarea imediată a salariilor mici, modernizarea sistemului de securitate socială, garantarea locului de muncă, extinderea drepturilor sindicatelor. Se prevede, de asemenea, ca guvernul să garanteze femeilor drepturi egale în legislaţie, muncă, familie, societate, favorizînd participarea lor la problemele de zi cu zi şi la politica ţării. Tineretul va obţine dreptul de vot la 18 ani şi dreptul de a fi ales la 21 de ani. Prin organizaţiile lui, el va contribui la elaborarea tuturor hotărîrilor care îl privesc. Va fi întreprinsă o reformă democratică şi modernă a educaţiei naţionale, începînd de la grădiniţă şi pînă la universitate. Activităţile creatoare în domeniile ştiinţei, artei, literelor şi tehnicii se vor bucura de sprijinul statului.

În ceea ce priveşte problemele instituţionale, Programul defineşte atribuţiile Adunării Naţionale (elaborarea legilor şi controlul activităţii guvernamentale), preconizează un sistem electoral bazat pe reprezentarea proporţională, prevede o largă descentralizare administrativă. O nouă legislaţie va asigura tuturor cetăţenilor exercitarea drepturilor şi libertăţilor lor.

Referindu-se la economie, Programul de guvernămînt al P.C. Francez subliniază că naţionalizarea este forma de organizare modernă şi democratică a marii producţii. A transfera către naţiune marile întreprinderi monopoliste, industriale şi bancare, se arată în document, va însemna a-i pune la dispoziţie puternice mijloace financiare şi tehnologice necesare orientării coerente a economiei în funcţie de nevoile societăţii, va însemna asigurarea bazelor economice ale independenţei naţionale şi dezvoltarea colaborării internaţionale. Programul prevede o politică agricolă nouă, modernizarea gospodăriilor rurale, sprijinirea cooperaţiei sub toate formele, îmbunătăţirea condiţiilor de trai la sate.

Programul se pronunţă pentru o planificare democratică a economiei. Planul va defini orientarea producţiei şi repartiţia ei conform intereselor poporului şi ale naţiunii. Oamenii muncii şi reprezentanţii lor vor participa la elaborarea planurilor, la aplicarea lor şi la controlul aplicării.

Acest prim ansamblu de măsuri, împreună cu democratizarea statului, a vieţii politice şi sociale şi cu satisfacerea nevoilor materiale şi culturale, se spune în Program, va deschide calea unor schimbări mai adînci şi va favoriza mersul Franţei spre socialism.

Politica de amenajare a teritoriului va asigura dezvoltarea armonioasă a regiunilor, ea va ţine seama în mod prioritar de focarele grave de şomaj din regiunile în criză. Naţionalizarea sistemului financiar şi a sectoarelor industriale cheie, o nouă politică a creditului, vor permite să se asigure finanţarea producţiei. Astfel se va putea lupta în mod eficace împotriva speculei, a creşterii preţurilor, a inflaţiei. În întreprinderile financiare şi industriale va fi instituit un control public. Operaţiunile de schimb şi relaţiile financiare externe vor fi controlate. Blocarea anumitor preţuri esenţiale (chirii, mărfuri de larg consum, produse pentru asistenţa medicală, transporturi) va fi instituită imediat şi va fi instaurat controlul general al preţurilor. Guvernul va smulge acele rădăcini ale inflaţiei care sînt presiunile marelui capital asupra monedei şi creditului, cheltuielile parazitare ale statului etc.

COOPERARE INTERNAŢIONALĂ ŞI PACE

Pe planul politicii externe, Programul P.C. Francez prevede : Franţa va asigura independenţa şi suveranitatea ei, ea îşi va aduce contribuţia la pace, la coexistenţă paşnică, la dezarmare, ea va colabora cu toate ţările fără discriminare. Guvernul francez va aplica în mod strict Carta Naţiunilor Unite. În relaţiile lui cu celelalte ţări, el se va conduce după principiile respectului suveranităţii şi integrităţii naţionale, egalităţii în drepturi, reglementării paşnice a litigiilor între state, neamestecului, respingerii oricărei recurgeri la forţă sau a oricărei ameninţări cu recurgerea la forţă spre a pune sub semnul întrebării frontierele existente, spre a impune unei naţiuni alegerea alianţelor ei sau a sistemului ei politic şi social.

Franţa, se arată în Program, va participa în mod activ la toate negocierile urmărind încetarea cursei înarmărilor şi dezarmarea. Ea va renunţa la forţa de şoc nucleară, va semna neîntîrziat tratatele internaţionale care urmăresc limitarea cursei armamentelor de exterminare în masă şi va propune o negociere mondială pentru reducerea armamentelor, a forţelor armate şi a bugetelor militare. Ea va acţiona în vederea construirii marii şi adevăratei Europe democratice şi paşnice. Guvernul ei va acţiona pentru dizolvarea blocurilor militare existente şi pentru organizarea securităţii colective între toate statele europene. Franţa nu trebuie să fie angajată în nici un bloc militar, urmînd a se lua măsuri pentru dezangajarea ei din Tratatul nord-atlantic. Chiar din momentul constituirii lui, guvernul va contribui în mod activ la crearea unui sistem de securitate colectivă, care va trebui să fie consfinţit de un Tratat general european de securitate. Franţa va recunoaşte Republica Democrată Germană. Organizarea în timpul cel mai scurt posibil a unei conferinţe a statelor pentru securitate şi colaborare în Europa va fi o etapă importantă în construirea unei adevărate Europe.

Programul precizează că Franţa nu va rupe în mod unilateral legăturile create prin Piaţa comună. Dar guvernul ei va refuza să se îngrădească în „mica Europă" şi va practica cea mai largă colaborare cu toate ţările.

Franţa, se spune în continuare în document, se va strădui să favorizeze reglementarea politică a conflictelor şi litigiilor internaţionale pe baza drepturilor fiecărui popor de a-şi hotărî în mod liber soarta, în condiţii de independenţă şi de pace. Recunoscînd imediat Republica Democrată Vietnam şi Guvernul Revoluţionar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, guvernul se va pronunţa pentru retragerea totală şi necondiţionată a trupelor americane şi ale aliaţilor lor din peninsula indochineză şi pentru respectarea dreptului popoarelor vietnamez, laoţian şi khmer de a-şi hotărî soarta şi de a-şi conduce treburile naţionale fără amestec străin. În Orientul Mijlociu, Franţa se va strădui să favorizeze reglementarea politică a conflictului, ceea ce presupune aplicarea hotărîrilor O.N.U., în special evacuarea teritoriilor arabe ocupate, recunoaşterea drepturilor naţionale ale tuturor popoarelor din regiune, inclusiv ale poporului arab din Palestina, şi a dreptului la existenţă al statului Israel. Franţa va acţiona pentru restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze în O.N.U. şi va recunoaşte R.P.D. Coreeană.

Recunoscînd dreptul la autodeterminare al popoarelor din departamentele şi teritoriile de peste mări, care trebuie să ajungă la recuperarea şi stăpînirea totală a bogăţiilor lor naţionale, la conducerea suverană a treburilor lor, Franţa va da satisfacţie aspiraţiilor cu caracter naţional ale popoarelor din Guyana, Guadelupa, Martinica, insula Réunion, Noua Caledonie, Polinesia, Insulele Comore etc., ale căror organizaţii reprezentative revendică înlocuirea statutului lor actual printr-un statut de autonomie.

Programul preconizează ca Franţa să stabilească cu toate ţările în curs de dezvoltare, în special cu acelea care au făcut parte din fostul imperiu colonial francez, relaţii de colaborare care, excluzînd orice spirit neocolonialist, se vor baza pe liberul consimţămînt, pe respectul independenţei, suveranităţii, egalităţii în drepturi, neamestecului, şi pe interesul reciproc. Ea va propune începerea unor negocieri tuturor statelor dornice să revizuiască acordurile de colaborare în vigoare, în scopul de a defini în comun forme noi de colaborare bilaterală, pe baza acestor principii.

În încheiere, Programul de guvernămînt al P.C. Francez subliniază că în Franţa, ca şi în întreaga lume, socialismul este la ordinea zilei. Aplicarea Programului de guvernămînt pe care îl propune P.C. Francez va fi o etapă în mersul Franţei spre socialism. Cum poate triumfa această politică democratică nouă ? Prin unirea şi acţiunea comună a tuturor oamenilor muncii de la oraşe şi de la sate. Prin unirea tuturor păturilor sociale care aspiră la schimbare, la progres, la o viaţă liberă şi fericită. Prin unirea partidelor şi organizaţiilor democratice pe baza unui program elaborat în comun şi aplicat în comun. În raportul pe care l-a ţinut la plenara de la Arcueil a C.C., Georges Marchais, secretarul general adjunct al P.C.F., sublinia : „Acest program nu este de luat sau de lăsat. Noi sîntem gata să discutăm cu Partidul socialist şi cu celelalte partide democratice, spre a ajunge la un solid acord politic, la un program comun de guvernămînt. Un asemenea program (...) ar constitui pentru oamenii muncii o garanţie pentru viitor, partidele democratice angajîndu-se astfel solemn în faţa ţării să aplice mîine împreună în guvern acest program elaborat şi apărat împreună".

OPTICA ALEGERILOR VIITOARE

Deși în conferința sa de presă din 23 septembrie președintele Pompidou exprima dorința ca „țara să nu cadă prematur în electoralism", viața politică franceză se desfășoară de pe acum, cu o anticipație de un an și jumătate, sub semnul alegerilor legislative care urmează să aibă loc în 1973. Paradoxal în aparență, majoritatea — mai mult decît opoziția — este cea care încalcă recomandarea prezidențială. Paradox explicabil. În rîndurile opoziției, forțele principale — partidul comunist și partidul socialist — au de definit o colaborare a cărei însemnătate se înscrie într-o perspectivă mult mai cuprinzătoare decît aceea a unei alianțe electorale : la începutul săptămînii trecute, Georges Marchais, secretar general adjunct al P.C.F., făcea cunoscut și comenta în cadrul unei conferințe de presă „Programul pentru un guvern democratic de uniune populară". Importantul document — ale cărui prevederi esențiale sînt înfățișate în rezumatul de la p. 21 — este studiat cu deosebită atenție de cercurile politice și observatori.

Adresîndu-se reprezentanților presei, Georges Marchais a subliniat încă o dată voința de cooperare a partidului comunist. În concepția P.C.F., a arătat el, programul își propune să favorizeze apropierea forțelor democratice, în primul rînd a P.C.F. și P.S.F. În această ordine de idei, Georges Marchais nu și-a ascuns părerea de rău că P.S.F. dorește să reia abia peste cîteva luni negocierile de fond dintre cele două partide. Într-adevăr, este cert că amînarea amenință, reducînd timpul destinat convorbirilor, să reducă sfera acțiunilor comune la dimensiunile unei simple alianțe electorale. (Vezi „Lumea" nr. 39/1971).

DILEME LA SOCIALIȘTI, AMBIGUITĂȚI LA RADICALI

Fără îndoială, comitetul director al partidului socialist și-a exprimat în repetate rînduri voința de a continua acțiunile comune cu partidul comunist — cum au fost protestele împotriva scumpirii transporturilor publice sau împotriva războiului din Vietnam — dar acțiuni comune nu înseamnă tot una cu unitate de acțiune. Practic, nu s-a conturat nici o intenție de a relua înainte de primăvara anului viitor — adică după o pauză de un an și mai bine — convorbirile privitoare la o strînsă și continuă cooperare între P.S.F. și P.C.F. Observatorii atribuie aceste tendințe de tergiversare cînd dorinței liderilor socialiști de a micșora deosebirea de pondere dintre cele două formații principale ale stîngii, cînd faptului că în conducerea partidului socialist și în grupurile sale parlamentare coexistă (nu totdeauna pașnic) voința de unitate a stîngii cu tendințe orientate mai degrabă în direcția centrului. Fapt este că P.S.F. a așteptat să se încheie congresul radicalilor, pentru a-și preciza raporturile cu celelalte formații ale stîngii : la 14 octombrie, într-o întîlnire cu ziariștii, François Mitterrand a anunțat că declarația P.S.F. va fi dată publicității în cursul acestei săptămîni.

Nu numai socialiștii așteptau cu nerăbdare congresul radical, ci și radicalii înșiși. Avînd de ales între o președinție Maurice Faure (fostul președinte) și o președinție Jean-Jacques Servan-Schreiber (fostul secretar general) ei știau că la sfîrșitul congresului delegații vor avea de exprimat în fapt o opțiune mult mai importantă : între două politici. Într-adevăr, Maurice Faure, pe baza experiențelor electorale dureroase dintr-un trecut recent (1967) a ajuns la concluzia că alianțele firești ale radicalilor sînt la stînga : partidul socialist și, eventual, partidul comunist. Servan-Schreiber, exponent al unor orientări neo-liberale, ataca însă ideea intervenției statului în economie : el exprima astfel o poziție situată la antipozii celei elaborate de ultimele congrese socialiste.

După cum se știe, președinte a fost ales Servan-Schreiber. Înseamnă aceasta sfîrșitul ambiguităților ? Fără îndoială nu. Referindu-se la faptul că majoritatea electoratului radical și o bună parte din cadrele locale ale partidului se consideră — mai mult, vor să fie considerați — „de stînga", unii observatori, care cred că „J.-J S.-S." este mai atașat propriului său destin politic decît ideilor pe care le manipulează cu o extraordinară vivacitate, se întrebau dacă nu cumva, pe neașteptate, așa cum a devenit în cîteva luni o vedetă a partidului radical, nu va apărea la congres ca un partizan energic al unității stîngii. Era poate o butadă. Totuși, o dată ales, noul președinte a ținut să-și proclame orientarea „de stînga".

Nici cu aceasta însă ambiguitățile nu s-au spulberat. Pentru că, în limbajul său, „stînga" pare a se confunda cu acea „mișcare a reformatorilor" în fruntea căreia se dorește, împreună cu un Gaston Defferre (aripa dreaptă a socialiștilor), cu un Jean Lecanuet (opoziția centristă). Și care pare deci a se defini ca o formație de centru-stînga. Or, dacă în rîndurile socialiștilor există o rezervă masivă față de asemenea tendințe, în ceea ce îi privește pe centriști, există o invitație concurentă. Invitația majorității.

„MAJORITATE PREZIDENȚIALĂ" ȘI „MAJORITATE LEGISLATIVĂ"

Această „deschidere" spre centru a majorității exprimă fără îndoială actualele ei preocupări electorale, iar aceste preocupări se datorează într-o măsură... anumitor episoade ale menționatei conferințe de presă prezidențiale. De pildă, după ce se declarase împotriva „electoralismului prematur", președintele Pompidou, răspunzînd ultimei întrebări (despre eventualitatea unei vizite în Franța a premierului canadian) spusese : „Cred însă că, în momentul de față, și el se află — apoi se corectase : el se află — într-o perioadă preelectorală". La aceeași conferință de presă, au atras atenția observațiile președintelui Pompidou despre raportul dintre „majoritatea prezidențială" și „majoritatea legislativă" : există „mai mult sau mai puțin dar nu neapărat totdeauna, acord sau paralelism între majoritatea prezidențială și majoritatea legislativă". Raymond Barrillon („Le Monde") socotea „evident" că, în concepția șefului statului, o răsturnare a majorității nu i-ar impune „nici să se retragă, nici să-și repună mandatul în joc". De unde, preocupări explicabile în rîndurile majorității.

În actuala Adunare Națională, aceasta este alcătuită din 379 deputați : 283 ai partidului gaullist U.D.R., 62 radicali independenți (giscardieni), 34 din grupul centrist „Progres și democrație modernă" care s-a asociat în 1969 tandemului guvernamental U.D.R. —R.I. Conducerile celor trei formații caută căile pe care să-și mențină preponderența în Adunarea următoare. Caută și împreună, caută și fiecare în parte — iar concluziile la care ajung nu sînt totdeauna identice. Căutările, e drept, au un punct de plecare comun : ideea că, în mod aproape sigur, viitoarele alegeri vor marca pentru majoritatea guvernamentală o anumită scădere în raport cu precedenta consultare. U.D.R. — care, dacă pronosticul de reflux se confirmă, are proporțional cel mai mult de pierdut — dorește ca majoritatea să se înfățișeze în alegeri solidară, cu candidaturi unice. În timp însă ce gruparea P.D.M. privește favorabil o asemenea tactică, la republicanii independenți, „copiii teribili" ai majorității se manifestă din nou tendința de a se „delimita" de partenerii lor din U.D.R. La recentul congres al republicanilor independenți, în discursul de închidere Valéry Giscard d'Estaing, ales președinte al grupării a reafirmat fidelitatea acesteia față de majoritatea prezidențială. Dar lăsînd să se înțeleagă că raportul de forțe din interiorul majorității este în curs de modificare (ceea ce ar trebui să ducă la o reconsiderare a repartizării răspunderilor). Și că în aceeași optică vor trebui poate privite alegerile prezidențiale din 1976...

Urmărind să asigure solidaritatea majorității guvernamentale, principala componentă a acesteia, U.D.R., nu este mai puțin preocupată de propria ei coeziune internă. O dată dispărută prezența unificatoare a generalului de Gaulle, variatele tendințe de gîndire politică și de acțiune care se întîlniseră sub egida lui își regăsesc acum identitatea. De astă vară, de cînd unele dintre grupurile „gaulliștilor de stînga" au început să manifeste interes pentru personalitatea lui Edgar Faure, reprezentanții ei sînt considerați ca o primejdie latentă. Cu atît mai mult cu cît Edgar Faure și-a început cariera politică la radicali — și ar dori să-și asocieze unele (cît mai largi) zone ale opoziției centriste. Ca și republicanii independenți. Ca de altfel și U.D.R. (cu excepția gaulliștilor „ortodocși").

Toate aceste brațe majoritare deschise în direcția centrului traduc dorința formațiilor respective de a-și lărgi influența în opinia publică, pentru a compensa inevitabilele cîștiguri de teren pe care, dacă vor izbuti să acționeze unite, le vor obține formațiile de stînga.

Florica ȘELMARU

ADAOS LA „GEOGRAFIA FOAMEI"

Costin C. Kirițescu

Au trecut mai mulți ani de la apariția acelui act de acuzare pe care un savant progresist din Brazilia, Josué de Castro, l-a redactat și l-a intitulat „Geografia foamei". În pagini cutremurătoare sînt trecute acolo în revistă regiunile globului în care omul, „acest animal superior atît de pretențios, acest domnitor și stăpîn al universului, care a cîștigat atît de multe bătălii împotriva forțelor naturii, a eșuat în obținerea unei victorii hotărîtoare în lupta sa pentru existență".

Cauzele? Inițial, aceste regiuni au fost în cea mai mare parte supuse unei exploatări coloniale a bogățiilor de care dispuneau, fiind deviate din dezvoltarea lor spre o orientare unilaterală a economiei, spre monocultură. A venit, apoi, politica de jaf și de violență a unor cercuri autohtone și străine, interesate să permanentizeze sărăcia și șomajul pentru a avea la îndemînă din belșug brațe de muncă ieftine, materii prime și produse alimentare la prețuri derizorii.

Rezultatele acestei politici au fost, pentru populația din aceste regiuni, mizeria și foamea. Nu înfometarea aceea cruntă, catastrofală, a unor populații victime ale calamităților naturale, ci subalimentarea cronică, distrugătoare, lentă a organismului omenesc. Ea macină forțele fizice și spirituale ale omului, îl face inapt pentru o activitate economică susținută, îl împinge la o viață vegetativă, evident mizeră, la un sfîrșit timpuriu.

Vina o poartă deci perpetuarea, de-a lungul unor întregi perioade istorice, a orînduirilor social-economice nedrepte. Înfrîntă în aceste perioade de forțele potrivnice ale naturii, îngenuncheată de reprezentanți avizi și cruzi ai capitalului, o mare parte din omenire se zbate acum pentru a se elibera din strînsoarea lipsurilor, a subdezvoltării. Eforturile cerute de o asemenea luptă sînt uriașe. Ele trebuie făcute, în primul rînd, de țările în curs de dezvoltare, dar responsabilități revin și țărilor capitaliste dezvoltate, răspunzătoare într-o importantă măsură de existența subdezvoltării.

Nu este locul potrivit, în coloanele rezervate pentru aceste însemnări, să se facă o apreciere exhaustivă a rezultatelor obținute pînă acum pe linia lichidării subdezvoltării, a decalajelor economice contemporane. De altfel, un asemenea bilanț a și fost făcut, nu demult, în preajma celui de-al doilea deceniu al dezvoltării care se desfășoară sub egida O.N.U. de-a lungul anilor '70. El s-a referit la realizările primului deceniu al dezvoltării, calificîndu-le drept prea lente și deci insuficiente în raport cu cerințele populației și cu urgența unora dintre nevoile vitale ale acesteia.

S-a arătat, de exemplu, că pentru Indonezia, Mali, Nigeria și alte țări al căror produs intern brut pe locuitor reprezintă o cifră foarte scăzută, o oarecare îmbunătățire a nivelului de trai nu se va face simțită decît peste cîteva zeci de ani, însă aceasta nu le va asigura nici pe departe abundența și nici diversitatea opțiunilor economice posibile. În India, potrivit unui studiu recent, 40 la sută din populația rurală și 50 la sută din populația urbană — în total 225 milioane de oameni — n-au atins încă pragul începînd de la care rația alimentară poate fi considerată drept suficientă.

Ca urmare a diferențelor de ritm în dezvoltarea economică, țările în curs de dezvoltare nu numai că nu s-au putut apropia de cele dezvoltate, dar s-au îndepărtat și mai mult în ultima perioadă de timp. Cu un umor involuntar, Raportul Pearson „cu privire la o acțiune comună pentru dezvoltarea lumii a treia", care consemnează aceste rezultate, trage concluzia că „o lume în care prăpastia se adîncește între diferitele grupe de țări nu este o lume pe care o putem considera normală".

Nu despre un alt raport, deci despre un alt bilanț al ridicării țărilor subdezvoltate la nivel material cît de cît admisibil pentru conștiința restului omenirii este vorba în aceste rînduri, ci despre cîteva documente recente pe care le am în față și care, cu tot caracterul lor disparat, atestă unul și același lucru: situația țărilor în curs de dezvoltare nu s-a îmbunătățit. Ci, dimpotrivă.

Astfel, dacă ar fi să căutăm principalele victime ale actualei crize a sistemului valutar capitalist, acestea nu sînt nici Statele Unite, nici cele mai de seamă partenere ale lor și nici alte țări industriale, ci tocmai țările cele mai sărace. Încă prizoniere ale unei economii foarte puțin diversificate, ele depind în cea mai mare măsură de piața materiilor prime, pe care își desfac principalele produse. Or, din cauza crizei valutare, pe această piață domnește o atmosferă deprimantă.

De la începutul acestui an, pe piața Londrei, prețul la cacao a scăzut cu 25 la sută, al cauciucului cu 23,5 la sută, al plumbului cu 14 la sută, al zahărului cu 12 la sută. La New York, prețul lînii a scăzut cu 24 la sută, iar la Chicago, prețul porumbului cu 27 la sută. Un mare marasm caracterizează piețele de desfacere ale aluminiului și nichelului. Indicii generali ai prețurilor materiilor prime se situează acum la nivelul cel mai coborît de doi ani încoace.

Ce legătură există între criza valutară și prețul materiilor prime? Industriașii din țările capitaliste dezvoltate — marii „consumatori" de materii prime — nu mai fac aprovizionări ca altădată, de teamă că actuala criză valutară va „vira" spre o criză economică de supraproducție. În așteptare, ei preferă să se aprovizioneze de la o zi la alta. Victimele sînt, bineînțeles, țările producătoare de materii prime, care au ajuns să vîndă mai puțin, cu prețuri mai mici. Ponderea lor în comerțul mondial, pondere care în primul deceniu al dezvoltării scăzuse de la 21 la 17,6 la sută, va scădea în felul acesta și mai mult.

Închid rapoartele Moody (american) și Financial Times (englez) privitoare la mersul piețelor mondiale de materii prime și deschid un alt document: discursul președintelui Băncii Mondiale, McNamara, ținut la recenta adunare generală anuală a Băncii. El s-a referit, nici mai mult nici mai puțin, la eventualitatea unui „faliment" al dezvoltării, dacă țările subdezvoltate, între altele, nu vor lupta cu mai mult succes decît pînă acum împotriva „subnutriției din ce în ce mai răspîndite" și a agravării șomajului... Ce aport înțelege să aibă Banca Mondială la această luptă? Ca urmare a crizei sistemului valutar capitalist, această Bancă a anunțat că va introduce o „pauză" în acordarea de credite, textual „va intra într-o perioadă de repaus".

Din punctul de vedere al asistenței pentru finanțare, țările în curs de dezvoltare nu au avut nici în trecut o situație privilegiată. Asistența financiară de stat acordată de țările capitaliste dezvoltate reprezintă, în prezent, doar 0,34 la sută din produsul național brut al acestor țări față de peste 0,8 la sută în 1960. În plus, semnificația economică a acestei asistențe a fost sensibil deteriorată de deprecierea monetară datorată inflației. Ca urmare a capacității economice reduse a țărilor în curs de dezvoltare, poziția lor în Fondul Monetar Internațional, de exemplu, este foarte slabă. Întrucît avantajele oferite de Fond se măsoară după aport și nu după nevoi, țările în curs de dezvoltare, în ansamblu, au o capacitate „de tragere" la F.M.I. tot atît de mare ca și cea a unei singure țări — S.U.A. Într-un mod similar se prezintă situația și cu „drepturile de tragere speciale", emise de Fondul Monetar Internațional pentru sprijinirea nevoilor de lichiditate ale țărilor membre. Și ele sînt repartizate după același criteriu.

În fapt, țările în curs de dezvoltare sînt principalele victime ale actualelor dezordini monetare occidentale. Nu este de mirare, în context, că la recenta sesiune a F.M.I., aceste țări au cerut cu fermitate soluții care să ia în considerare pozițiile și interesele lor. Ele au făcut front comun pentru a împiedica rezolvarea „pe deasupra capului lor" a crizei sistemului valutar capitalist, fapt ce le-ar expune situației de a deveni „victimele inocente ale unui aranjament convenit fără ele".

PLANTAȚIE AFRICANĂ DE CACAO
În urma crizei valutare occidentale, prețul de achiziție al produsului pe piețele internaționale a scăzut cu 25 la sută

ÎN ȚARA „AURULUI ROȘU"

La sfîrșitul secolului al XIX-lea, cînd primul european, doctorul David Livingstone, a văzut pentru întîia oară cascada de proporții inimaginabile, i-a dat numele „Victoria", în cinstea reginei țării sale. Cascada avea însă un nume : localnicii îi spuneau : „Mosi oa Tunia" — norul care tună. O metaforă mai plastică cu greu s-ar fi putut imagina.

Părăsim cu autobuzul Oficiului de turism zambian orașul Livingstone, localitate supranumită „Capitala turistică a Zambiei". Ne îndreptăm spre frontiera de sud a acestui stat din Africa Australă, mai precis spre fluviul Zambezi. Numai după cîteva mile de mers, de la distanță începe să se audă un huruit monoton. O privelițte cu totul neobișnuită. Deasupra pămîntului o cortină de... greu de găsit cuvinte... de ceață, sau poate fumul alb al unui uriaș coș de fabrică, în bătaia vîntului. Zgomotul se amplifică, crește norul, iar geamurile mașinii se aburesc pe dinafară. Deasupra noastră, soarele tropical și un cer albastru nepătat. Și totuși plouă... Coborîm din mașină. În zgomotul asurzitor vocea omenească se pierde. Trecem printr-o pădure deasă, de pe ai cărei copaci, din țesutul compact al vegetației tropicale, cad picături mari de apă. Sîntem în pădurea ploilor inverse ! Nu este un paradox ! Aici plouă de jos în sus. Un fenomen cu totul neobișnuit, dar de minoră importanță față de ceea ce ne apare înaintea ochilor numai peste cîteva secunde. Sîntem în fața cascadei Victoria. Nivelul fluviului este deasupra noastră ; ne aflăm de cealaltă parte a prăpastiei în care se prăbușesc apele Zambeziului față-n față cu una dintre cele șapte minuni naturale ale lumii : în acel punct al Africii, unde în fiecare minut cad la 120 metri adîncime 280 milioane litri de apă. Lungimea frontului cascadei este de 2 000 de metri, și cu toate că este neloial să faci comparații între giganți, Niagara are mai puțin de 1 000 metri și o diferență de nivel de „numai" 50 de metri.

Ne apropiem și abia acum înțelegem logica „ploilor inverse". O dată ajunse în josul abisului, apele fluviului sînt împinse pe verticală și în cel mai adevărat sens al cuvîntului pe fața opusă a prăpastiei ; apele dezlănțuite își repetă performanța în sens invers. Un spectacol unic în lume, cu premiera în epoca terțiară, cînd în urma mișcărilor geologice pe platoul african, în fața fluviului Zambezi, a apărut imensa crăpătură...

Cascada Victoria. Imaginea ei stilizată este simbolul principal de pe stema țării. Ea reprezintă însă și altceva. Alte cascade, și ele de majoră importanță, am găsit și în partea de nord a țării. Sînt „cascadele" topitoriilor de cupru din orașul Chingola ; șuvoaiele de „aur roșu", care asigură Zambiei o producție anuală de 750 000 tone din prețiosul metal.

Erele geologice au adunat în adîncurile pămîntului zambian însemnate zăcăminte de metale neferoase ; pe lîngă cupru, cobalt, zinc, cositor, aur și multe alte minereuri. „Centura de aramă", lată de aproximativ 100 de kilometri, care străbate platoul Africii Centrale, la sud de Ecuator, trece și prin partea de nord a Zambiei, pe o lungime de mai bine de 200 km. În această regiune, în subsolul țării, se adăpostesc peste un sfert din rezervele mondiale de cupru.

Prețiosul zăcămînt al pămîntului zambian multă vreme n-a aparținut poporului său. A fost o bogăție exploatată și valorificată de mari trusturi străine — străine și de interesele zambienilor. În perioada de după cucerirea independenței, lucrurile însă s-au schimbat. În vara anului 1969, guvernul zambian a adoptat o hotărîre privind preluarea de către stat a 51 la sută din acțiunile companiilor nezambiene — „Roan Selection Trust" și „Anglo-American Trust of South Africa". „O reformă economică structurală — scria în legătură cu această acțiune revista «Jeune Afrique» — care se încadrează într-un proces logic angajat de mai multă vreme de guvernul dr. Kenneth David Kaunda pentru propășirea națiunii zambiene".

Zambia, țară cît Franța, Elveția, Austria și Olanda laolaltă ; țară a unor enorme bogății ale subsolului ; țară cu una dintre cele mai mari mine de cupru de suprafață din lume ; țară cu un lanț impresionant de uzine pentru prelucrarea prețioaselor minereuri. Și totuși o țară care abia în anii din urmă a pășit pe calea formării cadrelor de specialitate în domeniile de vitală importanță pentru viitorul ei. În procesul general de dezvoltare, în acțiunea de depășire a stadiului de dependență economică, s-au obținut o serie de rezultate în această privință. La Lusaka, în capitala țării, de exemplu, am vizitat prima universitate zambiană. Este un institut de învățămînt nou, înființat în anul 1965. Într-o convorbire cu vicecancelarul Dan Cooper am aflat despre faptul că universitatea, al cărei scop principal este asigurarea unor promoții de specialiști pentru principalele ramuri economice ale țării — mineritul și agricultura — primește în fiecare an circa 300 de studenți. Aceștia învață în facultățile de științe naturale, umanistice, de medicină, politehnică, de pedagogie, de agronomie și de drept. Atunci cînd vorbim despre studenții zambieni, despre universitatea din Lusaka nu trebuie să scăpăm din vedere faptul că acestea sînt realitățile unui nou stat independent african, unde înainte de dobîndirea independenței naționale, la 24 octombrie 1964, dăinuia următoarea situație : în anul 1963 numai unul din trei zambieni urmase vreodată vreun curs școlar ; numai unul din treizeci terminase cursul elementar ; în întreaga țară existau doar 103 absolvenți ai unor școli superioare din străinătate. Și toate acestea la o populație de 3,6 milioane.

Lusaka, azi oraș în plină creștere urbanistică și demografică, cu fundația de cupru, — cum i se spune, cu toate că este situată în afara zonei cuprifere — poartă, într-adevăr, pecetea acelui proces de dezvoltare, a cărui bază principală este comercializarea cuprului zambian pe piața internațională și care asigură țării 90 la sută din totalul cîștigurilor obținute din export. A devenit capitala țării numai de opt ani. De atunci, micul orășel s-a transformat — potrivit statisticilor oficiale — în localitatea cu cel mai înalt ritm de creștere din această parte a Africii. Trăiesc și lucrează aici, în întreprinderile sale industriale — în preponderență ale industriei ușoare și de bunuri de larg consum —, în instituțiile publice și în rețeaua comercială, aproape un sfert de milion de oameni. Lusaka este un oraș cu străzi zgomotoase, intens circulate, cu clădiri înalte, de o arhitectură modernă, cu mari magazine, cu frumoase monumente, ca de pildă „Monumentul Independenței", o făclie stilizată cu trei flăcări, unde culoarea focului este sugerată de materialul din care s-a turnat această operă de artă — cuprul. Locuitorii capitalei Zambiei sînt foarte mîndri de acest monument, însă nu scapă prilejul să sublinieze că „monumentul activ" al independenței Zambiei este Adunarea Națională, unde s-au adoptat multe hotărîri importante privind viitorul țării. Tot aici a rostit președintele Kaunda următoarele cuvinte, în legătură cu perspectivele Zambiei : „Diversificarea economiei — care în momentul de față depinde în cea mai mare măsură de cupru — este pentru noi o necesitate vitală. În scurtă vreme, sper, vom fi capabili să creăm o siderurgie bazată pe zăcămintele noastre de fier, vom trece la transformarea economiei monocolore într-o economie plurivalentă". Eforturile Zambiei reflectă pe deplin strădania de a răspunde acestui imperativ.

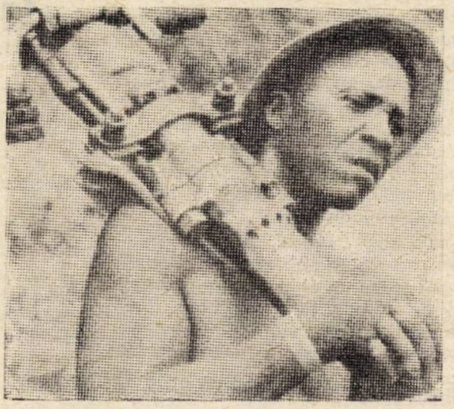

MINER ZAMBIAN
Comercializarea cuprului pe piața internațională asigură țării 90 la sută din totalul veniturilor obținute la export

Am părăsit acest stat african cu convingerea că energia cu care apele Zambeziului își croiesc drum spre noua lor albie are un echivalent în societate ; în energia și voința oamenilor de a-și făuri o viață nouă în țara despre care, cu justificată mîndrie, se spune „Unica Zambie a unicului popor".

Tiberiu TOMCSÁNYI

Valul alarmant al criminalităţii, creşterea fără precedent a numărului de delicte de tot felul, la New York şi în celelalte mari aglomerări urbane, a devenit în ultima vreme o gravă problemă socială a Americii contemporane. Preocupînd deopotrivă autorităţile, cît şi pe sociologi şi psihologi, această problemă a făcut şi obiectul a numeroase articole şi reportaje publicate de presa internaţională. Reproducem mai jos, după săptămînalul „Paris Match", un reportaj recent despre viaţa la New York, semnat de Stéphane Groueff.

ÎN ALERTĂ CONTINUĂ

- Nu deschideţi uşa nimănui
- Ce se petrece pe strada 42
- „Mugger"-ul şi perspectivele sale
- O municipalitate în pragul falimentului

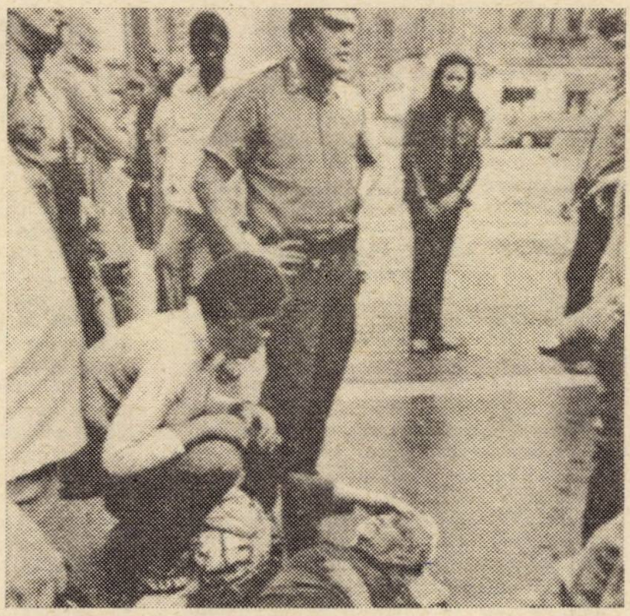

VICTIMA UNUI „MUGGING"
Femeile nu mai îndrăznesc să se întoarcă seara singure acasă...

Ca un nor format din temeri şi încordări, neliniştea a venit din cartierele sărace şi din parcurile pustii, pentru a se lăsa peste restul oraşului New York. Nu este vorba chiar de frică, deoarece ar fi exagerat să se spună că în acest oraş de zgîrie-nori au loc neîncetat asasinate în plină stradă. Nu, este vorba de o nouă ambianţă în care se amestecă prudenţa, frica şi neîncrederea. Şi te obişnuieşti să trăieşti cu ea. Seara, pe străzi, nu mai vezi femei în vîrstă înapoindu-se singure acasă. Uşile de la intrare cu o singură broască au dispărut, fiind înlocuite prin sisteme complexe de lanţuri şi blindaje. O femeie care îşi plimbă cîinele noaptea dă dovadă de o îndrăzneală nebunească. Iar copilul care vrea să se plimbe pe bicicletă într-un parc riscă să se întoarcă fără ea. În taxiuri a devenit un lucru obişnuit ca şoferul să fie despărţit de clienţi printr-un perete solid din plexiglas ; i se plăteşte cursa punînd banii într-un mic sertar basculant din peretele de plexiglas. În autobuze nu se schimbă bani ; taxa exactă trebuie introdusă direct într-o cutie. Inutil deci să ataci şoferul : nu are nici un ban ! Nici responsabilul staţiei de benzină. Un anunţ precizează că, noaptea, benzina trebuie plătită de cumpărător cu suma exactă. Dar oamenii nu se mai miră. Toate acestea au devenit viaţa de zi cu zi în marile oraşe americane. În curînd, femeile din New York nu vor mai şti că, în urmă cu numai 4 sau 5 ani, gospodina care se înapoia acasă, încărcată cu pachete, nu tremura de frică pe scară sau în ascensor atunci cînd întîlnea un necunoscut. Secretarele de mîine vor considera că colegele lor de ieri, care nu se închideau cu cheia cînd rămîneau singure în birou, erau foarte imprudente. În New Yorkul anului 1971, măsurile de precauţie au devenit reflexe firesti, indispensabile pentru a supravieţui. Noaptea nu se mai trece prin Central Park. Nu se mai merge în Harlem. Femeile nu mai ţin bani în geantă. Nu se mai deschide uşa unui necunoscut, chiar dacă acesta susţine că este încasatorul de la gaze. Nu se mai poartă decît bijuterii false. Posesorii de automobile nu se mai opresc pentru cei ce fac auto-stop. În caz de agresiune, o singură regulă : să nu rezişti şi să dai portofelul.

Agresiuni armate şi spargeri au avut loc întotdeauna la New York. Dar, înainte erau nenorociri care se întîmplau „altora", erau doar statistici, consemnări la rubrica „Fapte diverse". Anul trecut, victimele deveniseră prieteni, rude, colegi. Anul acesta, cazurile de agresiune sînt relatate la persoana întîia.

Cu numai cinci sau şase ani în urmă, New Yorkul mai era o frumoasă metropolă prosperă, un oraş palpitant. Nu prea curat, e drept, zgomotos, aglomerat. Dar viaţa era trepidantă, confortabilă...

Şi, brusc, a devenit evident că la New York nu se mai poate trăi. Boala care mocnea a izbucnit dintr-o dată : oraşul este bolnav, neîngrijit, torturat de crime şi violenţă, un oraş pentru săraci, o municipalitate în pragul falimentului. În metro şi în autobuze, feţele sînt întunecate. Încordarea rasială se agravează. Chiar şi strada s-a schimbat. A devenit şi mai murdară, mulţimea este şi mai neglijentă, aerul şi mai poluat.

Prostituatele cu gene false de pe care curge rimelul au depăşit obişnuitele lor trotuare din Broadway pentru a invada cartierele burgheze. Înainte, newyorkezii nu cunoşteau decît specia foarte discretă denumită „call-girls". Azi, aceste domnişoare care acostează clienţii cu farmecul şi blîndeţea unui gangster în acţiune, provoacă uimire prin îndrăzneala lor. Puritani, care considerau prostituţia drept un păcat capital, newyorkezii erau scandalizaţi de comerţul ambulant de sex aşa cum era practicat în Europa occidentală. Acum, ei trebuie să facă faţă unei variante şi mai odioase încă : prostituţia asociată cu crima violentă.

În jurul cunoscutei Times Square, cartierul teatrelor şi al cinematografelor a devenit o uriaşă ladă cu gunoi omenească în care trecătorul este solicitat de prostituate sau de homosexuali. Dacă, din nefericire, turistul cedează la farmecele discutabile ale acestor sirene ale trotuarului, el se expune la riscul de a fi prădat la intrarea unui hotel sordid, bătut pe scară, înjunghiat pe culoar, ameninţat cu şantajul (cu sau fără fotografii doveditoare făcute cu blitz-ul), sau arestat de poliţie drept complice la delictul de prostituţie.

Strada 42, cu magazinele ei de pornografie, cu filmele ei obscene, cu populaţia ei de degeneraţi, de bandiţi şi de drogaţi, a devenit atît de scandaloasă încît publicul indignat cere energic să fie imediat asanată. Dar autorităţile sînt neputincioase. Iar agentul de poliţie, căruia societatea îi cere să rezolve pe loc probleme morale şi legale (pe care cei mai buni legiuitori şi sociologi nu le pot rezolva), este de cele mai multe ori dezavuat de tribunale atunci cînd trebuie să hotărască ce anume este obscen şi pînă unde merg drepturile constituţionale ale individului. După cîteva apeluri în faţa justiţiei, fiecare revistă pornografică confiscată revine la chioşcuri, fiecare „cinematograf obscen" închis îşi redeschide porţile, mereu în numele sacrosanctei libertăţi de exprimare.

Vara aceasta se anunţase cu surle şi trîmbiţe o energică operaţiune de curăţire. Poliţia a fost întărită în cartierele rău famate. Agenţii s-au deghizat în prostituate, în bandiţi sau în provinciali nevinovaţi. Operaţiunea părea să fi reuşit.

ÎN FOTOGRAFIA DE PE COPERTĂ : un exemplar din variata faună a maniacilor newyorkezi prevesteşte apropierea... apocalipsului.

Dar în timp ce se făcea curățenie pe Broadway, lumea interlopă se deplasa spre cartierele burgheze. Acum prostituatele fac trotuarul în pragul marilor hoteluri, ba unele bat chiar la ușile hotelului „Waldorf Astoria".

New Yorkul a șocat totdeauna pe turiști prin numărul mare de oameni care vorbesc singuri, de maniaci, de obsedați și de extravaganți întîlniți pe stradă, în metro sau în autobuz. La aceștia s-au adăugat recent victimele stupefiantelor.

Întreagă această faună nu reprezintă totuși decît un aspect al giganticei metropole, o fațetă printre multe altele. Și, poate, la urma urmelor, toate acestea ar fi suportabile dacă la New York nu ar fi izbucnit o epidemie de crime și violențe. Crima de drept comun este la New York în plină expansiune. Statisticile sînt înspăimîntătoare : numai în cursul lunii iulie a.c. au fost înregistrate 126 asasinate, 215 violuri, 7 120 furturi armate, 3 280 atacuri cu lovire și rănire, 15 951 spargeri și 8 675 furturi de automobile (fără a mai socoti toate crimele care nu vor fi niciodată cunoscute).

Dar delictul tipic din New Yorkul anului 1971 este așa-numitul „mugging", care a devenit aproape o parte integrantă a „folclorului" și a rutinei cotidiene. Atacurile se desfășoară pe stradă, în parcuri, în intrările imobilelor și în ascensoare, atît în cartierele rezidențiale cît și în zonele sărace. Timpul preferat : între orele 18 și 19 și între orele 20 și 21. Victimele sînt, de cele mai multe ori, femei, persoane în vîrstă, trecători singuri. Dar, în caz de penurie, bandiții atacă pe oricine. Prada variază în funcție de conținutul poșetei sau al portofelului furat, deseori un biet dolar, uneori nimic. Cînd victima nu opune rezistență, cele mai multe „muggings" sînt operate fără lovituri sau răniri. Dar deseori se produce panică. Atunci lucrurile devin tragice.

Opinia publică condamnă în special invazia stupefiantelor. Autoritățile confirmă că principala cauză a epidemiei de „muggings", de furturi, de spargeri și de prostituție este nevoia imperioasă a drogatului de a-și face rost de doza zilnică. Este vorba de un impuls patologic, necontrolabil, care îl îndeamnă pe drogat la acte disperate. Astăzi, sclavul stupefiantelor puternice are nevoie de 20 pînă la 100 dolari pe zi pentru a-și satisface viciul. Acești bani trebuie să și-i procure cu orice preț. Nimeni nu știe cîți drogați trăiesc la New York, cu atît mai mult cu cît termenul de „drog" cuprinde o gamă întreagă de produse foarte variate în ce privește compoziția și efectul.

Apariția heroinei constituie o cauză importantă a valului de criminalitate din New York, cauză amplificată în mod tragic de mizeria din ghetouri. Ele se suprapun altora, de ordin național, care favorizează expansiunea alarmantă a crimei. S.U.A. e țara în care criza generală de autoritate care zdruncină instituțiile a numeroase țări și pune valorile sub semnul întrebării, este cea mai acută. În plus, sistemul juridic american are deseori atitudini de neînțeles pentru un străin. Tribunalele veghează ca cetățeanul, inclusiv cel suspect de crimă, să aibă la dispoziție toate mijloacele pentru a se apăra. Un avocat care cunoaște bine portițele de scăpare ale procedurii judiciare, poate să-și țină clientul aproape la infinit în afara închisorii.

Un polițist care arestează un „mugger", îl informează în primul rînd de drepturile lui constituționale. Această lectură este repetată la comisariat, unde i se permite să dea trei telefoane. I se repartizează un avocat, care începe imediat prin a respinge arestarea și probele pentru viciu de formă. „Mugger"-ul se prezintă în fața judecătorului ; apoi, peste o săptămînă sau două, în fața unui juriu de acuzare. Se stabilește data procesului, dar tribunalele fiind supraaglomerate, așteptarea poate să dureze luni de zile. Între timp, de cele mai multe ori, acuzatul este pus în libertate pe cauțiune. La data stabilită, procesul este amînat de mai multe ori din cauza lipsei unuia dintre martori sau a unui avocat. În cele din urmă, tribunalul pronunță verdictul. Legea prevede minimum 3 ani închisoare și maximum 7, 15 sau 25 de ani, în funcție de gravitatea agresiunii. Dar dacă este vorba de o primă condamnare, pedeapsa este de multe ori suspendată. Chiar dacă condamnatul trebuie să meargă la închisoare, rămîn apelurile — unul, două sau mai multe. În cel mai rău caz, deținutul poate spera ca, după 30 de luni, să fie pus în libertate supravegheată.

Această procedură se aplică adulților. Dacă acuzatul nu are 19 ani — și aceasta este majoritatea cazurilor — el este tratat ca „delincvent minor". Regimul său este mult mai blînd. Nu este de mirare dacă „mugger"-ul nu e prea convins de inevitabilitatea pedepsei.

Senatorul McClellan, președintele Comisiei judiciare a Senatului rezumă astfel situația : „Riscul de a fi arestat, condamnat și pedepsit pentru o crimă serioasă este mai mic de 1 la 20. Peste jumătate din crimele comise nu sînt nici măcar cunoscute de poliție. Dintre suspecții dați în judecată, un număr tot mai mare este achitat. În sfîrșit, dintre cei condamnați sau care își recunosc vinovăția, mulți sînt puși în libertate supravegheată și nu sînt niciodată pedepsiți cu adevărat".

În cursul secolului nostru, milioane de oameni au visat să se stabilească la New York. Azi, cea mai mare parte a newyorkezilor năzuiesc să părăsească acest oraș, unde totul a devenit o problemă. Cei ce-și pot permite s-o facă se mută în altă parte. Exodul a început. În cursul ultimului deceniu, populația albă a Marelui New York a scăzut cu 9 la sută, iar în Manhattan, inima orașului, cu 5 la sută.

Clasa mijlocie părăsește New Yorkul cu un uriaș sentiment de ușurare. Exodul industriilor este deja în mare parte consumat ; tot mai multe firme își mută birourile în suburbii. Pe scurt contribuabilii pleacă, iar săracii, clienți ai asistenței publice, vin. Și în timp ce municipalitatea pierde din venituri o dată cu plecarea fiecărui newyorkez solvabil, ea trebuie să facă cheltuieli suplimentare pentru asistența noilor săraci care sosesc în număr mare din sudul țării și din Porto Rico. Cursa spre faliment este inevitabilă : în momentul de față, 1 181 000 persoane din New York trăiesc din mila publică, cifră înspăimîntătoare, care reprezintă 15 la sută din totalul populației orașului.

„La New York avem un deficit de 300 milioane dolari și pentru anul următor prevedem un deficit de 1 miliard — declară primarul Lindsay, a cărui funcție este una dintre cele mai ingrate din lume. Sincer vorbind, chiar și cu ajutorul Washingtonului, nu sînt sigur că vom putea să ieșim la timp din criză".

De altfel, aproape jumătate din newyorkezi sînt de părere că Lindsay, cu ideile sale foarte liberale și cu lipsa sa de entuziasm pentru restabilirea energică a „legii și ordinii", a accelerat procesul de descompunere. În schimb, cealaltă jumătate — liberalii, minoritățile, săracii, tineretul contestatar — au făcut din el un erou. Dar se recunoaște în unanimitate că primarul, ca orice primar al New Yorkului, are foarte puține șanse să reușească. Unde se pot găsi, de pildă, sumele necesare pentru a angaja mai mulți polițiști ? Poliția din New York, cea mai mare din lume și una dintre cele mai bune, are 30 000 de angajați, echivalentul forțelor armate ale unei țări mici. Dar ea este cu totul insuficientă pentru un oraș ca New Yorkul. Unul din mijloacele de a îmbunătăți protecția locuitorilor ar fi desigur sporirea efectivelor poliției. Dar, în condițiile în care salariul anual al unui agent este ridicat, costul acestei soluții devine prohibitiv. În plus, recrutarea devine mai grea : vizat de campania concertată împotriva „brutalității polițienești", simțindu-și mîinile legate de către judecători prea îndulgenți față de acuzați și prea susceptibili atunci cînd este vorba de martorii acuzării, polițistul newyorkez are toate motivele să fie descurajat, fără să mai vorbim de ultimul val de asasinate de polițiști. Acuzațiile de corupție la adresa poliției sînt vechi și deseori întemeiate. De două luni, o epurare zdruncină din temelii departamentul poliției și cîteva sute de comisari au fost concediați sau mutați.

Problemele New York-ului sînt oare rezolvabile ? Răspunsul va fi indicat în parte și de ceea ce se va petrece la New York, oraș „de avangardă" atît în ce privește expansiunea, cît și în ce privește decadența. Este un gigantic oraș-laborator în care societatea occidentală contemporană, în actuala etapă a dezvoltării ei, încearcă să găsească soluții unor probleme acute și, pînă în prezent, parțial necunoscute.

RAVAGIILE DROGURILOR
O consumatoare de heroină aspirînd otrava în plină stradă

ПРАВДА

MOSCOVA

RELAȚII SOVIETO-FRANCEZE

ÎN ACESTE zile atenția opiniei publice franceze se concentrează asupra cîtorva declarații oficiale importante referitoare la probleme europene, inclusiv la relațiile sovieto-franceze.

Astfel, în cursul recentei sale conferințe de presă președintele Franței, Georges Pompidou, s-a pronunțat din nou pentru destindere internațională și înțelegere, pentru dezvoltarea în continuare a colaborării între țările occidentale și Uniunea Sovietică și alte țări socialiste.

La rîndul său, salutînd vizita oficială pe care urmează s-o facă în curînd în Franța, L. I. Brejnev, ministrul francez de externe Maurice Schumann a subliniat că această vizită corespunde întru totul relațiilor statornicite între Franța și U.R.S.S.

Într-adevăr, ultimii ani poartă amprenta evoluției favorabile a relațiilor sovieto-franceze. Observatorii parizieni subliniază, pe bună dreptate, în primul rînd, importanța colaborării politice în dezvoltare dintre U.R.S.S. și Franța, ale căror popoare sînt legate prin tradiționale legături de prietenie. După cum se știe, în virtutea protocolului sovieto-francez semnat acum un an la Moscova se prevede extinderea și aprofundarea consultărilor politice în problemele internaționale importante și în problemele de interes comun, un rol aparte fiind rezervat în acest context chestiunilor europene.

...În ultima perioadă s-au extins considerabil și legăturile între cele două state ale noastre pe plan comercial-economic, cultural etc. În prezent, ele sînt reglementate de peste 20 de diverse acorduri semnate la nivel interguvernamental sau interministerial. Funcționează cu succes comisiile mixte sovieto-franceze, cea „Mare" și cea „Mică".

Relațiile sovieto-franceze pot constitui un exemplu concludent al viabilității și eficienței politicii de coexistență pașnică, o dovadă convingătoare a posibilității și utilității colaborării reciproc-avantajoase între țări cu orînduire socială diferită.

B. SEDIH

Le Monde

PARIS

DILEMA LABURIȘTILOR

DUPĂ CONGRESUL său de la Brighton, ca și înainte, partidul laburist continuă să-și caute adevărata identitate: partid de guvernămînt sau partid de opoziție? Desigur, laburismul a încetat de multă vreme să fie instrumentul politic al clasei muncitoare britanice pentru a deveni un mare partid de centru stînga al mai multor clase. Sub conducerea unor lideri moderați, el a cucerit puterea printr-o politică reformistă care i-a permis să-și lărgească clientela electorală.

La rîndul lor, conservatorii s-au îndepărtat ei înșiși de atitudinea lor tradițională, pentru a cîștiga pe alegătorii marginali din clasele mijlocii care fac de obicei să încline balanța. Or, această politică de „centru" a fost pusă sub semnul întrebării. În primul rînd de Edward Heath, al cărui neoliberalism politic și economic este de esență reacționară și care, rupînd în mod brutal cu trecutul, reprezintă oarecum „contrarevoluția" potrivit expresiei liderului laburist Crossman, care nu greșește atunci cînd afirmă că virajul spre dreapta al conservatorilor a provocat pe acela al laburiștilor spre stînga.

Într-adevăr, congresul de la Brighton a fost marcat de o serioasă deplasare spre stînga, mai puțin spectaculoasă dar mult mai importantă pe tărîm economic și social decît în legătură cu problema intrării Marii Britanii în C.E.E. Jenkins și prietenii săi „proeuropeni" se situează la dreapta partidului, dar eșecul lor nu va putea fi considerat drept o victorie a stîngii decît dacă ei vor fi înlăturați în curînd din diferitele posturi de răspundere pe care le ocupă. În schimb, stînga, antrenată de liderii sindicali Jones și Scalon a marcat puncte importante, obținînd din partea conducerii partidului angajamente precise cu privire la aplicarea unui program mai radical în domeniul economic și social.

Desigur, este inevitabil ca, aflîndu-se în opoziție, partidul laburist să vireze în mod fățiș spre stînga. Dar este la fel de adevărat că militanții și sectoarele cele mai puțin privilegiate ale corpului electoral aveau motive să fie decepționate de fostul guvern laburist care, confruntat cu realitățile puterii, nu și-a respectat promisiunile și nu a limitat creșterea prețurilor, a impozitelor și a șomajului. Așa se explică modul insistent în care „baza" partidului cere o revizuire a liniei politice.

Lozinca actuală este reconcilierea și, în acest scop, conducerea partidului și sindicatele vor elabora în comun o nouă politică economică. Potrivit propriilor sale declarații, Wilson speră că „sindicatele vor accepta realitățile economice și vor înțelege realitățile politice ale guvernului laburist", mai

BRIGHTON
Lideri sindicali participanți la conferința laburistă în fața unui panou prin care se cere neadmiterea aderării Marii Britanii la Piața comună

precis că vor accepta o politică voluntară a veniturilor. Dar, pe lîngă o politică economică energic expansionistă, controlul sever al prețurilor necompensat prin restricții asupra salariilor și lărgirea prestațiilor în cadrul securității sociale, programul economic al lui Jones preconizează, de asemenea, un impozit asupra capitalului și controlul muncitoresc asupra industriilor din sectoarele public și particular. Asemenea măsuri ar putea înstrăina unele sectoare ale corpului electoral și anume clasele mijlocii, pe care laburiștii trebuie să le atragă pentru a reveni la putere.

În ciuda lipsei de popularitate a guvernului conservator și a avansului înregistrat de laburiști, acest considerent nu poate să scape conducătorilor partidului laburist, care vor trebui să facă o opțiune dificilă. Fie, urmărind unitatea, să satisfacă „baza" printr-un program socialist riguros, dar cu riscul de a se instala în mod durabil în opoziție, fie să rămînă un partid de guvernămînt cu prețul anumitor concesii în ce privește principiile. Congresul de la Brighton nu a rezolvat, ci mai degrabă a agravat această veche dilemă.

l'Unità

ROMA

CHESTIONAR BOLIVIAN

LA APROAPE două luni de la răsturnarea generalului Torres și de la înfrîngerea militară a susținătorilor săi, informațiile, îndeosebi în ce privește situația și activitatea partidelor de stînga și a prietenilor generalului Torres rămași în țară, sînt puține sau incomplete. Se știe că mulți militanți ai partidelor revoluționare au fost împușcați, iar alții aruncați în închisori ; este însă greu să se aprecieze acum amploarea represiunii și efectele ei. Situația de recentă ilegalitate în care trebuie să acționeze formațiile stîngii este una dintre cauzele lipsei unor informații mai sigure. Ultimele semne de activitate publică arătau că se formează un front unit de rezistență între numeroasele și diversele grupuri de stînga, care probabil acționează la La Paz și în împrejurimi. Pe de altă parte, este sigur că acțiunea de creare a condițiilor pentru răscoală nu va putea fi decît îndelungată și grea.

Decisiv va fi, o dată în plus, modul de manifestare a diverselor tendințe din rîndurile militarilor. Deși grupul de ofițeri și soldați, care, împreună cu minerii și studenții, au apărat pînă la ultimul om guvernul Torres, a fost redus din punct de vedere numeric, este de presupus în mod întemeiat că, în sectoarele care, cu diverse nuanțe, l-au sprijinit pe Torres, atît în zilele loviturii de stat de anul trecut cît și în timpul dificilelor etape ale guvernării sale, nu toți și-au renegat con-

Contrapunct

ALEGERI STRÎNSE

Art Buchwald

(Din **L'Express**)

Unii dintre noi nu ne-am revenit încă după pasionantele alegeri prezidențiale care au avut loc recent în Vietnamul de sud.

Am vegheat toată noaptea pe măsură ce veneau rezultatele. La Departamentul de Stat, la Pentagon și la Casa Albă ardeau luminile. Înalte oficialități guvernamentale, care își mizaseră reputațiile pe organizarea de alegeri libere în Vietnamul de sud, stăteau țintuite pe scaun cu ochii la televizor așteptînd o nouă eră de autodeterminare pentru acest mare bastion al democrației pe care toți americanii au învățat să-l iubească și să-l respecte.

Seara, la locuința noastră s-au adunat vecinii. Soția mea pregătise sandvișuri și cafea fierbinte și făcuserăm un stoc de sticle cu bere în frigider. Instalaserăm trei televizoare, astfel încît să putem urmări în același timp emisiunile stațiilor ABC, NBC și CBS. În cameră domnea o atmosferă festivă. După opt ani, investițiile noastre în Vietnamul de sud dădeau în cele din urmă roade.

Primele rezultate au venit din orașul Bu Dhang Bien. CBS a anunțat 156 voturi pentru Thieu, un rănit și 2 345 inamici uciși. Pe micul ecran a apărut apoi comentatorul Eric Sevareid pentru a analiza votul. El a declarat că Bu Dhang Bien a fost considerat totdeauna o fortăreață a lui Thieu și că nu există motive să se creadă că rezultatele din acest oraș constituie o tendință pentru restul țării.

Tocmai atunci comentatorul John Chancellor a prezentat un buletin de știri anunțînd că în orașul Chu Phuoc Hai, Thieu a obținut 98 la sută din voturi, dar adăugînd că nici acum nu este încă recomandabil să călătorești noaptea pe șoseaua dintre acest oraș și Saigon. Chancellor a acordat o mare semnificație acestui rezultat, deoarece în 1962 Chu Phuoc Hai asigurase o majoritate solidă doamnei Nhu. Ea a declarat că marele număr de voturi obținut de Thieu poate fi atribuit muncii voluntare depuse în ultimele luni de armată, care a mînat populația la vot.

Comentatorul Harry Reasoner a declarat că întreaga deltă a Mekongului — cel puțin acele părți care se află în mîinile Saigonului — a votat pentru Thieu. Aceasta se întîmpla la ora 9. El a arătat că mai multe voturi, ca să fim mai precișii patru, au fost anulate la Duc Thanh și că de aceea este prea devreme să se prezică cine va cîștiga.

Apoi Walter Cronkite (proeminent comentator de televiziune — n.n.) a început să citească rezultatele din nord. Thieu cîștigase la Di Boup, Chu Yang Sin și To Bong. S-a dovedit că To Bong era unul din orașele de importanță crucială în alegeri, deoarece acolo locuiesc trei rude ale vicepreședintelui Ky. Dar poliția făcuse campanie începînd din august și To Bong acordase o majoritate zdrobitoare lui Thieu, cu 768 voturi pentru și 20 de studenți arestați.

În acel moment au început să se transmită rezultate de la centrele de vot din întreaga țară. Potrivit stației NBC, Thieu conducea cu 95 la sută din voturi, potrivit stației CBS — cu 91 la sută, în timp ce ABC reluase filmul despre meciul de fotbal de luni seara.

Atît stația NBC cît și stația CBS își instalaseră camerele de luat vederi în palatul președintelui Thieu pentru a transmite sărbătorirea victoriei, dar Thieu a anunțat că, înainte de a face o declarație cu privire la victoria sa, dorește să cunoască situația fiecărui vot.

Lucrul nostim a fost că cei mai mulți dintre noi ne-am dus la culcare crezînd că Thieu a fost ales președinte al Vietnamului de sud. Cînd ne-am deșteptat dimineața, vă puteți închipui surpriza noastră constatînd că așa și era...

(După **International Herald Tribune**)

MILITARI BOLIVIENI
O atitudine ambiguă

cluziile ideologice personale la care ajunseseră în diferite moduri.

Însuși comportamentul generalului Reque Teran, șeful statului major al forțelor armate în guvernul Torres, apare nu atît ca o trădare cît ca manifestarea unui spirit de conciliere, ca teama de consecințele unei opțiuni efective. Ambiguitatea atitudinii sale poate oglindi incertitudinea a numeroși ofițeri care au fost și sînt puțin convinși atît de precedentul cît și de actualul curs politic. Nu în mică măsură succesul oamenilor lui Banzer vine din teama care s-a răspîndit în rîndurile ofițerilor că o ciocnire pro sau împotriva guvernului Torres ar fi însemnat în acel punct al evenimentelor, indiferent de partea care ar fi învins, sfîrșitul, autodistrugerea forțelor armate și că era necesar deci să se sacrifice guvernul pentru salvarea forțelor armate.

Nu dispunem în prezent de elemente de apreciere pentru a afirma că există de pe acum relații între grupuri din forțele armate și generalul Torres, aflat în exil la Lima, dar este permis să se presupună că, inevitabil, se vor forma canale de comunicare între fostul conducător și ceea ce a mai rămas din prietenii și sprijinitorii săi.

Perspectiva unei schimbări în raporturile de forțe și a unei noi deplasări spre stînga a situației boliviene nu apare ușoară și apropiată. Noul guvern condus de generalul Banzer este cu siguranță temperat și nesigur pentru că, inclusiv în rîndurile forțelor armate, așa cum s-a spus, nu există unanimitate de orientare și pentru că partidele care au sprijinit lovitura — Falanga Socialistă (de dreapta — n.n.) și M.N.R. (Mișcarea Națională Revoluționară) a lui Paz Estenssoro — sînt adversari tradiționali. Este vorba de o instabilitate destul de obișnuită, dată fiind situația socială și politică a Boliviei. Referitor la condițiile deosebite ale acestei țări, actualul regim pare să aibă o anumită bază de durată. În afară de faptul că, indiferent de motivări, aproape totalitatea forțelor armate au acceptat „lovitura", „Falanga" este un partid dispunînd de sprijinul unor anumite pături sociale din mica burghezie și pături înstărite ale provinciilor răsăritene, iar M.N.R. este cea mai importantă și influentă dintre formațiile politice boliviene, fiind partidul care a condus revoluția în 1952 (reforma agrară și naționalizarea minelor de cositor), cu o largă bază la sate, dar ai cărui conducători au trecut treptat pe poziții conservatoare.

Una dintre cauzele principale pentru care lovitura de stat a lui Banzer a reușit, în timp ce numeroasele încercări care au precedat-o în cursul scurtei și accidentatei vieți a guvernului Torres au eșuat, se datorează faptului că forțelor armate li s-a prezentat de data aceasta un plan ce beneficia de sprijin politic. Existența astfel demonstrată a unei medieri politice a fost unul dintre factorii hotărîtori ai succesului loviturii de stat.

Pe de altă parte, evident, problemele sociale ale Boliviei sînt atît de mari și atît de numeroase încît, cu siguranță, nu Banzer va fi aceia care va ști să pornească la soluționarea lor. Contradicțiile acestei țări sînt de proporții dramatice. Și nu numai sub aspectul mizeriei și înapoierii sociale. Cum pe drept au afirmat tezele Partidului Comunist din Bolivia cu prilejul celui de-al III-lea Congres național din mai 1971, „Bolivia este un stat multinațional, deși oficialitățile nu recunosc această realitate. În structura multinațională a țării, un loc predominant revine națiunii boliviene, care s-a format istoricește la sfîrșitul secolului trecut și este constituită din locuitorii centrelor urbane care vorbesc spaniola (35 la sută din țară). Pe locul al doilea și supuse din punct de vedere cultural celei dintîi se află două naționalități principale : aymara și quechua (cu 30 și respectiv 32 la sută); chiquitos, mojos, chiriguanos plus alte cpt naționalități mai mici și 21 de triburi și grupuri etnice compun restul de 3 la sută din populație". Și dacă, pe de o parte, discriminarea sau mai bine zis izolarea majorității populației indiene (alcătuită, cum se spune, din țărani săraci și muncitori cu brațele) creează un uriaș potențial exploziv, pe de altă parte sistemul de control și organizare a unor mase la sate de către M.N.R. a lui Paz Estenssoro și, ulterior, de către guvernul militar al lui Barrientos, precum și însăși situația politică și culturală de subordonare a populației quechua, aymara etc. reprezintă una dintre cauzele slăbiciunii trecute și prezente a mișcării revoluționare.

Raporturile cu țările socialiste și cu Chile vor constitui un prim teren de verificare a programului guvernului Banzer. Exista un contract deja semnat de către guvernul Torres cu unele țări socialiste pentru crearea unei industrii pentru topirea și prelucrarea cositorului, zincului și cuprului vîndute pînă acum sub formă de produse brute. Se va respecta acest angajament, care lipsește companiile capitaliste străine de profituri excepționale ? Cît despre Chile, primele declarații ale ministrului de externe din La Paz, Gutierrez, din Partidul Falangei, au fost de a revendica o privincie maritimă care să dea Boliviei acces la mare, adică de a revendica o parte din teritoriul chilian (așa-zisul „război al Pacificului", la sfîrșitul secolului al XIX-lea, s-a încheiat prin victoria statului Chile asupra Perului și Boliviei, iar aceasta din urmă a pierdut acea fîșie de teritoriu ce o lega de mare). Forma și esența declarației au fost provocatoare și extremiste, mai ales dacă se are în vedere că problema este extrem de spinoasă. Ulterior, într-o conferință de presă, Gutierrez a părut a voi să atenueze tonul, definindu-se membrul unui guvern „rezonabil".

U.S. News & World Report

DE CE A MURIT REVISTA „LOOK"

CÎND revista „Look", cu un tiraj de 6 500 000 exemplare, a fost nevoită să-și înceteze apariția după ani de zile de succese, se pune întrebarea : de ce ?

Nu este suficient să elogiezi o mare revistă americană după dispariția ei. Nu este suficient nici să-ți exprimi simpatia față de sutele de membri ai personalului ei redacțional rămași șomeri într-o ramură aflată într-un declin

ALI NASER MUHAMMAD HASSANI

primul ministru al Republicii Democratice Populare a Yemenului

La începutul lunii august a.c., Adunarea Populară Supremă a Republicii Democratice Populare a Yemenului (capitala Aden) a acceptat demisia guvernului prezidat de colonelul Mohammed Ali Haythan, funcția de premier fiind preluată de Ali Naser Muhammad Hassani. Deși tînăr, noul șef al guvernului este o personalitate cunoscută pe scena politică a R.D.P. Yemen ; în guvernul precedent el a deținut portofoliul apărării.

Ali Naser Muhammad Hassani s-a născut în anul 1944 în districtul Dafia, situat în Yemenul de Sud. A fost un timp învățător la o școală elementară. În anul 1963, după ce a luat ființă Frontul de Eliberare a Yemenului de Sud ocupat, intră în acest Front și ia parte activă la mișcarea de eliberare națională de sub colonialismul britanic. În 1967, după proclamarea independenței Yemenului de Sud, Ali Naser Muhammad Hassani este numit guvernator de provincie. În aprilie 1969 devine ministru al autogestiunii și agriculturii, iar în luna decembrie a aceluiași an i se încredințează portofoliul Ministerului apărării. Doi ani mai tîrziu, în luna august, este ales membru al Consiliului Executiv al Direcției Generale a Frontului Național de Eliberare, organizația politică care deține puterea în Yemenul de Sud. La 2 august 1971, Ali Naser Muhammad Hassani devine prim-ministru, dar păstrează în continuare și portofoliul apărării. În declarația sa program, noul premier a preconizat un program de reforme economice, iar pe plan extern a subliniat necesitatea întăririi relațiilor dintre Republica Democratică Populară a Yemenului cu țările arabe și cu țările socialiste.

D. C.

---

rapid. Dacă există un interes real pentru instituția periodicelor americane, trebuie să se facă o încercare de a înțelege de ce atît de multe reviste și-au încetat apariția în ultimii ani și de ce s-ar putea ca în scurt timp multe altele să fie desființate.

În urmă cu o jumătate de secol, revista de masă era cel mai important mijloc de comunicare națională. Dacă dorea un auditoriu de proporții naționale, un scriitor se adresa unor reviste ca „The Saturday Evening Post", „Collier's" sau „Liberty". Aceste reviste ocupau un loc de frunte în sistemul de gîndire al poporului american. Subiectele de discuție ale oamenilor, de la distracții pînă la problemele naționale, proveneau deseori din paginile săptămînalelor. Apariția radioului nu a reușit să slăbească poziția marilor reviste de principal mijloc de comunicare națională. Atît „Look" cît și „Life" și-au făcut apariția la jumătatea anilor '30 și și-au sporit tirajul într-o perioadă în care radioul era la apogeul lui.

Nici măcar televiziunea nu a reușit să reducă numărul de cititori ai revistelor ; de fapt, în perioada celei mai explozive dezvoltări a televiziunii, tirajul revistelor a continuat să crească. Ceea ce a lovit revistele a fost uriașul avantaj competitiv al televiziunii în folosirea eterului ca sistem gratuit de expediere a produsului ei. Revistele erau nevoite să prelucreze și să transmită mesajul lor prin intermediul tiparului, hîrtiei și poștei. În consecință, televiziunea putea să aibă un tarif mult mai mic pentru publicitate decît revistele.

O stație de televiziune poate să-și sporească auditorii de la 3 la 6 milioane, de pildă, fără a trebui să cheltuiască mai mult pentru a ajunge la fiecare auditor suplimentar. Dar atunci cînd își sporește numărul de cititori, revista trebuie să facă față unor costuri suplimentare pentru editare, hîrtie și difuzarea prin poștă. Dintre toate aceste costuri, poșta reprezintă poate acum cel mai important factor negativ.

Ceea ce face cu atît mai greu de înțeles sau de justificat majorarea taxelor poștale este faptul că președintele Nixon a criticat lipsa de răspundere a acelora care au exercitat presiuni pentru majorări de salarii și prețuri. Totuși, însuși guvernul federal a hotărît o majorare cu 150 la sută a taxelor poștale pentru expedierea revistelor în următorii patru ani. Aceasta se adaugă la o serie de majorări substanțiale în cursul ultimilor patru ani.

Pentru economia națională în ansamblu, rata anuală medie de inflație în ultimii ani a fost de 5—6 la sută.

Cum vor face față revistele acestei creșteri cu 400 la sută a taxelor poștale în cursul următorilor patru ani ? Nu putem ști. Reviste ca „Playboy", difuzate în special la chioșcuri, vor putea să supraviețuiască fără prea mari dificultăți, dar majoritatea magazinelor ajung numai la o mică parte a cititorilor lor prin acest sistem de difuzare. În ce ne privește, sîntem absolut siguri că „Saturday Review", de pildă, ar dispărea peste noapte dacă am fi nevoiți să renunțăm la expedierea prin poștă și să difuzăm revista la chioșcuri, unde spațiul de expunere este limitat și unde revistele favorite sînt deseori acelea cu subiecte cu totul diferite de acelea tratate de noi.

Pentru revistele mari — mari atît ca tiraj cît și ca format — costul proporțional al taxelor poștale este mai ridicat decît pentru periodicele din categoria lui „Saturday Review". Motivul îl constituie faptul că în Statele Unite taxele poștale variază în funcție de greutatea coletului. Dacă proiectata majorare a taxelor poștale în următorii patru anii este aplicată, mai mult ca probabil că numărul revistelor desființate va crește. Revistele mari din punct de vedere al formatului, serios dezavantajate de concurența televiziunii la tarifele de publicitate, vor întîmpina mai multe dificultăți decît majoritatea periodicelor de specialitate. Dar chiar s-ar putea ca și revistele mai mici, din care cele mai multe au doar o difuzare neglijabilă la chioșcuri, să nu reușească să reziste majorărilor uriașe ale taxelor poștale.

În decursul anilor, nu am ezitat să vorbim cititorilor noștri despre problemele interne ale revistei „Saturday Review". Azi nu ezităm să le vorbim despre o situație care a constituit un factor major în hotărîrea revistei „Look" de a-și înceta apariția, situație care preocupă în mod foarte serios întreg personalul de la săptămînalele americane.

Norman COUSINS
director al revistei „Saturday Review"

POȘTA REDACȚIEI

CONVERTIBILITATE

Emil Rădulescu, Pitești. 1. Convertibilitatea unei monede în aur înseamnă posibilitatea de a obține aur în schimbul acestei monede. În sistemul valutar occidental, pînă în martie 1968 această posibilitate exista teoretic pentru posesorii de dolari (și numai în cazul dolarului) ; de la data respectivă, această posibilitate o mai aveau doar autoritățile monetare posesoare de dolari, iar în urma măsurilor americane din august anul acesta, nici dolarul nu mai e convertibil în aur. 2. Suprataxa de 10 la sută asupra importurilor se aplică în cazul a numeroase produse pe care exportatorii străini le livrează în S.U.A. Ea sporește cu 10 la sută costul produselor din import, este suportată de importatorii americani și este încasată de stat. În aceste condiții, importatorii americani sînt descurajați să-și procure produse din exterior și îndemnați, dimpotrivă, să-și procure produsele de pe piața americană. Ca atare, exportatorii străini sînt afectați, produsele lor devenind mai scumpe și putînd pătrunde deci mai greu pe piața americană. 3. În ce privește regulamentele G.A.T.T., consultați documentarul apărut în numărul 42. 4. Cursul valutar este raportul pe baza căruia două monede se schimbă una în alta. El poate fi fix sau fluctuant (adică stabilit direct pe baza cererii și ofertei). Pentru informații suplimentare vă recomandăm consultarea numerelor 40 din 1970 și 20 din 1971. În ce privește „cursurile de schimb inechitabile" — la care s-a referit președintele Nixon cu prilejul anunțării măsurilor economice din 15 august — consultați nr. 35 din 1971 al revistei noastre. 5. „Devize" străine — termen atribuit deținerilor în monedă străină liber convertibilă. „Valută" — termen sugerînd moneda în relație cu celelalte. De aceea este indicată folosirea termenului sistem **valutar** occidental și nu **monetar**, căci acesta reprezintă un sistem de relații între monede. 6. În ce privește întrebarea „din ce este constituită valoarea monedei ?", vă recomandăm articolul „Ce determină valoarea monedei", de dr. C. Kiriţescu, apărut în „Viața economică" din 15 august 1969.

„SECTORUL CUATERNAR"

Vasilica Dumitrache, București. Vă mulțumim pentru aprecierile la adresa revistei. Împărțirea produsului social al unei țări, din punct de vedere al provenienței, în așa-numitele sectoare primar (agricultură, industrie extractivă), secundar (industrie prelucrătoare) și terțiar (servicii) — împărțire care se bucură de o largă circulație în literatura economică occidentală — a fost inițiată de economistul de origine australiană Colin Clark. Ea conține elemente interesante, dar nu corespunde, într-o serie de coordonate esențiale, concepției marxiste cu privire la provenienţa produsului social, bazată pe teoria valorii-muncă. Chiar printre economiștii burghezi există păreri diferite asupra acestei împărțiri. Vă recomandăm pentru o informare mai largă lucrarea „Analize macroeconomice" de I. Anghel, S. Sava, L. Cosmescu — București, Editura politică, 1970. Lansarea termenului „sectorul cuaternar" nu are legătură directă cu principiile de bază ale împărțirii amintite pe sectoare, reprezentînd, de fapt, o încercare a unor economiști și publiciști occidentali de a subsuma unui termen și de a include într-o singură categorie toate activitățile acelor instituții și unități economice care oferă întreprinderilor productive servicii și asistență privind organizarea, conducerea, relațiile lor cu piața etc., activități care s-au dezvoltat mult în ultimul timp.

TÎRGURI INTERNAȚIONALE

C. Iosif, Cluj. 1. Tîrgul de la Plovdiv a fost înființat în 1936, dar nu se numără printre cele mai vechi din Europa. Citîm cîteva anterioare : Leipzig — înființat în 1865 ; Paris — înființat în 1904 ; Budapesta — înființat în 1906 ; Zagreb — înființat în 1909 ; Göteborg (Suedia) — înființat în 1916 ; Utrecht (Olanda) — înființat în 1916 ; Milano — înființat în 1920 ; Poznan (Polonia) — înființat în 1921 ; Izmir (Turcia) — înființat în 1924 ; Salonic — înființat în 1935. Dăm curs solicitării dv., publicînd mai sus o imagine de la Tîrgul internațional de la Plovdiv. 2. Președintele Republicii Arabe a Egiptului, Anwar El Sadat, s-a născut în 1918 (25 decembrie) și a urmat cursurile Academiei Militare. În timpul evenimentelor din luna iulie 1952, cînd a fost detronat regele Faruk și instaurată republica, Anwar El Sadat s-a aflat printre conducătorii Consiliului Revoluției. Despre funcțiile deținute de Anwar El Sadat pînă în anul 1969, cînd a fost numit vicepreședinte al Republicii Arabe Unite, vă recomandăm consultarea rubricii „Profil" din nr. 41/1970.

COR UNUM

Teofil Moise, Cluj. Consiliul „Cor unum" (o singură inimă) ar urma să fie un organ de coordonare pentru ajutoare de urgență și pentru asistență acordată țărilor „lumii a treia". Organismul ar fi menit să faciliteze colaborarea dintre organismele catolice și organizațiile cu caracter național sau internațional pentru salvarea cît mai urgentă a locuitorilor din țări ale „lumii a treia" în cazul unor cataclisme etc.

Mircea Predescu, com. Topliceni, satul Băbeni, jud. Buzău. 1. Colonelul Francesco Caamano nu mai ia parte la viața politică a Republicii Dominicane. 2. Fostul președinte algerian Ben Bella s-a căsătorit, într-adevăr, cu o ziaristă de la „Révolution africaine" (și nu „Jeune Afrique"). 3. Actualul premier canadian Pierre Elliott Trudeau a fost campion al țării sale la judo. 4. Actualmente, femeile în funcție de prim-ministru sînt : Indira Gandhi (India), Sirimavo Bandaranaike (Ceylon) și Golda Meir (Israel). 5. Insula Taivan are o populație de aproximativ 14 milioane de locuitori. Capitala — Taipe.

Gh. Aioanei, Breaza. Informația dv. nu este greșită. O întreprindere vest-germană a construit, într-adevăr, un elicopter fără pilot, destinat operațiunilor teleghidate. Elicopterul este catapultat de pe platforma unui camion, cu care rămîne însă în legătură printr-un cablu. Poate fi întrebuințat pînă la înălțimea de 300 metri pentru măsurători topografice, control radar și televiziune etc., fiind dotat cu camere de televiziune, emițători, stații-releu ș.a.m.d.

Al. Gheorghiu, orașul Victoria. 1. Șeful statului libian (Moammer El Kaddafi) este colonel și nu general. 2. Fostul lider biafrez Ojukwu era locotenent-colonel.

Ion I. Popescu, Reghin. Vă sugerăm să vă adresați Crucii Roșii Române.

Gh. Bădescu, Craiova. 1. La lucrările celei de-a șaptea sesiuni a Adunării Generale a Organizației internaționale interguvernamentale pentru navigația maritimă (I.M.C.O.), deschise de curînd la Londra, participă reprezentanți a optzeci de state, inclusiv țara noastră. 2. Vă sugerăm consultarea articolului „A fi negru în S.U.A.", apărut în nr. 39—40. 3. Universitatea „Patrice Lumumba" (Universitatea Prieteniei Popoarelor) din Moscova a fost deschisă în anul 1960. Actualmente studiază aci aproximativ patru mii de tineri din 86 de țări. În cei zece ani de existență, universitatea a pregătit circa trei mii de specialiști pentru statele din Asia, Africa și America Latină, între care un mare număr de ingineri, medici și agronomi.

Desideriu Moldvai, Ocna Mureș. Vă mulțumim pentru aprecieri. Un tabel al monedelor, așa cum îl solicitați dv., a apărut la această rubrică.

POȘTA REDACȚIEI

„CANNIKIN"

E. Dobrescu, București. Știrile publicate recent de ziare în legătură cu amploarea protestelor canadiene împotriva hotărîrii Statelor Unite de a efectua experiențe nucleare subterane în insula Amchikta se adaugă informațiilor privind proteste asemănătoare în Japonia. Insula Amchikta se află în arhipelagul Aleutin, în Marea Bering, în apropierea Alaskăi. Opoziția față de hotărîrea guvernului american de a efectua experiențe nucleare în această insulă (bombe de aproximativ cinci megatone, ceea ce echivalează cu forța a cinci milioane tone de trinitrotoluen) se manifestă chiar în rîndurile personalităților locale : guvernatorul Alaskăi, William Egan, senatorii din Alaska Ted Stevens (republican) și Mike Grevel (democrat) și-au exprimat dezacordul. Se consideră că experiența din Amchikta, denumită în codul militar „Cannikin", ar putea provoca serioase cutremure de pămînt în această zonă a Oceanului Pacific (și așa destul de încercată de cutremure naturale) și valuri uriașe cu efecte neprevăzute. Experiența — ale cărei date se cunosc în bună măsură — a fost clasificată drept „strict secretă".

Fulviu Cotîrlă, com. Chiochiș, jud. Bistrița-Năsăud. 1. Date despre Ulster și despre cauzele actualelor tulburări au apărut în nr. 34 din acest an. 2. Cele 14 nave se mai află încă blocate în Canalul de Suez.

„PELICAN"

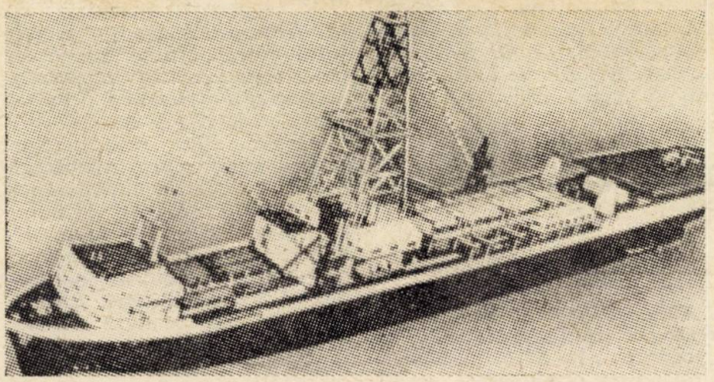

Petre Ionescu, Pitești. Dacă cercetările pentru descoperirea zăcămintelor submarine de petrol și gaze naturale s-au înmulțit și au evoluat rapid în ultimii ani, în multe regiuni începînd și exploatarea lor, nu același lucru se poate spune și despre tehnicile legate de condițiile de lucru, de forare etc. În nr. 38 am scris despre punerea la punct a unui rezervor uriaș destinat exploatării de la Ekofisk din Marea Nordului, pentru înlesnirea transportului petrolului la țărm. Forările submarine ridică, este adevărat, extrem de multe probleme în fața firmelor care au achiziționat terenurile petroliere suboceanice. Se caută sisteme cît mai sigure și mai stabile de forare, care să dea certitudinea evitării accidentelor grave de poluare a apelor. Între acestea se numără și folosirea navelor speciale pentru foraj submarin. Cel mai mare vas de asemenea tip a fost construit de firmele franceze și lansat la apă la 20 august. Nava **(în fotografie)**, botezată „Pelican", are o lungime de 149 metri, asigură stocarea a 6 000 tone și poate lucra la adîncimea de 300 metri. Tonaj : 14 650.

PROGRAMUL „EOLE"

St. Petcu, București. În programul „Eole" se înfăptuiește într-adevăr o cooperare internațională în domeniul cercetărilor atmosferice. „Eole" a fost conceput și realizat de Centrul Național de Studii Spațiale din Franța (C.N.E.S.) în colaborare cu N.A.S.A. și cu Comisia Națională de Cercetări Spațiale (C.N.I.E.) din Argentina. Inițial acordul a fost semnat, în 1966, între C.N.E.S. și N.A.S.A., partea franceză fiind însărcinată cu studiul, fabricarea și lansarea baloanelor și cu construirea a două rachete „Scout" pentru lansarea sateliților. Acordul dintre C.N.E.S. și C.N.I.E. a fost semnat doi ani mai tîrziu și prevedea instalarea a trei stații de lansare a baloanelor în Argentina, la Nenquen, Mendoza și Lago Fagnano. Baloanele lansate de la aceste baze se deplasează la aproximativ 12 000 m altitudine în emisfera sudică, între latitudinile 20° și 70°, și studiază atmosfera, curenții care se produc la acea înălțime etc., informații care, decodificate, sînt de mare utilitate meteorologilor. Satelitul „Eole", lansat de la baza americană Wallops Island la 16 august, „interoghează" permanent baloanele despre starea atmosferică din zona în care se află. Informațiile sînt transmise apoi centrelor de pe Pămînt, unde sînt prelucrate. Programul „Eole" prevede lansarea a 750 de baloane. În ceea ce privește sateliții meteorologici operaționali trebuie să precizăm că „Eole" nu este primul de acest gen. De exemplu, sateliții americani din grupul „Tiros" au transmis informații (și fotografii uneori) în perioada 1960—1965, în legătură cu formațiunile noroase, temperatura atmosferei etc. ; grupul de sateliți „Essa" (S.U.A.), lansați între 1966 și 1969, au furnizat informații folosite de stațiile meteorologice mondiale ; sateliții „ITOS" (S.U.A.) au măsurat radioactivitatea Pămîntului ; sateliții „Cosmos", (U.R.S.S.), lansați între 1963 și 1966, dotați cu camere de televiziune și radiometre, au permis realizarea sistemului operațional „Meteor" (U.RS.S.) pus la punct în 1969.

CATASTROFE AERIENE

N. Ionescu, București. Întrucît e dificil să alcătuim o listă a catastrofelor aeriene din ultimul deceniu, menționăm cîteva din cele mai grave accidente de acest gen : **3 iunie 1962** — un avion Boeing 707 se prăbușește la Orly : 131 morți. **22 iunie 1962** — un alt avion Boeing se prăbușește la Pointe-à-Pitre : 112 morți. **30 noiembrie 1963** — un DC 8 canadian se prăbușește la nord de Montréal : 118 morți. **20 mai 1965** — un avion Boeing al companiei pakistaneze se prăbușește lîngă Cairo : 115 morți. **24 ianuarie 1966** — un Boeing 707 al companiei indiene lovește vîrful Mont-Blanc : 117 morți. **4 februarie 1966** — un Boeing 727 japonez se prăbușește în golful Tokio : 133 morți. **5 martie 1966** — un Boeing 707 britanic se lovește de muntele Fuji Yama (Japonia) : 124 morți. **20 aprilie 1967** — un cvadrimotor al companiei „Suisse Globe Air" se prăbușește lîngă Nicosia : 126 morți. **20 aprilie 1969** — un Boeing 707 sud-african se prăbușește lîngă Windhoek (Namibia) : 122 morți. **16 martie 1969** — un DC 8 venezuelan se prăbușește lîngă Maracaibo : 163 morți. **4 iulie 1970** — un avion al companiei daneze se prăbușește pe un munte în Catalonia : 112 morți. **5 iulie 1970** — un DC 8 canadian cade lîngă Toronto : 109 morți. **30 iulie 1971** — un Boeing 727 se ciocnește cu un avion militar japonez : 161 morți.

„LUMEA" PENTRU COLECȚII

Cititorii care vor să achiziționeze sau să-și completeze colecțiile „Lumea" se pot adresa : **Constantin I. Zvarici, str. Gh. Duca nr. 5, et. 1, ap. 3, Constanța ; M. Grosu, str. Moldovița nr. 6, bloc. M. II D 9/3, sc. A, ap 1, București, sector 5 ; D. Popescu, str. Dealul Cernei nr. 43, bloc M/1, et. 1, ap. 7, București, sector 5 ; Ioan Elvir Voinea, Aleea Rotundă nr. 1, bloc Y 1 B, scara 1, etaj III ap. 14, București, sector 4 ; Alexandru Onică, Aleea Ucea nr. 13, bloc 5 scara 1, etaj IV, ap. 17, București, sector 5 ; Constantin Cosmulescu, str. Iancu Văcărescu nr. 8, Timișoara IV.**

LUMEA săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

REDACTOR-ȘEF LIVIU RODESCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1 Telefon 17.60 10. Internațional 18 52 63 și 18 53 55 Telex 197

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții

Abonamentele pentru străinătate : prin I.C.E. „Libri", Calea Victoriei nr. 126, căsuța poștală 134—135. Telex 225

C.P.C.S

UMC Cugir

UZINA MECANICĂ CUGIR

produce:

- **MAŞINA DE RECTIFICAT PLAN RP-250 A, cu ax orizontal de înaltă precizie, destinată operaţiilor de rectificare plană la piese unicate şi la fabricaţia de mică sau mare serie. Maşina poate lucra cu comenzi individuale sau în ciclu.**

- **MAŞINA DE RECTIFICAT INTERIOR RI-80 TIP SM-ME 63, destinată operaţiilor de rectificare interioară şi plan frontală, la lucrări de serie mică şi mijlocie. Comenzile maşinii şi mişcările principale sînt acţionate electrohidraulic.**

- **MAŞINA UNIVERSALĂ DE ASCUŢIT SCULE UAS-200 A, utilizabilă la ascuţirea sculelor aşchietoare de precizie mijlocie. Toate mişcările de lucru sînt executate manual, deservirea fiind din faţa şi din spatele maşinii. Antrenarea axului portpiatră se face printr-un electromotor, montat în interiorul batiului.**

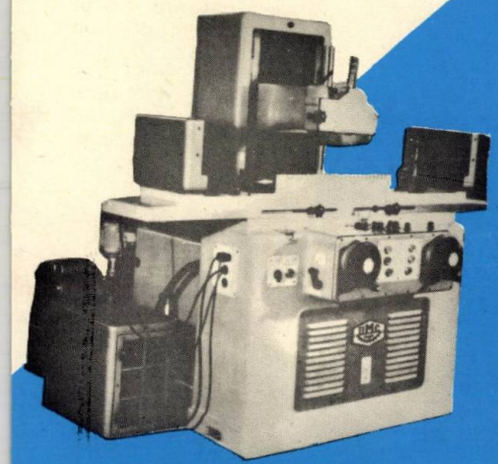

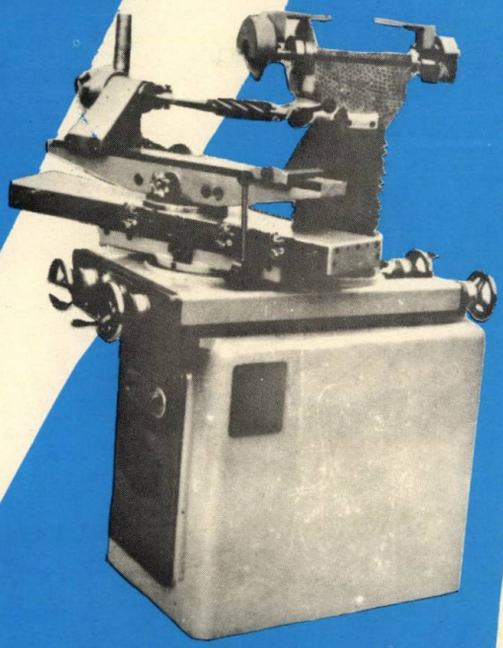

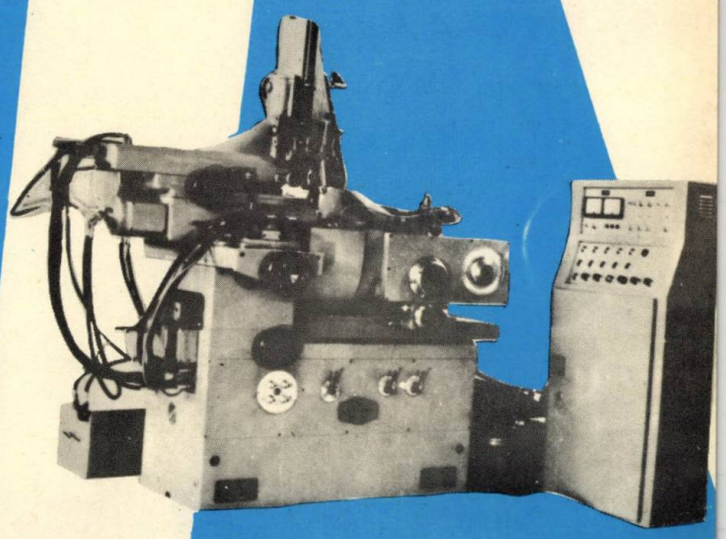

Sufrageria BONANZA exportată în numeroase ţări

CALITATE · UTILITATE CONFORT

caracteristicile produselor realizate la C. E. I. L. – Cluj

Calitatea, utilitatea şi confortul produselor realizate de unităţile C.E.I.L.-CLUJ sînt apreciate atît la export cît şi pe piaţa internă.

Unitatea din DEJ produce o elegantă sufragerie din fag, cu furnir de nuc şi bufetele AGATHE şi PROGRES.

Unitatea din GHERLA fabrică un bogat sortiment de scaune şi furnire estetice din nuc, stejar, fag şi paltin.

Pe lîngă sufrageria BONANZA, foarte solicitată la export, fabrica LIBERTATEA din CLUJ produce şi bibliotecile SONET şi SOLO-ANTIC, precum şi diferite modele de camere de zi, interesante prin linia şi funcţionalitatea lor.

Lei 2

LUMEA

CABINETUL DE PARTID
SIBIU

Nr. 45 4 noiembrie 1971

RUBICONUL BRITANIC

ŢIŢEIUL KRASNOIARSKULUI

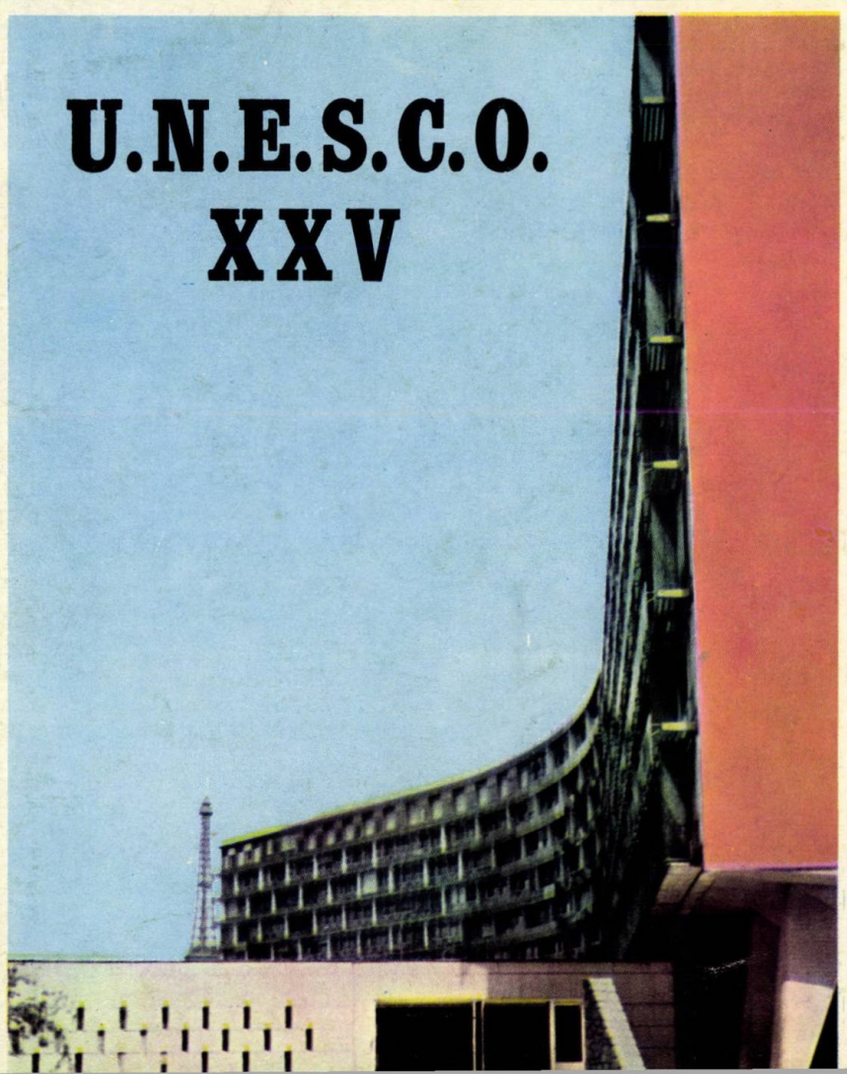

U.N.E.S.C.O. XXV

„Vocaţia" comercială a gangsterilor

La sediul C.C. al P.C.R. a avut loc semnarea Comunicatului comun cu privire la vizita delegației Partidului Comunist Mexican în Republica Socialistă România. Comunicatul a fost semnat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și de tovarășul Arnoldo Martinez Verdugo, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Mexican

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit delegația Partidului Democrat din Guineea, condusă de tovarășul Touré Mohamed Lamine, membru al C.C. al Partidului Democrat din Guineea, ministrul minelor, industriei și energiei

LUMEA

Nr. 45 (419) 4 noiembrie 1971

CABINETUL DE PARTID SIBIU

CÎTEVA dintre subiectele actualității internaționale comentate în acest număr al revistei: dialogul franco-sovietic prilejuit de vizita lui Leonid Brejnev la Paris (pag. 5); călătoria lui Iosip Broz Tito în S.U.A. (pag. 5); implicațiile respingerii de către Senatul american a proiectului de lege privind „ajutorul pentru străinătate" (pag. 7); scrutinul parlamentar din Elveția (pag. 8); mișcările sociale din Spania (pag. 9); situația de la frontiera indo-pakistaneză (pag. 10).

LA A 54-A aniversare a Revoluției Socialiste din Octombrie, cotitură radicală în destinele întregii omeniri, Uniunea Sovietică prezintă imaginea unui mare stat socialist, cu un uriaș potențial economic și tehnico-științific, în care se realizează actualmente 20 la sută din totalul producției industriale mondiale. În anii Puterii Sovietice, o dată cu toate regiunile U.R.S.S., Siberia a fost trezită la viață, imensele ei bogății fiind valorificate în interesul dezvoltării continue a economiei naționale (pag. 12—13).

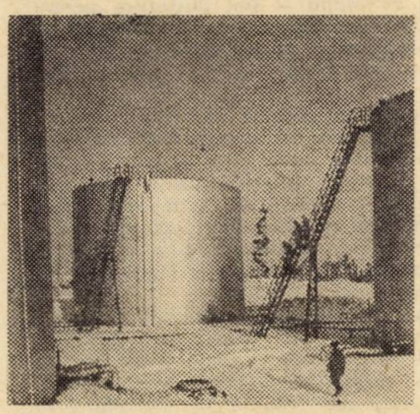

DUPĂ VOTUL din Camera Comunelor privind aderarea Marii Britanii la Piața comună, observatorii consideră că mulți parlamentari care au votat „pentru" nu vor sprijini guvernul atunci cînd acesta va prezenta aspectele concrete ale legislației legate de intrarea Angliei în „mica Europă". De ce o serie de deputați conservatori au votat împotriva aderării, opunîndu-se astfel propriului lor guvern? De ce o serie de deputați laburiști, încălcînd consemnul Conferinței naționale a partidului, au votat cu guvernul? (pag. 15)

SE ÎMPLINEȘTE un sfert de veac de la crearea U.N.E.S.C.O., instituție specializată a Națiunilor Unite, care desfășoară o multiplă și fructuoasă activitate avînd ca obiective promovarea cooperării intelectuale pe plan internațional, asistența în slujba dezvoltării, promovarea păcii, a drepturilor omului, a înțelegerii între popoare. Militînd consecvent pentru rezolvarea problemelor majore ale contemporaneității pe baza participării tuturor statelor, România socialistă aduce o importantă contribuție la activitatea U.N.E.S.C.O., de numele țării noastre fiind legate o serie de acțiuni și inițiative care s-au bucurat de o largă adeziune și rezonanță (pag. 17).

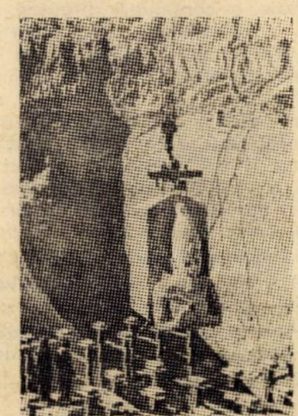

ROMÂNIA — PREZENȚE, CONTACTE

OPINII

- Vizita premierului maltez. 2
- Dialogul româno-turc. 2
- Convorbiri și declarații
  — Touré Mohamed Lamine, conducătorul delegației Partidului Democrat din Guineea. 3
  — Gerhard Schröder, președintele Comisiei pentru politică externă a Bundestagului. 3
  — Prof. dr. Iuri Iudanov, șef de sector la Institutul de economie mondială și relații internaționale din Moscova. 4
  —Nikola Nesterov, adjunct al ministrului agriculturii și industriei alimentare din R. P. Bulgaria. 4

PE FIRUL EVENIMENTELOR

Paris. Dialogul sovieto-francez și securitatea europeană. Florica Șelmaru. 5
Washington. Convorbirile iugoslavo-americane. Ileana Nicolaescu. 5
Soarta „ajutorului pentru străinătate". Felicia Antip. 7
Barcelona. Valul mișcărilor sociale. Rodica Dumitrescu. 8
Berna. Alegeri helvetice. R. P. 9
New Delhi-Caraci. Un dialog necesar. Radu Budeanu. 10

ARTICOLE ȘI REPORTAJE

54 de ani de la Marea Revoluție din Octombrie. 12
Petrolul Siberiei. Laurențiu Duță. 12
Reacții americane după votul de la 25 octombrie. Adrian Comănescu. 14
Rubiconul britanic. Richard Clements. 15
U.N.E.S.C.O. Cultură și cooperare internațională. George G. Potra. 17
„Teoria convergenței". Tentative de mistificare a realității. Prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu. 23

DIN SURSE. 11

REALITĂȚI ALE SOCIETĂȚII CAPITALISTE

Noi dimensiuni ale mișcărilor greviste (II). Conf. dr. Traian Coraciuc. 20

DOCUMENTE

„Principiile colaborării între U.R.S.S. și Franța". 22

ÎNSEMNĂRILE UNUI ECONOMIST

„Vocația comercială" a gansterilor. Dr. Costin C. Kirițescu. 26

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Der Spiegel, Rinascita, Le Monde, International Herald Tribune. 27-30

PROFIL

Nigel Hubert Bowen, ministrul afacerilor externe al Australiei. 30

POȘTA REDACȚIEI. 31-32

ROMÂNIA

• prezențe • contacte • opinii

La sosire pe aeroportul Otopeni

VIZITA PREMIERULUI MALTEI

Personalitate marcantă a vieții internaționale, premierul Maltei, Dominic Mintoff, se află într-o vizită oficială în țara noastră, la invitația primului ministru român, Ion Gheorghe Maurer.

Șeful guvernului maltez este cunoscut pe plan internațional printr-o serie de acțiuni politice de răsunet, în consens cu aspirațiile populației malteze. Din inițiativa noului guvern al premierului Mintoff – revenit la conducerea țării în urma alegerilor din iunie 1971 – a fost, în această vară, evacuat sediul statului major al forțelor navale ale N.A.T.O. din insulă, și, totodată, a fost denunțat tratatul cu Marea Britanie privind staționarea bazei militare engleze, în timp ce vizitele flotei a șasea americane în porturile malteze au fost calificate indezirabile. „După cum știți – definea premierul maltez politica guvernului său în toastul rostit în prima zi a ședерii sale în România – în iunie poporul maltez a ales un nou guvern. În prezent, poporul maltez depune eforturi pentru a îndeplini în mod constant această politică. Ea are ca obiective consolidarea păcii în Mediterana și o îmbunătățire a economiei malteze. Totuși, această îmbunătățire trebuie să fie suficient de mare încît, după un anumit număr de ani, să nu mai fie necesar ca muncitorii din Malta să-și cîștige existența de pe urma unei baze militare și de pe urme străine. Dorința și speranța noastră este că baza străină din Malta va dispărea cît mai curînd posibil". Noile coordonate ale politicii malteze corespund tendințelor generale – definitorii pentru evoluția politică de pe continent – în favoarea afirmării ființei naționale a tuturor statelor, a dreptului lor de a dispune de propria soartă, pentru desființarea bazelor militare străine, pentru statornicirea unui climat de destindere, colaborare și pace.

Între țara noastră și Malta s-au instaurat raporturi de prietenie și colaborare, a căror continuă dezvoltare, în interesul ambelor state, se întemeiază pe respectarea principiilor egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne. Este, astfel, grăitoare evoluția schimburilor comerciale româno-malteze care, de-a lungul anilor, indică o curbă ascendentă ; acestea au cunoscut un impuls deosebit, în sensul unei concrete activizări a relațiilor dintre cele două state într-o varietate de domenii, mai cu seamă după anul 1968, cînd, între România și Malta, au fost statornicite legături diplomatice la rang de ambasadă, ambele părți exprimîndu-și interesul pentru dezvoltarea în continuare a relațiilor lor. Vizitele reciproce, din ultimii ani, a o serie de delegații – între care amintim, de pildă, aceea, recentă, a ministrului român al minelor, în Malta – sînt ilustrative pentru evoluția concretă a legăturilor româno-malteze, pentru posibilitățile lor de dezvoltare pe diverse tărîmuri ale colaborării.

În acest context, se înscrie, în mod firesc, și actuala vizită a premierului Dom Mintoff la București. Este, de altfel, prima vizită a unui prim-ministru maltez în România – moment de certă însemnătate în dinamica relațiilor dintre cele două state, menit să contribuie la o dezvoltare mai amplă și accelerată a legăturilor bilaterale româno-malteze.

Așa cum sublinia președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, întîlnirile și convorbirile româno-malteze vor prilejui explorarea și valorificarea unor noi posibilități de întărire și dezvoltare în perspectivă a relațiilor bilaterale. „Sîntem încredințați – arăta premierul român adresîndu-se înaltului oaspete maltez – că vizita dumneavoastră în România, convorbirile pe care le vom purta cu acest prilej vor marca un moment de seamă în evoluția relațiilor româno-malteze, a colaborării dintre popoarele român și maltez pentru înțelegere și pace în întreaga lume".

Exprimîndu-și încrederea într-o dezvoltare rapidă a relațiilor economice dintre România și Malta și, în general, în promovarea unor legături de lungă durată și prietenești între cele două țări, premierul Dominic Mintoff declara cu ocazia toastului din prima zi a vizitei sale în România : „Este greu pentru mine să exprim pe de-a-ntregul plăcerea pe care am simțit-o, de a mă afla în Republica Socialistă România, al cărei popor și guvern au aceleași speranțe și aceleași sentimente de prosperitate și pace în lume".

Vizita șefului guvernului maltez în România, auspiciile favorabile sub care ea se desfășoară, însăși evoluția pozitivă a relațiilor dintre România și Malta conferă însă acestui eveniment o importanță deosebită în sfera legăturilor bilaterale dintre cele două state și, totodată, constituie o contribuție de seamă la cauza îmbunătățirii atmosferei internaționale, la afirmarea idealurilor de pace, colaborare și progres.

Dialogul româno-turc

Relațiile dintre România și Turcia au cunoscut în ultimii ani o evoluție ascendentă marcată de contacte la nivelul cel mai înalt, călătoriile întreprinse de președintele Nicolae Ceaușescu la Ankara, și, respectiv, șeful statului turc, Cevdet Sunay, la București.

Înscriindu-se pe aceeași linie, vizita pe care ministrul de externe român o întreprinde între 3 și 7 noiembrie în Turcia, la invitația omologului său Osman Olcay, constituie o continuare firească a dialogului româno-turc. Contactele pe care șeful diplomației române le va avea cu înaltele oficialități turce sînt menite a servi dezvoltării în continuare a legăturilor dintre cele două țări, a explora noi posibilități și căi care să faciliteze adîncirea și extinderea pe planuri multilaterale a relațiilor de colaborare și cooperare, corespunzător intereselor și aspirațiilor celor două popoare. În acest sens există experiența pozitivă și consensul celor două țări de a așeza raporturile dintre ele și cu alte state pe principiile egalității în drepturi și avantajului mutual, principii care constituie o bază autentică de dezvoltare a unor relații tot mai intense și mai ample.

Convorbirile de la Ankara ale ministrului român de externe Corneliu Mănescu vor avea de asemenea în vedere, în afara problemelor bilaterale, și pe cele internaționale, de interes general. Desigur, pe agenda discuțiilor un loc important îl va avea examinarea situației din Balcani, a posibilităților bi și multilaterale de îmbunătățire continuă a climatului din această zonă geografică, pentru instaurarea unor relații de bună vecinătate și cooperare fructuoasă între toate țările regiunii, în folosul păcii și destinderii internaționale.

În ultimul timp, presa turcă a acordat spații largi examinării raporturilor și colaborării dintre cele două țări. Astfel „Milliyet" scria recent : „Colaborarea turco-română creează premise favorabile pentru destinderea în Balcani și va permite promovarea unor relații ce vor stimula interesele fiecărei țări în parte și a regiunii în ansamblu", în timp ce, un alt ziar, „Cumhuriyet", sublinia la rîndul său că „relațiile româno-turce se înscriu pe linia interesului reciproc manifestat de cele două țări, Turcia fiind convinsă de necesitatea unei politici de coexistență pașnică, de colaborare reciproc avantajoasă cu toate statele interesate de aceasta".

Primiri :

la tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

• **Arnoldo Martinez Verdugo,** prim-secretar al C.C. al P.C. Mexican, conducătorul delegației Partidului Comunist Mexican (29.X.)

• **Gerhard Schröder,** președintele Comisiei pentru politică externă a Bundestagului (29.X.)

• **George Pallade,** profesor american, de origine română, la Universitatea Rockefeller, membru al Academiei Naționale de Științe din Washington (1.XI.)

• **John Volpe,** secretarul Departamentului Transporturilor al S.U.A. (2.XI.)

• **Paul John Firmino Lusaka,** ambasadorul Zambiei (3.XI.)

la tovarășul ION GHEORGHE MAURER

• **Gerhard Schröder,** președintele Comisiei pentru politică externă a Bundestagului (28.X.)

• **Geneviève Tabouis,** ziaristă și publicistă franceză (1.XI.)

Oaspeți :

Halfdan Mahler, subdirector general al Organizației Mondiale a Sănătății • **Albert Soboul,** șeful catedrei de Istoria revoluției franceze de la Universitatea Sorbona • **N. A. Nacinkin,** în fruntea delegației Direcției Superioare Politice a Armatei Sovietice • **Milivoje Milicevici,** directorul Institutului pentru prețuri al Republicii Socialiste Serbia • **John A. Volpe,** secretarul Departamentului Transporturilor din Statele Unite • **V. I. Filippov,** directorul Diviziei de industrie a C.E.E. care conduce un grup de experți ai Comitetului Oțelului din cadrul Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa • **N. Nesterov,** adjunct al ministrului agriculturii și industriei alimentare, în fruntea unei delegații de specialiști din agricultura Republicii Populare Bulgaria • **Kristian Albertsen,** membru în parlamentul danez, președintele Asociației de prietenie Danemarca-România • **Jean Piaget,** profesor la Universitatea din Geneva, directorul Institutului „Jean Jacques Rousseau" și al Centrului internațional de epistemologie genetică, psiholog și filozof de renume mondial • **Iuri Iudanov,** dr. docent, șef de sector la Institutul de economie mondială și relații internaționale din Moscova • **Geneviève Tabouis,** ziaristă franceză • **George Pallade,** profesor american de origine română de la Universitatea Rockefeller, membru al Academiei Naționale de Științe din Washington • **Adolfo Fiumanò,** consilier comunal la Reggio Calabria și **Tomaso Biamonte,** consilier comunal la Salerno, deputați în Parlamentul italian • **Gheronti Leontievici Kanaev,** în fruntea unei delegații a Asociației de prietenie sovieto-române • **Stamo Kerezov,** prim-vicepreședinte al Comisiei Centrale de Control și Revizie a Partidului Comunist Bulgar.

Ne-au declarat :

Toure Mohamed Lamine

conducătorul delegației Partidului Democrat din Guineea

— Ce obiective a avut vizita dv. în România ?

— Delegația Partidului Democrat din Guineea a fost în România ca urmare a schimburilor periodice care s-au stabilit între cele două partide. Componența delegației a fost stabilită avîndu-se în vedere cele două aspecte ale vizitei : contactele cu caracter politic și cele cu caracter economic. În cursul acestor contacte, noi am făcut expuneri asupra situației politice, economice și sociale din Guineea, prezentînd și principalele domenii în care țara noastră dispune de imense bogății potențiale : agricultura, industria minieră, amenajări hidroenergetice etc. Am subliniat în cadrul întrevederilor avute voința noastră de a pune în valoare toate aceste bogății și cu ajutorul României, întrucît noi stimăm în mod deosebit principiile pe care țara dv. le are în vedere în cadrul unei atari cooperări : egalitatea în drepturi, neamestec în afacerile interne, avantaj reciproc..

— Ce s-a realizat concret în acest sens ?

— A fost redactat un protocol care pune bazele unei adevărate cooperări economice între cele două țări. Dacă pînă acum noi am avut excelente raporturi pe plan politic, cele economice s-au limitat numai la nivelul comerțului. Protocolul citat pune accent pe asistența tehnică a României pentru prospectările geologice, pentru exploatarea minereurilor de fier, bauxită, diamante, uraniu, petrol.

N-aș vrea să încheiem convorbirea fără a menționa în mod deosebit întîlnirea cordială pe care am avut-o cu președintele Nicolae Ceaușescu, stima și înalta noastră considerație pentru conducătorul P.C.R. și al statului român, cît și pentru atmosfera de lucru, deschisă, în care s-a desfășurat vizita noastră.

Gerhard Schröder

președintele Comisiei pentru politică externă a Bundestagului

— Ați avut în cursul vizitei dv. în România o serie de contacte...

— În cursul acestei prime vizite în România am avut un program de întîlniri deosebit de interesant și bogat. Am purtat convorbiri cu președintele țării dv., domnul Nicolae Ceaușescu, cu premierul Ion Gheorghe Maurer, cu membri ai guvernului, printre care ministrul de externe Corneliu Mănescu, ministrul comerțului exterior Corneliu Burtică, precum și cu alți factori de răspundere ai vieții publice românești. Am constatat împreună că din 1967, anul stabilirii relațiilor diplomatice între cele două țări ale noastre, legăturile româno-vest-germane s-au îmbogățit continuu.

Vizita mea în România mi-a permis să apreciez direct dezvoltarea extrem de dinamică a țării, hărnicia poporului român.

—Cu ce impresii plecați după itinerarul dv. românesc ?

— Am avut ocazia să cunosc la București obiective reprezentative ale industriei construcțiilor de mașini, după cum la Galați și la Brașov am putut să remarc combinatul siderurgic și, respectiv, fabrica de tractoare. Desigur, aceste trei mari centre industriale ale României sînt elocvente pentru amplitudinea cu care țara dv. își modernizează economia. Dar nu numai aceste obiective m-au impresionat plăcut. Peste tot în călătoria mea prin România am constatat aceleași eforturi și bune rezultate. Țin să remarc în mod deosebit modul cum, la Galați, un mare combinat industrial și un oraș modern în continuă extindere se

ROMÂNIA

● prezențe ● contacte ● opinii

îmbină extrem de armonios și nu în dauna locuitorilor, cum se întîmplă în multe locuri în lume.

— În dorința de cunoaștere reciprocă, schimburile de vizite ale parlamentarilor au o importanță aparte....

— După părerea mea, dezvoltarea legăturilor între țările Europei și, în general, stabilirea unui climat pașnic în domeniul relațiilor internaționale, se bazează — în primul rînd — pe contactele directe între factorii de răspundere ai statelor, pe cunoașterea cît mai profundă a punctelor de vedere reciproce. Parlamentarii sînt pregătiți să conlucreze în acest scop și îl și pot atinge. De aceea, apreciez că schimbul de vizite parlamentare este important, trebuie extins și îmbogățit. De altfel, Uniunea Interparlamentară, grupurile de prietenie etc., precum și alte forme de activitate în acest domeniu își găsesc rațiunea tocmai în eforturile îndreptate în direcția unei mai bune cunoașteri între popoare, a înțelegerii între ele.

— Revenind la relațiile dintre România și R. F. a Germaniei...

— Avem toate premisele ca relațiile noastre să evolueze pozitiv. În concepția mea, perspectivele legăturilor româno—vest-germane vor trebui să includă în agenda contactelor directe cît mai multe vizite reciproce de parlamentari, membri ai guvernelor etc. Fiecare asemenea schimb, fiecare contact direct reprezintă o piatră importantă la temelia marii construcții care definește legătura între două state și popoare.

NIKOLA NESTEROV

adjunct al ministrului agriculturii și industriei alimentare din R. P. Bulgaria

„Vizita întreprinsă de grupul nostru de specialiști se înscrie pe linia stabilirii unor contacte și modalități concrete, care să ducă la o colaborare fructuoasă între țările noastre și în domeniul agricol. Din discuțiile purtate și din vizitele efectuate în cîteva centre experimentale, delegația pe care o conduc va încerca să desprindă o serie de învățăminte și să le aplice în țara noastră. Deoarece discuțiile amintite ne-au relevat certe posibilități de colaborare, am convenit să încheiem un acord privind schimbul de specialiști. Ceea ce am văzut la fața locului în țara dv. ne-a impresionat prin excelenta organizare, înalta productivitate și maniera practică în care specialiștii români își concep activitatea."

Prof. dr. IURI IUDANOV

șef de sector la Institutul de economie mondială și relații internaționale din Moscova.

„Colocviul «Colaborarea economică și tehnico-științifică dintre țări cu sisteme sociale și politice diferite» a fost organizat din inițiativa A.D.I.R.I., în colaborare cu Institutul de economie mondială și relații internaționale din capitala U.R.S.S.

Asemenea acțiuni pot înlesni găsirea și elaborarea unor puncte de vedere comune în problemele colaborării între țări avînd sisteme social-politice diferite cît și în organizarea unor acțiuni teoretice de amploare, în care să se ia în discuție teme asemănătoare cu cea care face obiectul prezentului colocviu româno-sovietic. De altfel, sîntem de părere că astfel de discuții ar fi bine să fie organizate și cu alte țări și, în ce ne privește, i-am invitat pe colegii români să ia parte la un colocviu asemănător la Moscova, care va avea loc anul viitor.

Actualele discuții au pornit de la referatele și comunicările prezentate atît de cercetătorii români cît și de cei sovietici și s-au desfășurat într-o atmosferă de lucru, permițînd dezbateri utile și interesante".

Peste hotare:

Phenian: Pavel Ștefan, membru al C.C. al P.C.R., secretar al Consiliului Central al U.G.S.R., în fruntea delegației Uniunii Generale a Sindicatelor din România ● **Teheran:** Gheorghe Cioară, președintele Consiliului național pentru știință și tehnologie în vederea semnării Acordului de cooperare științifică și tehnică dintre România și Iran ● **Varșovia:** Expoziția intitulată: „Probleme actuale ale construcțiilor industriale în România" ● **Nagoya** (Japonia): Expoziția: „București — capitală României" ● **Moscova:** Mihai Florescu, ministrul industriei chimice ● **Brazzaville:** Vasile Răuță, adjunct al ministrului comerțului exterior, care participă la lucrările celei de-a treia sesiuni a Comisiei mixte de cooperare economică și tehnică româno-congoleză ● **Santiago de Chile:** Expoziția ultimelor realizări în domeniul agriculturii și zootehniei românești, în cadrul Tîrgului internațional, deschis între 28 octombrie și 15 noiembrie ● **Bagdad:** Ioan Minei, adjunct al ministrului minelor, petrolului și geologiei, în vederea semnării acordului de cooperare economică și tehnică româno-irakiană. ● **Moscova:** Trofin Simedrea prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean Cluj, conducătorul delegației Asociației române pentru legăturile de prietenie cu Uniunea Sovietică (A.R.L.U.S.) **Geneva:** Expoziție de grafică. ● **Graz** (Austria): Inaugurarea unui lectorat de limba și literatura română. **Roma:** Filip Tomulescu, adjunct al ministrului agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și apelor în fruntea delegației ce participă la cea de-a 57-a sesiune a Consiliului Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.).

Pekin

Turneul pe care ansamblul artistic „Doina" al armatei române l-a întreprins în Republica Populară Chineză, la invitația Asociației populare chineze pentru relații culturale și de prietenie cu țările străine, s-a încheiat de cîteva zile, dar, aici, în China presa continuă să publice aprecieri deosebit de elogioase despre evoluția ansamblului. Timp de peste trei săptămîni ansamblul „Doina" a prezentat spectacole pe scenele din Pekin, Nankin, Șanhai și Hanciou, fiind urmărit de un numeros public care a răsplătit cu vii aplauze pe solii artei populare românești.

Ziarele centrale din Republica Populară Chineză au publicat în paginile lor cronici elogioase la adresa artiștilor români, evidențiind înalta ținută artistică, conținutul mobilizator al spectacolelor prezentate de ansamblu, inspirate din tradițiile revoluționare, din munca și viața poporului român.

„Cîntecele și dansurile — se arată într-un articol publicat în «Jenminjibao» — ne fac să simțim că în România socialistă inimile oamenilor sînt strîns unite cu inima partidului, că patria și poporul sînt unul și același lucru". La rîndul său, „Guanminjibao" subliniază că „dansurile și cîntecele pline de vioiciune ale țării de pe țărmurile Mării Negre au adus cu ele profundele sentimente ale poporului frate român".

Varșovia

La sfîrșitul săptămînii trecute s-a deschis la Palatul Culturii și Științelor din capitala poloneză expoziția „Probleme actuale ale construcțiilor industriale în România". Cele cîteva zeci de panouri, desene, tabele, prezentînd un tablou al preocupărilor și tendințelor actuale în sfera construcțiilor industriale, se adresează în egală măsură specialiștilor cît și publicului larg. Concepută ca o sumară trecere în revistă a principalelor probleme ce preocupă pe constructorii români din acest domeniu, expoziția reușește să lărgească cunoașterea țării noastre, după cum rezultă și din aprecierile înscrise în cartea de onoare a expoziției. Alături de panorama unor importante obiective ale construcției socialiste, cum ar fi Uzinele metalurgice de la Iași, Combinatul siderurgic de la Galați, Uzina de autoturisme de la Pitești, sînt prezentate hale industriale și tabele ilustrînd ritmul de dezvoltare a construcțiilor industriale, în vederea asigurării unei creșteri continue a capacității de producție a României, a unei eficiențe tehnice și economice sporite. Vizitatorii polonezi sînt informați despre faptul că actualul cincinal prevede construirea în România a 1 700 noi obiective industriale, în a căror realizare sînt antrenați numeroși ingineri și arhitecți.

Vizitatorii polonezi consideră organizarea expoziției ca o importantă manifestare pe linia consecventă a asigurării unei mai bune cunoașteri a celor două țări, a realizărilor din domeniul construcției socialiste.

Rubrică realizată de
Radu PASCAL
Radu BUDEANU
Dumitru CONSTANTIN
Rodica ȚEPEȘ

PARIS

DIALOGUL SOVIETO-FRANCEZ ȘI SECURITATEA EUROPEANĂ

Semnalam, săptămîna trecută, preponderența convorbirilor politice în programul vizitei pe care secretarul general al P.C.U.S., Leonid Brejnev, a făcut-o în Franța la invitația președintelui Republicii. A doua jumătate a săptămînii a confirmat această preponderență, cu întrevederea suplimentară de vineri dintre cei doi oameni de stat, iar la încheierea vizitei toți observatorii subliniau că din cele treisprezece ore de întrevederi la Palatul Elysée opt și jumătate au fost consacrate întîlnirilor Brejnev—Pompidou. Comuna preocupare de eficiență a celor două părți și-a găsit expresie în trei documente semnificative și importante. Este vorba despre expunerea „Principiilor colaborării între U.R.S.S. și Franța", despre „Declarația comună" consemnînd rezultatele propriu-zise ale vizitei și despre Acordul de cooperare economică pe termen lung (zece ani) semnat cu acest prilej. Făcînd bilanțul vizitei, „Pravda" sublinia că documentele sovieto-franceze adoptate la Paris, „pun relațiile dintre cele două state pe o bază solidă", ca o „dezvoltare logică a hotărîrilor consemnate în Protocolul asupra consultărilor" încheiat cu prilejul vizitei de anul trecut a președintelui Republicii Franceze în Uniunea Sovietică.

Despre documentul consacrat „principiilor colaborării", al cărui text integral îl reproducem în pagina 22, observatori la care se referă agenția „France Presse" declară la rîndul lor că este „o punte solidă între Est și Vest". Într-adevăr, noul document reafirmă într-o formă solemnă principii enunțate în Protocolul mai sus menționat, cu o preocupare deosebită pentru normele de cooperare menite să realizeze securitatea țărilor europene și dezvoltarea bunelor lor relații. Declarația comună acordă, de asemenea, un loc prioritar situației din Europa și perspectivelor ei de dezvoltare. „Leonid Brejnev și Georges Pompidou, se spune în Declarație, au relevat cu satisfacție că, după semnarea în anul 1970 a tratatelor dintre U.R.S.S. și R.F. a Germaniei și dintre Polonia și R.F. a Germaniei, au apărut noi semne dătătoare de speranță în ceea ce privește o evoluție viitoare în direcția destinderii ; ei și-au exprimat convingerea că intrarea în vigoare a tratatelor amintite va avea o mare importanță pentru întărirea păcii în Europa. S-a subliniat că acordul cvadripartit încheiat la 3 septembrie a.c. între U.R.S.S., Franța, S.U.A. și Marea Britanie, în virtutea răspunderilor care le revin, exprimă dorința comună a părților de a îndepărta sursele de încordare în centrul Europei și reprezintă un mare pas în direcția destinderii încordării în Europa și pe plan internațional". L. I. Brejnev și G. Pompidou „își exprimă speranța că acest acord

Un moment din timpul vizitei

va fi completat prin înțelegerile prevăzute și printr-un protocol final" și consideră că „progresul la care s-a ajuns în acest mod, rezultatele care pot fi așteptate în urma eforturilor îndreptate spre realizarea normalizării generale a relațiilor dintre R.D.G. și R.F. a Germaniei, primirea — ce decurge de aci — a ambelor acestor state în Organizația Națiunilor Unite, vor deschide noi perspective pentru întărirea securității, dezvoltarea relațiilor și extinderea colaborării între toate statele din Europa".

În această optică, arată în continuare Declarația, secretarul general al C.C. al P.C.U.S. și președintele Republicii Franceze „au confirmat importanța pe care o acordă convocării conferinței general-europene pentru problemele securității și colaborării în Europa", conferință care „în opinia lor, trebuie să contribuie la o asemenea transformare treptată a relațiilor dintre statele europene încît să devină posibilă depășirea divizării continentului în grupări militar-politice". Exprimîndu-și dorința ca „la Helsinki să înceapă cît mai grabnic, cu acordul statelor interesate, pregătirea multilaterală a conferinței", cei doi oameni de stat au relevat că, în concepția lor, „această întîlnire multilaterală preliminară trebuie să permită să se ajungă la un acord asupra conținutului ordinii de zi a conferinței, procedurii lucrărilor, termenelor concrete și modului de a o convoca". Prind astfel să se prefigureze contururile proiectatei conferințe, care urmează a trece, după expresia unui comentator, din faza „acceptării de principiu" în aceea a „începutului de realizare". În convorbirile de la Paris, secretarul general al C.C. al P.C.U.S. și președintele Republicii Franceze și-au exprimat de altfel nădejdea că pregătirea conferinței se va desfășura într-un ritm care să facă posibilă ținerea ei în cursul anului 1972.

Fără îndoială, această întîlnire va fi abia un punct de plecare — cu atît mai mult cu cît se generalizează tendința de a considera problemele securității continentului nostru ca trebuind să devină obiectul unei consultări continue, chiar într-un cadru instituțional, între statele interesate. Însuși faptul că documentele de la Paris, examinînd datele situației actuale, acordă un loc larg și o atenție presantă conferinței general-europene, justifică aprecierea că recentele convorbiri sovieto-franceze la nivel înalt ilustrează și îmbogățesc evoluția pozitivă, atît a raporturilor dintre cele două țări, cît și a climatului politic de pe continent.

Florica ȘELMARU

WASHINGTON

CONVORBIRILE IUGOSLAVO-AMERICANE

Am consemnat în numărul trecut al revistei noastre, începutul vizitei președintelui Iosip Broz Tito în S.U.A. Din încărcata agendă a călătoriei, firesc, s-au aflat atunci în centrul atenției observatorilor politici întrevederile și, implicit, convorbirile preconizate între conducătorul iugoslav și președintele Nixon. În legătură cu acest prim obiectiv, acum, la sfîrșitul vizitei se remarcă — atît în presa iugoslavă, cît și în cea americană — satisfacția pentru examinarea multilaterală a principalelor probleme de actualitate internațională, precum și pentru atmosfera cordială, sinceră, care desigur a favorizat-o. „În spatele unor cuvinte obișnuite în asemenea ocazii, — aprecia în acest sens cotidianul bel-

grădean «Borba» — s-a putut simți că cele două părți abordează dialogul animate de dorința ca schimburile de păreri la nivel înalt să ducă la rezultate optime". Respectîndu-se punctele de vedere ale ambilor parteneri, discuțiile au abordat atît domenii în care există o viziune comună, cît și zone în care se înregistrează deosebiri de opinii. Fiecare parte a expus în mod detaliat și deschis pozițiile sale în legătură cu un mare număr de teme care au înscris, în afara relațiilor dintre Iugoslavia și S.U.A., securitatea europeană, Orientul Apropiat, Asia de sud-est, Africa, țările în curs de dezvoltare.

Referindu-se în special la aceste ultime teme, Iosip Broz Tito sublinia în toastul rostit la recepția oferită în onoarea sa, la Casa Albă, de către președintele Nixon : „Este vorba de probleme grave care împovărează lumea, de adîncirea prăpastiei între săraci și bogați, între dezvoltați și nedezvoltați, de focare de război, confruntări periculoase. ...Să renunțăm în mod hotărît, dînd dovadă de curaj și bună voință, la confruntări care nu au adus niciodată foloase nici propriilor noastre popoare, nici celorlalți".

În acest context, președintele Tito s-a referit la necesitatea consolidării O.N.U. care, prin eforturile comune, trebuie să devină o organizație mondială capabilă să reflecte adevăratele interese ale întregii comunități internaționale. „Recenta hotărîre importantă privind includerea în O.N.U. a aproape unei treimi din omenire — a specificat șeful statului iugoslav — va contribui la înfăptuirea universalității ei".

O atenție deosebită s-a acordat, în cadrul convorbirilor, importanței unei păci garantate, stabilității pe calea soluționării pașnice a conflictelor și respectării principiilor independenței, deplinei egalități în drepturi a statelor suverane, în acord deplin cu spiritul și principiile Cartei O.N.U.

Conducătorii de stat iugoslav și american au căzut de acord că, de la ultima lor întîlnire, au fost obținute unele rezultate în eforturile pentru promovarea unei păci trainice și a securității în Europa. În această ordine de idei, amîndoi partenerii consideră că este posibil să se întreprindă în continuare pași însemnați în această direcție, ceea ce ar fi nu numai în interesul țărilor europene și din zona Mării Mediterane, ci și al păcii în lume în general. În convorbiri s-a evidențiat în special părerea comună că pacea trainică și securitatea reală sînt inseparabile și că pot fi înfăptuite numai dacă cuprind Europa în ansamblu și nu doar o parte sau o alta a ei. „Părțile — consemnează declarația comună iugoslavo-americană — și-au exprimat convingerea că îmbunătățirea generală a atmosferei internaționale și extinderea domeniului tratativelor și al colaborării trebuie să fie însoțite de eforturi imediate pentru a se realiza soluții pașnice în conflictele arzătoare și periculoase, mai ales în Orientul Apropiat și Asia de sud-est". Fiecare parte și-a expus poziția în legătură cu această din urmă zonă a lumii. Președintele Tito i-a împărtășit interlocutorului său impresiile din recentele întîlniri cu lideri ai mai multor țări, i-a făcut cunoscută activitatea Iugoslaviei

Convorbire între cei doi președinți

pe plan internațional, precum și unele probleme interne din domeniul modificărilor la Constituție și al dezvoltării economice a țării. Richard Nixon a confirmat interesul S.U.A. față de poziția independentă și nealiniată și față de politica Iugoslaviei. El a făcut cunoscute — la rîndul său — președintelui iugoslav inițiativele curente ale guvernului american pe plan internațional, contactele avute cu diferiți șefi de state, precum și noua politică economică a S.U.A. Iosip Broz Tito și-a exprimat interesul față de inițiativele pe planul politicii externe a guvernului S.U.A.

Un punct central pe agenda călătoriei președintelui Tito în S.U.A., și desigur a convorbirilor purtate cu președintele Nixon, l-a constituit evoluția relațiilor dintre Iugoslavia și Statele Unite ale Americii. În toastul rostit la recepția de la Casa Albă, I. B. Tito, specificînd că vizita efectuată anul trecut în Iugoslavia de președintele Nixon „a ridicat relațiile dintre cele două țări la un nivel superior", a exprimat dorința ca aceste relații să se dezvolte și să se îmbogățească continuu pe calea consultărilor și schimburilor de păreri în contextul eforturilor pentru soluționarea problemelor internaționale. Declarația comună precizează, de asemenea, satisfacția ambelor părți pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale în toate domeniile, reafirmă convingerea că schimbul larg de păreri în toate problemele între cele două țări a servit intereselor Iugoslaviei și S.U.A., precum și păcii în lume, relevînd în concluzie necesitatea continuării acestor consultări. Oaspete al Clubului internațional al presei, I. B. Tito aprecia în cuvîntarea rostită cu acest prilej, că „întrevederile avute cu președintele Nixon deschid noi posibilități pentru tratative pline de conținut și utile, așa cum au fost și cele desfășurate anul trecut la Belgrad".

În timpul vizitei oficiale la Washington (28 — 30 octombrie) președintele Tito a mai avut întrevederi cu ministrul comerțului al S.U.A., Maurice Stans, cu oameni de afaceri americani, cu reprezentanți ai companiilor care întrețin legături sau manifestă interes pentru colaborarea cu întreprinderile iugoslave.

În cea de a doua parte a călătoriei în S.U.A., care a durat pînă la 2 noiembrie, președintele I. B. Tito cu soția și colaboratorii au vizitat unele localități din alte regiuni ale Statelor Unite ale Americii.

Ileana NICOLAESCU

PROTESTE ÎMPOTRIVA ARESTĂRILOR POLITICE DIN GRECIA

La 18 octombrie a fost arestat un grup de patrioți și democrați greci, activiști ai Partidului Comunist din Grecia (din interior) și ai E.D.A. Printre arestați, care urmează să fie judecați de un tribunal militar, se află Haralambios Dracopoulos, secretar al C.C. al P.C.G. (din interior) și Dimitis Partsalides, membru al C.C. al partidului. Vestea noului val de arestări politice a provocat profunda îngrijorare a opiniei publice mondiale, care și-a exprimat protestul împotriva represiunilor antidemocratice din Grecia.

Consiliul Mondial al Păcii, într-o declarație dată publicității la Helsinki, a chemat forțele democratice din întreaga lume să-și exprime solidaritatea cu patrioții greci oprimați. În Italia, Luigi Longo, secretarul general al Partidului Comunist Italian, a arătat într-o declarație dată publicității la Roma că „noul val de persecuții și arestări din Grecia stîrnește indignarea și protestul comuniștilor italieni". Declarația cheamă forțele democratice din Italia și Europa „să intensifice acțiunile de solidaritate cu comuniștii greci, pentru acordarea unui sprijin deplin tuturor forțelor democratice din Grecia". S-a anunțat, de asemenea, că la Roma un grup de deputați aparținînd Partidului Comunist Italian, Partidului Socialist și Partidului Democrat-Creștin a cerut guvernului să ia poziție împotriva acțiunii întreprinse în Grecia față de opozanții actualului regim. Cerînd „eliberarea imediată a celor doi lideri comuniști arestați și torturați pentru activitatea lor", precum și eliberarea „tuturor deținuților politici", Biroul Politic al Partidului Comunist Francez, într-o declarație dată recent publicității, a protestat viguros „împotriva noului val de teroare care se abate asupra Greciei" și a chemat muncitorii și democrații „să-și exprime fără întîrziere protestul". La rîndul său, „Morning Star", organul Partidului Comunist din Marea Britanie, a publicat o scrisoare trimisă ambasadorului grec de la Londra, în care „Liga Britanică pentru democrație în Grecia" protestează energic, împotriva ultimului val de arestări politice din această țară.

Asociația Juriștilor din România, într-o declarație, a condamnat „actul arbitrar al arestării unor democrați și patrioți greci", considerînd această acțiune „drept o încălcare a libertăților fundamentale ale omului, a normelor și principiilor democratice, de justiție". „Dînd glas opiniei publice din țara noastră, se spune în declarație, Asociația Juriștilor din România cere eliberarea imediată a patrioților greci".

D. S.

SOARTA „AJUTORULUI PENTRU STRĂINĂTATE"

Comunicat al Casei Albe: „Președintele Statelor Unite consideră că votul este o acțiune iresponsabilă care distruge 25 de ani de politică externă constructivă și bipartizană și care antrenează riscuri inacceptabile pentru securitatea națională a S.U.A. Președintele cere restabilirea imediată a acestui program de ajutor absolut vital".

Din declarația lui William Fulbright, președintele Comitetului senatorial pentru relațiile externe : „Consider că votul Senatului a fost evenimentul cel mai sănătos și mai încurajator de mulți ani încoace și că marchează o nouă eră în politica externă a Statelor Unite, care vreme de 25 de ani a pierdut contactul cu realitatea. Programul nostru de ajutor a fost un instrument major al războiului rece și un vehicul al imperialismului nostru".

Două interpretări diametral opuse ale neașteptatului vot prin care Senatul american a respins legea așa-numitului program de ajutor pentru străinătate marcînd începutul sfîrșitului sistemului în baza căruia Statele Unite au cheltuit 143 de miliarde de dolari pentru a-și asigura aliați și mai ales pentru a-i înarma. Inițiat prin „Planul Marshall", care prevedea acordarea de credite nerambursabile unor țări vesteuropene, „ajutorul pentru străinătate" s-a extins treptat asupra unui mare număr de țări (anul viitor ar fi urmat să fie primit de 70 de state) manifestînd dubla tendință de a avea un caracter preponderent militar (cel puțin 60 la sută din cuantumul total) și de a se îndrepta cu precădere spre țări situate în imediata apropiere a statelor socialiste (peste 80 la sută din cuantumul total, cu excepția creditelor pentru America Latină).

Votul prin care Senatul a respins Legea ajutorului pentru străinătate este explicat prin mai mulți factori, cu toții deopotrivă de reali, dar nu și deopotrivă de importanți.

Principalul motiv al căderii proiectului de lege este de ordin **politic extern.** După cum o arată și declarația senatorului Fulbright, ajutorul pentru străinătate este identificat de cercuri americane tot mai numeroase drept un instrument al războiului rece și, ca atare, drept un anacronism. De ani de zile, în Congres se duce o luptă acerbă pentru separarea netă a ajutorului de dezvoltare de ajutorul militar. Succesul acestei lupte a fost relativ modest, diversele tipuri de credite fiind amestecate și legate între ele într-un fel care făcea cu neputință o delimitare precisă și permitea să se încadreze alocații indiscutabil militare la rubrici nemilitare. Exasperarea produsă de rezultatul implicării insidioase a Statelor Unite în războiul din Vietnam constituie unul dintre factorii determinanți ai ostilității față de angajamentele de tipul ajutorului pentru străinătate.

Ceea ce se obișnuiește a se numi „neoizolaționismul" american este o atitudine împărtășită atît de oamenii politici liberali care doresc să pună capăt aventurilor militare, cît și de unii conservatori nemulțumiți de „nerecunoștința" regimurilor în care Statele Unite au investit miliarde de dolari. Fiecare act de independență, fiecare exemplu de afirmare a suveranității naționale proprii pe arena internațională îi irită pe cei care consideră că „au plătit și plătesc" pentru o atitudine docilă. Din acest punct de vedere, votul Adunării Generale a O.N.U. privind restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze în Organizația Națiunilor Unite a constituit elementul determinant pentru votul unor senatori conservatori, contrariați de marele număr de aliați și chiar „clienți" ai S.U.A. care au contribuit la înfrîngerea punctului de vedere american. S-a ajuns, astfel, la o puțin obișnuită cooperare a liberalilor și a conservatorilor. De notat că, dintre cei dintîi, senatori bine cunoscuți pentru vederile lor realiste ca Mike Mansfield, Frank Church, Mark Hatfield și Clayborne Pell au votat anul acesta pentru întîia oară împotriva ajutorului pentru străinătate, întrucît abia acum au ajuns la concluzia că el nu ajută, de fapt, pe nimeni. „Două treimi din creditele prevăzute de această lege ar trebui folosite mai bine aici, pentru ajutorarea propriilor noștri concetățeni", a declarat senatorul Clayborne Pell, aducînd în discuție al doilea motiv al respingerii legii : argumentul **economic.**

Pe vremea războiului rece, ajutorul pentru străinătate însuma șase-șapte miliarde de dolari anual, și totuși creditele treceau prin Congres fără prea multe discuții. Acum, cînd suma solicitată a fost redusă la 2,9 miliarde, ea pare prea mare în raport cu posibilitățile și totodată cu necesitățile de politică externă ale Statelor Unite.

În sfîrșit, au jucat un anumit rol și considerente de **politică internă,** în primul rînd nemulțumirea față de refuzul președintelui Nixon de a se consulta cu Congresul în adoptarea marilor hotărîri în problemele internaționale. Simplificînd, s-ar putea spune că, la deciziile-surpriză ale președintelui Nixon, care a pus Congresul în fața unor acțiuni de politică externă despre a căror pregătire nu știuse nimic, Senatul a ripostat prin votul-surpriză de vinerea trecută, caracterizat de senatorul Fulbright drept „începutul reevaluării politicii externe americane".

Care vor fi consecințele lui imediate și ce va face Administrația pentru a le preveni ? În primul rînd trebuie notat că respingerea legii nu afectează creditele pentru Vietnamul de Sud, Laos și Tailanda, incluse într-o lege de ajutor militar separată. În al doilea rînd, după cum a remarcat liderul majorității democrate Mike Mansfield, „programul nu va lua sfîrșit în mod subit, ci va muri probabil, lent. Într-adevăr, a precizat senatorul democrat Stuart Symington, aproape cinci miliarde de dolari se află sau sînt pe cale de a intra în „conducta" ajutorului pentru străinătate, sub forma unor alocații restante, aprobate în anii precedenți. În al treilea rînd, senatorul Fulbright a declarat că „anumite capitole necontroversate din lege vor fi aprobate prin acțiuni interimare de un fel sau altul". În această categorie ar urma să intre ajutorul acordat Israelului, Indiei, Pakistanului și țărilor Americii Latine. Acțiunile interimare pot lua

Coreea de Sud: STUDENȚI ȘI TANCURI

În ultima vreme, mișcările de protest ale studenților sud-coreene cunosc o amploare deosebită în ciuda represaliilor fără precedent ale aparatului polițienesc dictatorial. Tineretul studios din Seul și din alte centre universitare luptă, alături de forțele populare, progresiste, împotriva politicii reacționare a regimului-marionetă al lui Pak Cijan Hi, pentru democratizarea învățămîntului, reducerea taxelor de studiu, pentru unificarea patriei. Valului crescînd de proteste i se opune poliția în ajutorul căreia sînt mobilizate trupele comandamentului din garnizoana Seul, infanteria marină, corpul de transport aerian și alte unități represive dotate cu tancuri și armament greu.

Recent, cu prilejul marii manifestații de protest a celor 7 000 de studenți din Seul, peste 1 500 de studenți au fost arestați, bătuți, loviți în mod barbar. Ultima parte a lunii octombrie a marcat o recrudescență a represiunilor anti-studențești. Din ordinul expres al lui Pak Cijan Hi, au fost mobilizați aproximativ 2 400 de militari pentru ocuparea universităților, acțiune în care s-au folosit din plin bastoanele de cauciuc, gazele lacrimogene etc. Cele mai dure ciocniri s-au produs la universitatea „Korea". Cei 500 de studenți care boicotaseră cursurile timp de două zile, în semn de protest față de politica antipopulară a marionetelor de la Seul, au fost evacuați cu forța, 170 dintre ei fiind îmbarcați în vehicule militare și transportați într-o direcție necunoscută. Scene asemănătoare au avut loc și în alte universități sud-coreene. Rezultatele acestei ultime campanii polițienești : închiderea mai multor universități din Seul și provincie pe timp nedefinit, 800 de studenți arestați, exmatricularea tuturor liderilor demonstrațiilor recente, suprimarea publicațiilor și întrunirilor studențești.

Practica înscenărilor judiciare, condamnările la moarte sau închisoare, toate actele de intimidare ale guvernului reacționar nu fac decît să sporească ostilitatea studenților, a tuturor forțelor populare față de dictatura militaro-fascistă. Ele nu pot stăvili avîntul luptelor de masă pentru împlinirea aspirațiilor poporului sud-coreean de a trăi într-o țară democratică, unită și prosperă.

I. O.

forma unor amendamente introduse de Senat la alte legi.

Casa Albă preconizează însă alt mod de abordare. Ea a făcut cunoscut că singura soluție practică ar fi adoptarea de către Senat a unei rezoluții prevăzînd „autoritatea continuă" care ar permite guvernului să prelungească și după 15 noiembrie programul de ajutor, în limitele autorizate în anul fiscal precedent. Senatorul Fulbright a anunțat că se va opune unui asemenea proiect. El este în favoarea unei a treia căi de acțiune și anume o inițiativă a Senatului în vederea elaborării unei noi legi de ajutor extern, pornind de la alte principii decît proiectul guvernamental respins. Comitetul senatorial pentru relațiile externe s-a și reunit luni pentru a pregăti o asemenea lege. Ea se va întemeia probabil pe ideea senatorului Fulbright : o contribuție considerabil sporită a Statelor Unite la fondurile organismelor internaționale de ajutor și dezvoltare . „Este singurul mod adevărat de a ajuta lumea subdezvoltată să facă progrese", a precizat președintele Comitetului senatorial pentru relațiile externe, care este de părere că programul de ajutor pentru străinătate, în forma lui de pînă acum, „urmărea să asigure dominația Statelor Unite asupra națiunilor mici".

Felicia ANTIP

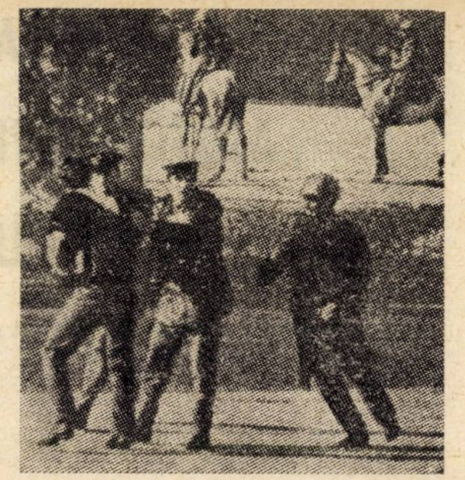

Represiuni polițienești împotriva manifestanților

BARCELONA

VALUL MIȘCĂRILOR SOCIALE

Împușcăturile au încetat în zorii zilei de 19 octombrie. Un calm aparent, înșelător, domnește în rîndurile mulțimii adunate în fața porților uzinei „SEAT" din Barcelona. De două săptămîni, uzina este închisă. Golită de muncitori, e înconjurată de un dens cordon polițienesc puternic înarmat. Nimeni nu știe la Barcelona cînd va reîncepe munca celor 21 000 de muncitori ai celei mai importante uzine de automobile din Spania. Nici o știre despre starea sănătății celor trei muncitori atinși de gloanțe. Spitalul provincial în care răniții au fost internați a primit ordin să nu facă nici un fel de declarații ziariștilor străini.

Incidentele de la 18 octombrie, cînd focuri de armă aveau să fie trase în grevistii de la „SEAT", nu au — așa cum au încercat să le prezinte autoritățile — un caracter spontan. Ele reprezintă ultimul episod dintr-o lungă și dură luptă în incinta uzinei, luptă care a căpătat în ultimele luni proporții deosebite.

În mai 1970, în timpul alegerilor sindicale, candidații prezentați de Comisia Unitară a Muncitorilor („Comisión obrera") aveau să fie triumfal aleși în aproape toate posturile de conducere sindicală ale uzinei ; printre aceștia figurau și liderii sindicali Silvestre Gilaberte, Armando Varo și Carlos Vallejo, arestați pentru participare la organizarea unor manifestații de solidaritate cu patrioții basci judecați în decembrie 1970 la Burgos. Refuzul șefilor sindicatelor oficiale — așa-numitele „sindicate verticale" — de a valida alegerea celor trei a declanșat la 7 iunie conflictul. Mai întîi, greva izbucnește în atelierul numărul unu, urmînd să se extindă progresiv pe ansamblul uzinei („SEAT" numără 22 000 de muncitori care, în cursul lui 1970, au fabricat 283 678 autoturisme, cifră reprezentînd 59 la sută din producția globală, beneficiile mărturisite fiind de ordinul a 800 milioane pesetas). Întreaga producție e paralizată timp de zece zile. 23 de muncitori sînt dați afară. Reangajarea celor 23 devine principala revendicare a muncitorilor uzinei. La 16 iulie, 300 de membri ai „comisiilor muncitorești" (organizații de clasă ale proletariatului spaniol), delegați din principalele întreprinderi din Barcelona ocupă sediul sindicatului provincial al metalurgiei, expulzîndu-l pe secretarul sindicatului oficial care protesta împotriva „caracterului ilegal" al întrunirii. Se hotărăște lansarea unui apel la grevă pentru ziua de 31 iulie, cînd „magistratura muncii" (tribunalul însărcinat să se pronunțe asupra conflictelor sociale) avea să examineze situația celor concediați. În fața numeroaselor manifestații desfășurate în întreaga țară în sprijinul celor 23 de muncitori catalani, tribunalul a încercat să aleagă o cale de mijloc : a lăsat patronatului posibilitatea să opteze între a-i reintegra pe cei concediați sau a le acorda o indemnizație. Conducerea uzinei a ales această ultimă și neangajantă soluție, în timp ce colegii de muncă ai celor concediați au continuat să ceară reprimirea lor imediată în uzină.

În dimineața zilei de 18 octombrie, grupuri de muncitori de la „SEAT" aveau să comunice, în autobuze sau la

FOTOCRONICA

La 2 noiembrie. Etiopia a celebrat ziua națională : implinirea a 41 de ani de la incoronarea împăratului Haile Selassie. În imagine : clădirea parlamentului din Addis Abeba

porțile uzinei, tovarășilor lor, hotărîrea celor 23 de a se prezenta la locul de muncă. Mitinguri de solidaritate se organizează în curtea uzinei. „Reprimire ! Reprimire !“ scandează într-un glas muncitorii. Este momentul în care jeep-urile și cavaleria poliției („policia armada“) ocupă uzina. Sînt lansate bombe lacrimogene împotriva muncitorilor. Ciocnirea va dura cîteva ore atît între zidurile „SEAT“ cît și pe „Gran Via“, unde cîteva mii de muncitori fac zid în fața violentelor atacuri ale poliției. Un elicopter se rotește deasupra uzinei pentru a „coordona“ operațiunile forțelor represive. La orele 16,30, din ordinul guvernatorului civil al orașului Barcelona sînt trase primele focuri de armă. Trei muncitori sînt loviți de gloanțe. Alți treizeci și nouă se află sub stare de arest. „Dacă justiția lui Franco — comentează «L'Humanité» — dă dovadă de o remarcabilă indulgență față de inculpații scandalului «Matesa» (șase dintre aceștia, printre care trei foști miniștri beneficiază de amnistie), face în schimb totul pentru a-i lovi pe muncitori : unsprezece dintre ei, inculpați de «agresiune împotriva forței publice» (!), au fost deja puși la dispoziția autorităților militare, urmînd să compară în fața unui consiliu de război !“ Pentru a protesta față de intervenția armată a poliției în uzină, represiunile și concedierile ce i-au urmat, la 26 octombrie zece mii de lucrători de la „SEAT“ au hotărît prelungirea grevei. (Subliniem importanța acestei acțiuni, amintind că de la 14 decembrie 1967 greva este absolut ilegală în Spania, atît de ilegală — dacă ne putem exprima astfel — încît însuși cuvîntul „huelga“ (grevă) a fost înlocuit cu un termen mai puțin exploziv — „paro“ — care înseamnă suspensie, absență sau lipsă de ocupație).

Dar în pofida tuturor măsurilor represive, autoritățile nu reușesc să stăvilească valul revendicativ care a cuprins regiuni întregi ale Spaniei. În Asturia, de pildă, greva minerilor a intrat în cea de-a patra săptămînă consecutivă. Și aici arestările continuă în ritm crescînd, conform datelor furnizate de însăși agenția spaniolă de presă „Efe“ : 9393 mineri au fost atinși de măsurile represive. În acest răstimp, zeci de mii de muncitori de la Philips, Pegaso, Hispano-Olivetti, Siemens, din toate întreprinderile de textile catalane participă la o multitudine de greve de solidaritate cu muncitorii de la „SEAT“ sau cu minerii asturieni. Manifestațiile de stradă se multiplică, strigăte ca „Libertate“, „Seat ! Seat !“, „Comisii muncitorești, da !“ au răsunat în centrul Barcelonei cu o săptămînă în urmă, cînd circa 7 000 de muncitori și studenți au manifestat în semn de solidaritate cu tovarășii lor. „Toate aceste manifestații — transmite Etienne Gilbert, trimisul special al ziarului «L'Humanité» la Barcelona — se desfășoară într-o atmosferă care te face să te gîndești că o explozie populară poate interveni în orice moment. Pe trotuare, de la ferestre, sînt aclamați manifestanții și se reia marele cuvînt de ordine care devine strigătul unui întreg popor : «Jos dictatura !»“

În timp ce regimul recurge la intensificarea represiunii, la arestări și concedieri în rîndurile muncitorilor, la intimidări și condamnări „exemplare“, noi lupte se anunță în acest sfîrșit de an, cu atît mai mult cu cît mișcarea revendicativă desfășurată de oamenii muncii și de către adevăratele lor sindicate, Comisiile muncitorești, se înscrie în contextul larg al opoziției crescînde împotriva politicii actualului regim, ce a cuprins toate categoriile sociale — mergînd de la muncitori, țărani, studenți, intelectuali, pînă la reprezentanți provenind din rîndurile regimului însuși.

Rodica DUMITRESCU

BERNA

ALEGERI HELVETICE

Pentru prima oară în istoria țării, femeile elveține au participat la vot. Chemate la urne, 1 800 000 de femei — cu alte cuvinte, aproape jumătate din electoratul elvețian — și-au exprimat, în premieră, opțiunile politice. N-au făcu-o însă, pare-se, cu prea mult entuziasm. Un mare număr au absentat de la votare — poate fidele unei tradiționale rezerve în fața evenimentului electoral de care, pînă acum, dădea dovadă numai corpul electoral eminamente masculin. Mai mult, s-ar părea că lipsa lor de obișnuință le-a reținut acasă într-un număr mai mare decît cel al bărbaților absenți din fața urnelor. Așadar, în această duminică electorală, participarea la vot a fost sub nivelul atins în 1967, la ultima consultare națională (deci, sub 65—80 la sută, în funcție de diferitele cantoane).

De altfel, intervenția femeilor la vot n-a adus o schimbare substanțială în peisajul politic al Confederației helvetice. Noua configurație a Consiliului național (Camera deputaților) nu pare să determine modificări sensibile în repartiția portofoliilor ministeriale în Consiliul federal (guvernul elvețian), care, după toate probabilitățile, va rămîne la vechea formulă de coaliție : socialiști, radicali, democrat-creștini și partidul țăranilor.

Se observă, în același timp, ca un element semnificativ, creșterea ponderii, în viața politică elvețiană, a Partidului Muncii din Elveția, partid marxist-leninist al clasei muncitoare. Militînd pentru unirea forțelor de stînga, Partidul Muncii a promovat o politică electorală de „front popular“, prezentînd, astfel — pe baza unei platforme largi de revendicări sociale și politice — liste comune de candidați socialiști

FOTOCRONICA

Fidel Castro, Alexei Kosighin și Osvaldo Dorticos pe aeroportul din Havana, cu prilejul recentei vizite a premierului sovietic în Cuba. În cadrul convorbirilor sovieto-cubaneze, încheiate prin semnarea unui comunicat comun, au fost examinate probleme ale colaborării dintre cele două țări și a avut loc un schimb de păreri în probleme actuale ale mișcării comuniste mondiale și de eliberare națională, precum și în principalele probleme internaționale

și comuniști, de pildă la Geneva, în cantonul Vaud și la Neuchâtel. Această tactică și-a găsit o rezonanță pozitivă în înseși rezultatele votului. El a înregistrat un cîștig mai substanțial de voturi, cu deosebire, în Elveția romandă și la Geneva (unde obține un loc).

Campania electorală a fost, desigur, un nimerit prilej de a se dezbate în țară o serie de probleme care grevează viața politică și socială elvețiană. Vom aminti, în primul rînd, aspectele de incertitudine financiară, ca urmare a crizei monetare interoccidentale, care afectează cu prioritate sensibilitatea elvețienilor, precum și starea — pentru mulți alarmantă — a balanței comerciale externe (al cărei deficit a atins cifra de 6 miliarde franci — de două ori mai mare decît în anul precedent). La acestea se adaugă o serie de alte probleme interne ce par să tulbure, în mod specific, relațiile sociale într-o Elveție, care, îndeobște, a știut să pună surdină diverselor conflicte latente. Astfel, după obținerea drepturilor civice pentru femei, prin egalizarea electorală, se pune acum în discuție revizuirea retribuției lor pe baza unor reforme care cer la muncă egală salariu egal.

Mai semnalăm și faptul că, în zonele unde mai domnește o tenace rezistență conservatoare, se constată o anume orientare de extremă dreaptă, cu certe accente de xenofobie (împotriva prezenței muncitorilor străini), precum mișcarea lui Schwarzenbach, care, în urma scrutinului de duminică, a înregistrat o periculoasă recrudescență, cu deosebire în regiunile de limbă germană ale Elveției.

Sînt toate acestea probleme care ating înseși structurile intime ale societății elvețiene. Momentul electoral nu a făcut decît să accentueze necesitatea rezolvării lor într-un spirit de echitate socială și politică.

R. P.

NEW DELHI – CARACI

UN DIALOG NECESAR

Tensiunea din ultima perioadă în relațiile indo-pokistaneze soldată printr-o serie de incidente armate în regiunea de graniță, masiva concentrare de trupe, raiduri aeriene și bombardamente reprezintă un motiv suficient de puternic pentru ca atît Indira Gandhi cît și Yahya Khan să aprecieze drept foarte dificilă actuala situație.

Elementelor alarmante care au intervenit pe fondul unei stări de fricțiune, de altfel mai vechi, li s-a adăugat în ultimile săptămîni recrudescența, de o parte și de alta, a acțiunilor militare din zona regiunii de frontieră din Bengalul de Vest. Au urmat intense bombardamente reciproce. S-au semnalat în același timp, după surse pakistaneze, infiltrări de trupe indiene în Pakistanul de est (în special în districtul Sylhet), bombardarea unor sate din districtele Jessore, Rangpur și Mymesingh iar, după surse indiene, atacuri ale artileriei și aviației pakistaneze, precum și concentrări de trupe de o parte și de alta a granței.

Ultimele informații transmise luni de Agenția „Press Trust of India" semnalează că artileria pakistaneză a continuat să bombardeze orașele Agartala, Kamalapur și alte localități din statul Tripura, făcînd victime în rîndul populației civile, în timp ce un purtător de cuvînt al armatei indiene a declarat că un avion militar pakistanez a violat luni spațiul aerian al Indiei.

Cu referire la incidentele din aceeași zi, postul de radio pakistanez a anunțat că unități ale armatei indiene au lansat atacuri asupra districtelor Sylhet și Dinajpur din zona de frontieră a Pakistanului de est, iar agenția „Associated Press" relatează că, într-o scrisoare difuzată la Națiunile Unite, Pakistanul a adresat Consiliului de Securitate o plîngere în legătură cu violările granițelor sale și ale spațiului său aerian.

Deși tabloul relațiilor indo-pakistaneze pare să fie dominat de aceste incidente repetate, deși se înregistrează victime de o parte și de alta, observatorii înclină să aprecieze că tensiunea înregistrată nu va evolua, totuși, în direcția extinderii ciocnirilor. În sprijinul acestei opinii se încadrează unele declarații ale premierului Indira Gandhi și ale președintelui Yahya Khan. În cadrul unei conferințe de presă, ținute înaintea plecării Indirei Gandhi în turneul pe care îl efectuează într-o serie de țări europene și în S.U.A., ea a subliniat, referindu-se la ultimele evenimente: „În mod cert noi nu dorim să provocăm un război sau să facem ceva din care ar putea să rezulte o situație de război. Noi facem tot ce este posibil pentru a evita un conflict". La rîndul său, Yahya Khan aprecia într-un interviu acordat ziarului „Le Monde": „Un război nu ar face decît să aducă suferință popoarelor celor două țări și nu ar reglementa problema refugiaților... În ce mă privește — a declarat în continuare președintele Pakistanului — sînt gata să discut cu oricine, în orice zi, indiferent unde și, de asemenea, să accept indiferent ce mediere".

În legătură cu găsirea unui procedeu de mediere între părțile în conflict, asupra observatorilor au produs o impresie favorabilă scrisorile lui U Thant transmise guvernelor Indiei și Pakistanului în care acesta și-a propus bunele oficii. În mesajul secretarului general al O.N.U. se specifică în legătură cu incidentele de frontieră indo-pakistaneze: „În această situație, potențial foarte periculoasă, este de datoria mea de a face tot ce-mi stă în putință pentru a sprijini guvernele țărilor direct interesate în eforturile de a evita orice evoluție care ar duce la un dezastru".

Fără nici o îndoială contenciosul relațiilor indo-pakistaneze și în special existența unei numeroase populații de refugiați pakistanezi pe teritoriul indian reprezintă o problemă deosebit de complexă. Dar, în același timp, este mai mult decît clar că abordarea în condiții de conflict armat a elementelor în suspensie în cadrul relațiilor bilaterale nu este de natură să ducă la o soluție viabilă. O retrospectivă asupra fricțiunilor care au avut de-a lungul timpului între cele două țări arată că ori de cîte ori, de o parte și de alta, s-a manifestat dorința reală de a se discuta, de a se duce un dialog constructiv, la masa tratativelor, soluții s-au găsit. După cum nota agenția France Presse, „împotriva persistenței incidentelor de frontieră, un număr de indicii lasă să se prevadă că actuala criză care afectează grav relațiile indo-pakistaneze își poate găsi o soluție pașnică și diplomatică".

Opinia publică din țara noastră urmărește cu îngrijorare incidentele dintre cele două țări și își exprimă speranța ca reprezentanții guvernelor Indiei și Pakistanului vor reuși să depășească actuala conjunctură dificilă care marchează relațiile bilaterale și vor acționa, de comun acord la masa tratativelor, pentru ca să fie restabilită liniștea.

Radu BUDEANU

AGENDĂ DIPLOMATICĂ

30 octombrie — Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., sosește în R. D. Germană într-o vizită de prietenie. (Vizita s-a încheiat la 1 noiembrie.)

1 noiembrie — La Havana se dă publicității comunicatul comun sovieto-cubanez la încheierea vizitei premierului Alexei Kosighin.

2 noiembrie — Începe călătoria în Canada a președintelui Iosip Broz Tito (călătoria va lua sfîrșit la 7 noiembrie). ● Stabilirea de relații diplomatice între R. P. Chineză și Peru ● După încheierea vizitei în Marea Britanie (începută la 29 octombrie), Indira Gandhi, primul ministru al Indiei, sosește într-o vizită oficială în S.U.A.

DIN SURSE...

Soluţii ?

Subliniind necesitatea de a se ajunge la o poziţie comună vest-europeană în vederea rezolvării crizei monetare, cancelarul Willy Brandt a declarat într-un interviu transmis de televiziunea vest-germană: „Acest lucru va fi greu de realizat dacă nu vom reuşi să ne punem de acord cu Franţa". Căutarea unei soluţii comune nu ar trebui, după părerea lui Brandt, „să stînjenească inutil dialogul cu americanii".

Precizare

Purtătorul de cuvînt al Casei Albe precizează că data călătoriei preşedintelui Nixon în R.P. Chineză va fi anunţată înainte de 1 decembrie şi că vizita se va desfăşura, probabil, după 1 ianuarie.

F. M. I.

Elveţia a cerut primirea în Fondul Monetar Internaţional — s-a anunţat la Berna. Hotărirea este interpretată ca o intenţie a autorităţilor elveţiene de a beneficia de noile mijloace de plată internaţionale — drepturile speciale de tragere — create în cadrul F.M.I. şi acordate de această organizaţie ţărilor membre.

Numire

Pentru prima oară, un catolic a fost numit în cabinetul de la Belfast, scrie „The New York Times". Este vorba de Gerard Newe, desemnat ministru de stat pentru supravegherea intereselor comunităţii catolice.

Compensaţii

Potrivit cotidianului iranian „Etelaat", actuala reuniune de la Teheran a reprezentanţilor Iranului şi emiratelor Qatar şi Abu Dhabi este convocată pentru a examina problemele legate de obţinerea unei participări mai largi a statelor respective în exploatarea ţiţeiului şi de stabilirea modalităţilor în vederea creşterii veniturilor în actuala situaţie de „devalorizare de facto a dolarului". Ţările producătoare de petrol, scrie ziarul, vor cere „acordarea unor compensaţii substanţiale şi urgente".

„SOLDATUL DE IARNĂ"...

...este titlul unui film documentar despre atrocităţile comise de unităţi americane şi saigoneze în Vietnamul de sud, film realizat pe baza depoziţiilor unui grup de foşti combatanţi americani. Imaginea înfăţişează pe cîţiva dintre membrii acestui grup în cursul unei conferinţe de presă ţinută la Detroit sub lozinca „Împotriva războiului"

Monument

La Colombey-les-Deux-Eglises urmează a se construi un monument în memoria generalului de Gaulle. Pînă la sfîrşitul anului, soţia fostului preşedinte va alege unul dintre proiectele prezentate de mai mulţi arhitecţi.

Hobby

Primul ministru Edward Heath nu este numai un sportiv pasionat (vezi rubrica noastră de la nr. 37). Un alt hobby al său: muzica. Premierul britanic — scrie presa londoneză — cunoscut ca un bun organist, va dirija la 25 noiembrie o uvertură de Elgar interpretată de „London Symphony Orchestra".

Asasinat

Rene Higueras del Barco, secretarul general al Centralei muncitoreşti boliviene — cea mai mare organizaţie sindicală din ţară — a fost asasinat în lagărul de concentrare din Alto Madidi (departamentul La Paz), se arată într-o declaraţie dată publicităţii la Paris de „Comitetul bolivian al rezistenţei antifasciste".

S. E. C. A. M.

În afară de Franţa, alte şase ţări au optat oficial în favoarea sistemului de televiziune în culori S.E.C.A.M.: Uniunea Sovietică, Ungaria, R.D. Germană, Polonia, Libanul şi Egiptul, anunţă Compania Franceză de Televiziune (C.F.T.)

Epavele...

...a trei vase aparţinînd flotei lui Napoleon, scufundate de Nelson în 1798, au fost descoperite în Golful Aboukir, lîngă Alexandria — transmite agenţia „France Presse". Una din nave, dotată cu 74 de tunuri, s-a conservat surprinzător de bine.

Contratimp ?

După o experienţă de trei ani, în timpul cărora britanicii au folosit ora continentală (B.S.T.), începînd de la 31 octombrie, Marea Britanie a readoptat tradiţionala oră Greenwich (G.M.T.), care are un avans de 60 de minute faţă de majoritatea ţărilor vest-europene. „Daily Telegraph" îşi exprimă nedumerirea că Marea Britanie „a revenit la obiceiurile sale insulare" la numai cîteva zile după votul din Camera Comunelor asupra aderării la comunitatea vest-europeană.

Rubrică realizată de
Rodica GEORGESCU

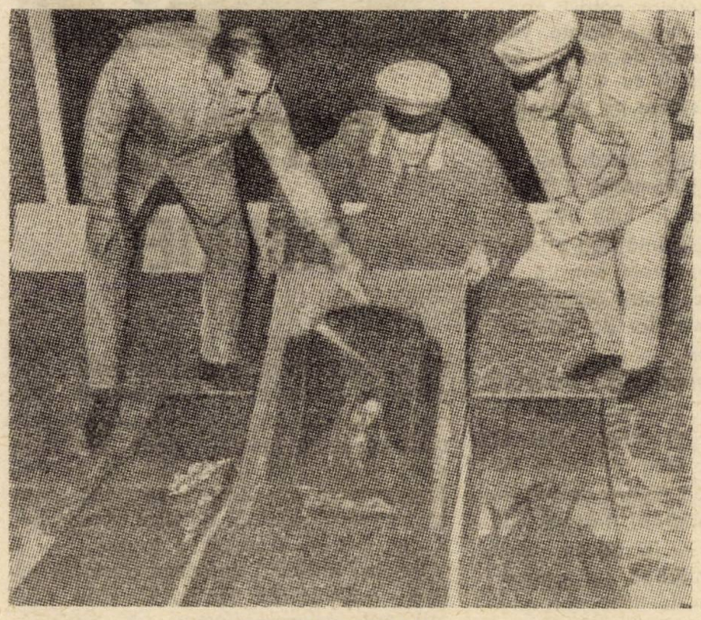

POLIŢIA ITALIANĂ...

...a izbutit să recupereze în cîteva ore un tablou de mare valoare furat dintr-o biserică a localităţii Pozzalo. Tabloul, descoperit într-o cameră de hotel, fusese tăiat de borfaşi în trei părţi pentru a fi transportat mai uşor într-un alt oraş. După cum se arăta într-un articol recent publicat de revista noastră, numeroase opere de artă furate din muzee sau biserici nu au fost încă descoperite

Se vor împlini, zilele acestea, 54 de ani de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, cotitură radicală în destinele întregii omeniri, marcînd începutul epocii revoluțiilor proletare și de eliberare națională, a trecerii de la orînduirea capitalistă la cea socialistă, a triumfului ideologiei marxist-leniniste.

Organizată și înfăptuită sub conducerea partidului comunist, în frunte cu V. I. Lenin, Revoluția din Octombrie, izbînda ei, crearea pe a șasea parte a suprafeței globului pămîntesc a primului stat din lume al muncitorilor și țăranilor, au constituit o confirmare strălucită a valabilității teoriei marxist-leniniste, a forței sale transformatoare. Victoria primei revoluții socialiste, construirea noii orînduiri în Uniunea Sovietică au demonstrat în practică misiunea istorică a clasei muncitoare ca forță motrice, de avangardă a procesului revoluționar, rolul decisiv al maselor largi populare în înfăptuirea victorioasă a acestui proces, au demonstrat puterea de atracție a ideilor socialismului. Aplicarea cu succes a planului leninist de edificare a socialismului, de industrializare pe scară largă, cooperativizare a agriculturii, de prefaceri radicale în domeniul culturii a evidențiat uriașele rezerve de energie de care dispune noua orînduire. Superioritatea acesteia s-a afirmat în mod strălucit în anii înfruntării cu cea mai reacționară forță a imperialismului — fascismul german. Popoarele Uniunii Sovietice, purtînd pe umerii lor greul acțiunilor militare, dînd cele mai mari jertfe materiale și umane au adus o contribuție hotărîtoare la salvarea omenirii de tirania hitleristă, atrăgîndu-și astfel stima și recunoștința profundă a popoarelor.

Astăzi, la 54 de ani de la victoria Marii Revoluții, poporul sovietic se poate mîndri pe drept cuvînt cu patria sa — o țară industrială avansată, cu un uriaș potențial economic, cu o mare influență în viața internațională. Este semnificativ faptul că, în prezent, Uniunea Sovietică produce în patru zile o cantitate de mărfuri egală cu cea realizată într-un an întreg de Rusia prerevoluționară, că producția industrială globală a U.R.S.S. reprezintă 20 la sută din producția mondială. Din bilanțul celui de-al 8-lea plan cincinal se desprind cifre grăitoare : o producție anuală de 740 miliarde kilowați-ore energie electrică, 353 milioane tone de petrol și gaz lichefiat, 642 milioane tone de cărbune, 200 miliarde m³ gaze naturale, 116 milioane tone de oțel. O expresie a uriașului potențial uman și material de care dispune astăzi U.R.S.S. o constituie remarcabilele ei realizări în explorarea spațiului cosmic, în folosirea pașnică a energiei nucleare și în alte domenii de importanță primordială pentru dezvoltarea științei și tehnicii.

Poporul român urmărește cu sinceră bucurie succesele oamenilor muncii sovietici văzînd în acestea o contribuție de seamă la întărirea sistemului mondial socialist, la creșterea influenței ideilor socialismului, la cauza păcii și progresului în lume.

Sînt cunoscute tradițiile îndelungate de prietenie și solidaritate ce au legat și leagă mișcările muncitorești, partidele comuniste, popoarele din cele două țări vecine. Aceste legături, ilustrate după Revoluția din Octombrie, prin participarea directă, cu arma în mînă, a numeroși fii ai poporului român în lupta pentru apărarea tinerei republici sovietice împotriva contrarevoluției și a intervenției imperialiste, au fost cimentate, mai tîrziu, prin sîngele vărsat în comun de ostașii români și sovietici în lupta pentru eliberarea întregului teritoriu al României de sub ocupația fascistă, în operațiile pentru alungarea hitleriștilor din Ungaria, Cehoslovacia și Austria.

În procesul afirmării și consolidării socialismului în țara noastră, relațiile politice, economice, cultural-științifice dintre România și U.R.S.S., relații bazate pe comunitatea de orînduire, ideologie și țeluri, pe principiile marxist-leninismului și internaționalismului socialist, pe respectarea independenței și suveranității naționale, deplina egalitate în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc și întrajutorarea frățească s-au dezvoltat pe o scară tot mai largă, favorizînd înflorirea generală a ambelor state și, în același timp, întărirea forței și influenței sistemului socialist în ansamblu.

Succesele celor două țări în construcția noii orînduiri oferă condiții favorabile lărgirii și adîncirii colaborării economice reciproc avantajoase, diversificării cooperării în producție. Astfel, dacă în anul 1970 volumul schimburilor comerciale dintre România și U.R.S.S. a sporit cu 11 la sută față de anul precedent, potrivit noului acord comercial de lungă durată, volumul total al schimburilor de mărfuri pe perioada 1971—1975 va fi cu 40 la sută mai mare decît cel prevăzut pe perioada 1966—1970.

Noul tratat de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Uniunea Sovietică, semnat în iulie 1970, a creat noi premise pentru întărirea prieteniei frățești dintre popoarele noastre, a deschis noi perspective pentru amplificarea și intensificarea relațiilor de colaborare pe multiple planuri.

După cum se știe, promovarea consecventă a prieteniei cu Uniunea Sovietică se încadrează organic în politica externă a României socialiste, care — avînd în centrul său preocuparea pentru dezvoltarea prieteniei și colaborării frățești cu toate țările socialiste — își aduce din plin contribuția la întărirea sistemului mondial socialist, a coeziunii mișcării comuniste și muncitorești mondiale.

În spiritul acestei prietenii, poporul român urează poporului frate sovietic, cu prilejul celei de a 54-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, noi și noi succese în făurirea comunismului, în înflorirea continuă a patriei sale.

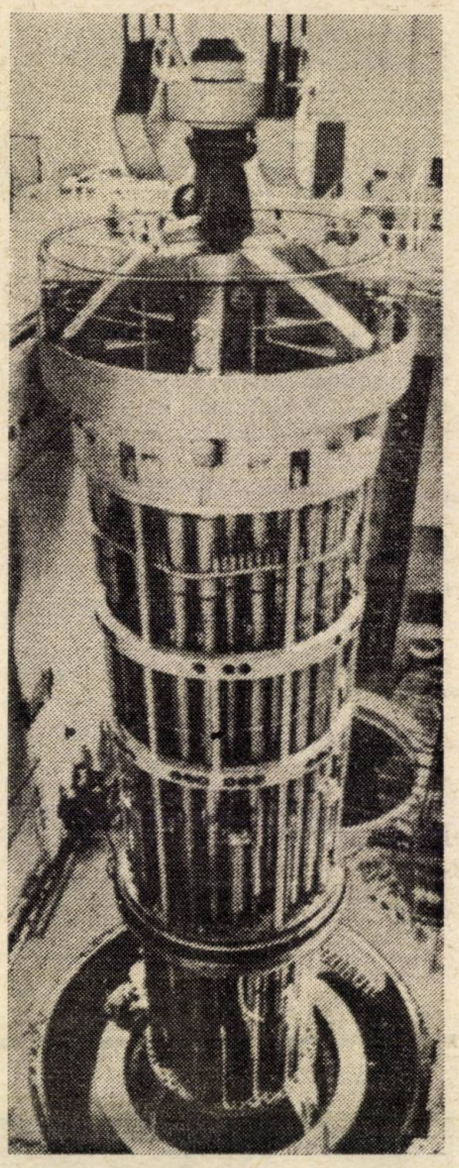

PETROLUL SIBERIEI

...Știrea a apărut în presă. Pentru inginerul Ivan Selezniov, ea avea semnificația încununării unei munci îndîrjite, a unei lupte aprige. „În primul rînd cu mine însumi", cum mărturisește acum. Iată textul ei : „În ținutul Krasnoiarsk din Siberia centrală există bogate zăcăminte de țiței. Sonda nr. 4 de la Saho-Tungusk a erupt".

Pentru cititorul neavizat, anunțul nu iese cu nimic din comun. Căci în ultimii ani, uriașele bogății ale Siberiei, printre care adevăratul ocean de petrol din adîncuri constituie prezențe aproape cotidiene în presa sovietică. Numai în regiunea petrolieră Tiumen, din Siberia de vest, s-au extras în cele cîteva zeci de luni de existență a schelelor peste 100 000 000 tone de țiței. Iar în planul celebrei schele de aici,

Mari hidrocentrale valorifică inepuizabila energie a fluviilor siberiene

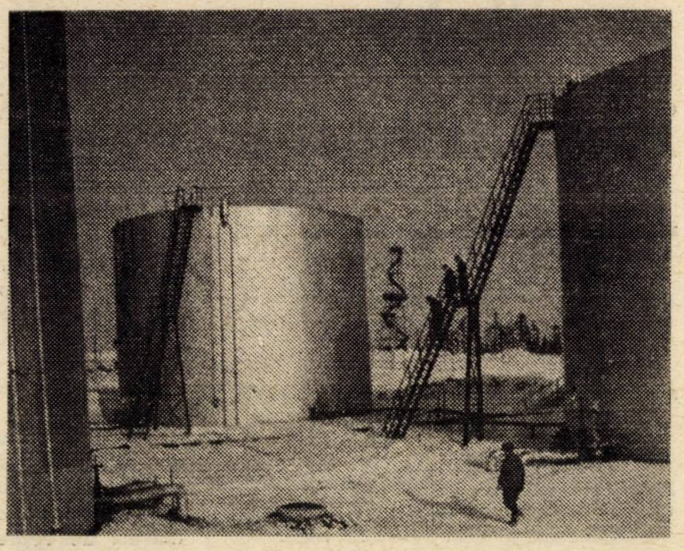

Amenajări petroliere pe întinsul zăpezii, aproape de Cercul Polar

Samotlor, stă scris că, în anul 1975, ea va ajunge la o extracție anuală de 70 000 000 tone de țiței, cantitate ce întrece de peste 2,5 ori producția anuală a unei țări ca Mexicul. Iar în Siberia există nouă asemenea zone gigantice petroliere care se exploatează. Și totuși, inginerul Ivan Selezniov avea motivele lui să se bucure. Cînd, la începutul acestui an și-a rostit gîndul cu voce tare, la o ședință, în sală s-a lăsat o tăcere stînjenitoare, care ar fi vrut parcă să spună : „Cam îndrăzneață ipoteză". „Ne aflăm, afirmase el, în pragul descoperirii unor foarte mari rezerve de țiței în ținutul Krasnoiarsk". Dar argumentele „contra" erau mai mult decît suficiente. Printre care :

— zăcămintele de țiței se află în zona de vest și de est ale Siberiei, ocolind partea centrală ;

— relieful ținutului Krasnoiarsk excelează în rîpi uriașe roșietice, de unde și denumirea ținutului („krasno=roșu, și iarsk=rîpos"), unde țițeiului nu-i prea place să se „cuibărească" ;

— pînă și celebrul geolog Ivan Gubkin, supranumit „pilotul pe oceanele brune ale țițeiului", vorbea la începutul secolului cu foarte multă prudență și rezerve despre posibilitatea unor zăcăminte industriale de țiței în aceste locuri.

Selezniov știa însă că, undeva în sus pe Enisei, aproape de zona polară lucrează echipele de sondori ale trustului cu nume nesfîrșit ca și întinderile siberiene „Krasnoiasrkneftgazrazvedka". Încă mai era „vară" acolo sus, lîngă Turuhansk, unde rîurile Tunguskăi se unesc cu Eniseiul, deși suflarea rece a Oceanului Înghețat de Nord așternuse pospaiul alb al zăpezii. Tractoarele umblau cu grijă, „pipăind" fiecare metru, spre a nu se afunda în smîrcurile înșelătoare, acoperite de stratul subțire de zăpadă.

— Era timpul cînd localitatea noastră unde ne făcuserăm barăci își merita numele... diavolesc, își amintește maistrul sondor Vasili Arakceev. (Într-adevăr, localitatea se numește „Diavolski"). Era timpul cînd umezeala rece a aerului pătrunde nestingherită prin postavul hainelor pînă în suflet. „Iar gazele de hidrogen sulfuros din sondă alungau de lîngă sondă pînă și cîinii". Unii n-au mai putut suporta și au plecat Alții au rămas. Printre care și maistrul Vasili Arakceev. Iar după ce sapa a trecut de adîncimea de 2 540 de metri, sonda a erupt, împroșcînd lichidul brun pe albul zăpezii din jur. „De bucurie, ne-am uns fața cu țiței. Căci el ne-a ajutat într-un fel să credem în noi".

Iar peste o zi, avionul de la Turuhansk decola spre Krasnoiarsk, ducînd cu el trofeul: un bidon cu țiței de la sonda nr. 4. Analizele de laborator au arătat „un înalt conținut de substanțe volatile și un procent redus de sulf". S-a făcut chiar o încercare năstrușnică : s-a umplut cu acest țiței bazinul unei motociclete. Motorul a pornit.

În aceste zile, o sondă după alta raportează același lucru : „A erupt țiței". Directorul trustului de foraj al ținutului, Iuri Busuev, considera : „Este timpul să ne gîndim la sistemul de exploatare a zăcămintelor de țiței din Krasnoiarsk". Emoțiile premierei se transformă treptat în griji cotidiene. „Pentru ca «aurul negru» de Krasnoiarsk să poată porni spre rafinării, avem nevoie numai de conducte și tractoare", completează șeful expediției de sondori de la alt zăcămînt, Jujno-Piasink. Într-adevăr, aici, la schelele pierdute în pustiul de pe malul drept al Eniseiului, „oamenii sînt obișnuiți să prețuiască fiecare metru de conductă, fiecare tractor, la greutatea aurului", nota recent ziarul „Sotialisticeskaia industria". Căci dincolo de faptul că ele sînt transportate aici cu avioane sau elicoptere, din lipsă de șosele, incertitudinea în legătură cu prezența unor zăcăminte industriale nu era, desigur, de natură să faciliteze repartizarea acestor mijloace tehnice.

Care să fie rezervele zăcămintelor ascunse în subsolul Krasnoiarskului ? „În nici un caz nu mai mici decît cele din Siberia de vest", opinează directorul Iuri Busuev. În afară de aceasta, adăuga el, Krasnoiarskul nu și-a spus cuvîntul definitiv. Căci dacă în Siberia de est, la un kilometru pătrat de suprafață revin 0,263 metri de foraj, în regiunea Irkutsk — 0,970 metri, în Iakuția — 0,168, în Krasnoiarsk proporția este de abia 0,027 metri.

După confirmarea rezervelor din bazinul rîului Nijnaia Tungusk, echipele de geologi din ținut își îndreaptă atenția spre Podkamennaia Tunguska, spre depresiunea Kansk-Tassisk, unde, potrivit calculelor, se pot obține cele mai eficiente rezultate, cu folosirea unor cantități minime de utilaje.

Ce înseamnă țițeiul pentru ținutul Krasnoiarsk, mai ales pentru nesfîrșitele întinderi înghețate ale districtului național Evenkia ? „Totul, considera A. Sadrin, secretarul comitetului districtual al P.C.U.S. În primul rînd, o accelerare considerabilă a dezvoltării : noi localități, șosele, apoi începerea exploatării marilor rezerve de spat islandez, grafit și a altor minereuri de mare valoare din Evenkia. Apoi, căutarea de noi denumiri pentru localitățile create : doar n-o să rămînem la asemenea denumiri... diavolești".

O permanentă „întîlnire între generații" are loc în prezent în aceste ținuturi aspre ale Krasnoiarskului. Secretarului comitetului de ținut al P.C.U.S., A. Krîlov, îi place să evoce adesea cuvintele rostite acum 200 de ani de „siberianul" Mihail Lomonosov, despre trezirea cîndva la viață a imenselor întinderi siberiene, cu fabuloasele lor bogății. „Dar învățatul n-a putut spune cînd și cum va avea loc trezirea". Acum Siberia s-a trezit, Siberia se trezește. Cum, concret ? Este greu, firește, de exprimat în cîteva cuvinte acest „concret". Spre comparație (dacă poate fi vorba de vreo „comparație") — cîteva cifre : producția industrială actuală a ținutului Krasnoiarsk întrece pe cea a guberniei Eniseiului din 1917, de 400 de ori, iar cantitatea de energie electrică — de... 2 000 de ori. Cele peste 12 000 întreprinderi industriale din ținut produc laminate feroase, cupru, nichel, aluminiu, macarale, televizoare, cauciuc sintetic, hîrtie, frigidere, piane, iar acum țiței.

În ce privește energia electrică, aici ne aflăm într-adevăr într-o împărăție a giganților. Barajul hidrocentralei de la Krasnoiarsk, un adevărat munte de beton și oțel înalt de 124 metri și lung de 1 150 metri, smulge Eniseiului o putere de 6 000 000 kilowați. Peste munții sălbatici ai Saianului a fost deschisă zilele acestea o șosea de aproape 250 kilometri care duce, printre nori, la șantierul unui alt gigant energetic — hidrocentrala Saiano-Susenskoe, ce va avea o putere de 6 300 000 kilowați. Dar țițeiul, ca mezin în tabloul acestei uriașe treziri, se bucură de o atenție primordială.

Laurențiu DUȚA

Moscova, noiembrie

REACȚII AMERICANE DUPĂ VOTUL DE LA 25 OCTOMBRIE

Scrisoare din New York

În luna octombrie 1949, puțin timp după victoria revoluției chineze, noul guvern al Republicii Populare Chineze, într-o telegramă adresată secretarului general al O.N.U. cerea expulzarea reprezentanților lui Cian Kai-și — „unelte ale unui pumn de elemente exilate, absolut neîndreptățite să reprezinte poporul chinez" — reclamînd totodată recunoașterea de către O.N.U. a reprezentanților legitimi ai Chinei, reprezentanții guvernului Republicii Populare Chineze.

Răspunsul secretarului general a venit abia după 23 de ani. Dar acest răspuns însemna un act de justiție internațională, o afirmare a realismului politic, o victorie pentru cauza păcii și progresului popoarelor.

O simplă parcurgere a titlurilor presei mondiale, a declarațiilor factorilor de răspundere din toate țările întăresc pe zi ce trece această apreciere care își găsește probabil cea mai lapidară formulare în editorialul ziarului „The Guardian" : „Cea mai lungă dezbatere din istoria Națiunilor Unite s-a încheiat cu o victorie pentru bunul simț. Admiterea Chinei era istoric inevitabilă și nu putea fi decît o chestiune de timp".

Desigur istoria va consemna acest eveniment remarcabil și va înscrie anul 1971 ca o dată memorabilă în evoluția relațiilor internaționale.

Pentru istorici, evenimentul va rămîne încă multă vreme un teren fertil pentru investigații și lucrări cuprinzînd mereu elemente noi, interesante asupra condițiilor care au dus la votul din noaptea de 25 spre 26 octombrie 1971.

Pe de altă parte, atenția oamenilor politici, a tuturor factorilor care răspund de orientarea concretă a activității internaționale, a raporturilor interstatale se concentrează, în aceste zile, asupra semnificației și implicațiilor imediate și de perspectivă ale restabilirii drepturilor legitime ale R.P. Chineze la O.N.U. În mod firesc, în această fază, aprecierile au un caracter mai general, dar care, fără îndoială, nu sînt mai puțin importante pentru direcțiile de evoluție ale problemelor specifice.

Dintre toate aceste aprecieri, cea care revine cel mai frecvent și care se impune tot mai mult este aceea că venirea Republicii Populare Chineze la O.N.U. și în general intensificarea activității ei internaționale marchează schimbările profunde care se produc în raportul de forțe pe arena mondială în favoarea acelor forțe ce se pronunță pentru participarea, pe picior de egalitate, a tuturor statelor mari, mijlocii și mici, la dezbaterea și soluționarea problemelor majore ale omenirii.

Votul Adunării Generale în favoarea restabilirii drepturilor R.P. Chineze în O.N.U. nu a fost numai simpla recunoaștere a rolului unei mari puteri sau a unei constelații de mari puteri, ci a fost în același timp un vot în favoarea unei țări mari, socialiste care s-a pronunțat și se pronunță cu consecvență pentru principiile coexistenței pașnice, un vot împotriva politicii de dictat și de dominație a unui stat de către alt stat, de transformare a O.N.U. în instrumentul unei țări sau al unui grup de țări.

Înainte de începerea lucrărilor Adunării Generale, numeroase țări mijlocii și mici, țări în curs de dezvoltare își exprimau îngrijorarea față de tendințele, manifestate în O.N.U. și în afara sa, de a restrînge rezolvarea marilor probleme internaționale la cercul limitat al unor puteri. Un diplomat și cercetător brazilian caracteriza această tendință ca o „înghețare a puterii", înțelegînd prin aceasta stabilizarea actualului raport de forțe mondial atît pe plan militar cît și politico-economic.

Votul Adunării Generale în problema restabilirii drepturilor R.P. Chineze la O.N.U. este o lovitură dată acestui proces negativ de înghețare a puterii, un impuls dat proceselor de democratizare a vieții internaționale.

Referindu-se în special la aspectele social-economice ale acestei probleme și amintind de diviziunea existentă a lumii în țări bogate (dezvoltate) și sărace (în curs de dezvoltare), diviziune care „insultă atît bunul simț cît și principiul egalității", „Le Monde" scrie în editorialul său, consacrat votului Adunării Generale, că această diviziune trebuie să fie reexaminată și adaugă : „Prezența Chinei la Națiunile Unite este menită să ajute ca această reexaminare să se facă în mod pașnic și nu pe cîmpul de luptă".

Aprecierea lui „Le Monde" poate, păstrînd proporțiile, să fie extinsă și în domeniul politic, social, tehnico-științific. Evident, adaptarea la realitățile noului raport de forțe, mai ales din partea statelor care au beneficiat de sistemul vechi în curs de destrămare, nu este un fenomen care avansează lin, fără greutăți, convulsiuni, ocolișuri.

Ecoul din S.U.A. după votul O.N.U. este concludent din acest punct de vedere. Imediat după votul din Adunarea Generală, un număr de senatori și deputați din aripa conservatoare, de dreapta a Congresului, cărora le vine greu să conceapă că o țară are dreptul să voteze împotriva S.U.A., au cerut măsuri de represalii împotriva O.N.U. (reducerea cotizațiilor, suprimarea sau reducerea unor contribuții la programele O.N.U. pentru dezvoltarea economică și socială etc.), sau represalii împotriva aliatelor S.U.A. care au votat împotriva poziției S.U.A.

Potrivit aprecierilor unor observatori americani și străini, la aceasta a contribuit și atitudinea ambiguă a guvernului. Pe de o parte, dînd dovadă de realism politic, Administrația a întreprins o serie de pași pentru normalizarea relațiilor cu R.P. Chineză, culminînd cu anunțarea vizitei președintelui Nixon la Pekin. Pe de altă parte însă, plătind tribut concepțiilor învechite ale războiului rece și căutînd să-și menajeze clientela politică de dreapta, aceeași Administrație s-a pus în fruntea încercărilor de menținere a ciankaișiștilor în O.N.U.

Observatorii americani și străini lucizi au prevăzut eșecul acestei tactici de a împăca și capra și varza sau, după cum spun americanii, de „a rămîne cu prăjitura, după ce ai mîncat-o".

„Dacă votul în favoarea Pekinului a fost mai mare decît cel așteptat, scrie același „The Guardian", americanii sînt ei înșiși, în parte responsabili. Au luptat tare în ultimele faze să mențină Taivanul (în O.N.U.) dar deschiderile d-lui Nixon către Pekin simbolizate în mod corespunzător de prezența

Moment memorabil la O.N.U. : drepturile legitime ale R.P. Chineze au fost restabilite. Marea majoritate a delegaților aplaudă și ovaționează în picioare

dr-ului Kissinger acolo în timp ce se vota la Naţiunile Unite, a tras pînă la urmă covorul de sub picioarele lui Cian Kai-şi".

După părerea aceloraşi observatori, atitudinea ambiguă şi incertă a Administraţiei a contribuit şi la votul Senatului din 29 octombrie a.c., care respingea întregul program de „ajutor pentru străinătate" al S.U.A., rezultat devenit posibil prin alianţa temporară, caracterizată de presă drept stranie, dintre elementele conservatoare care doreau represalii împotriva O.N.U. şi a unor aliaţi inconsecvenţi şi elementele liberale care se împotriveau în special programelor de ajutor militar.

Cu toată această recrudescenţă a activităţii de dreapta şi cu toată confuzia care s-a creat în anumite cercuri americane, tendinţele realiste se manifestă cu putere şi este de aşteptat ca ele să prevaleze.

Aceasta este semnificaţia faptului că cercuri largi ale opiniei publice salută cu satisfacţie restabilirea drepturilor R.P. Chineze la O.N.U. şi paşii întreprinşi spre normalizarea raporturilor chino-americane. Cercuri politice şi economice influente, chiar dacă nu depăşesc limitele orientării fundamentale a claselor conducătoare din S.U.A., subliniază avantajele prioritare pe care le are pentru S.U.A. normalizarea relaţiilor cu R.P. Chineză, necesitatea pentru S.U.A. de a se adapta la noile realităţi mondiale.

Mulţi americani lucizi au învăţat că întîrzierea în această adaptare (după cum a dovedit-o cu prisosinţă votul Adunării Generale) poate aduce neajunsuri mult mai mari decît recunoaşterea la timp a unor realităţi, chiar dacă ele nu sînt plăcute unor interese înguste, de grup.

Referindu-se la propunerile de represalii ale unor membri ai Congresului, ziarul „Washington Post" scrie într-un editorial la 27 octombrie că o asemenea orientare ar fi „drumul cel mai sigur pentru a transforma o înfrîngere controlabilă într-un dezastru major pentru întreaga poziţie internaţională americană", iar senatorul Edward Kennedy spunea la 29 octombrie la New York, într-o conferinţă consacrată relaţiilor S.U.A. — R. P. Chineză că „azi S.U.A. au mai curînd nevoie de O.N.U. decît O.N.U. de S.U.A.".

Aceste păreri lucide găsesc o puternică rezonanţă în opinia publică şi se vor reflecta, după părerea cvasiunanimă şi în poziţia oficială. De pe acum se remarcă declaraţia secretarului de stat că venirea R. P. Chineze la O.N.U., care corespunde cu vederile S.U.A., va contribui la destindere, iar potrivit informaţiilor publice pregătirile pentru vizita preşedintelui Nixon în R.P. Chineză continuă normal.

Pînă la urmă, după cum scrie „New York Times", „schimbarea profundă în raportul de forţe reflectată în votul din noaptea de luni, poate să fie sănătoasă pentru S.U.A.... Relaţii bazate pe un mai mare respect reciproc ar putea să rezulte".

Adrian COMANESCU

New York, noiembrie

Scrisoare din Londra de la Richard Clements

redactor-şef al revistei „Tribune"

RUBICONUL BRITANIC

BALANSUL GRUPURILOR POLITICE PRO ŞI CONTRA ADERĂRII

Marea majoritate obţinută de guvernul conservator la votul de săptămîna trecută cu privire la intrarea Angliei în Piaţa comună a fost primită cu entuziasm. Dar acesta provine doar din acele surse cunoscute ca fiind în favoarea aderării Marii Britanii. Un lucru este cert. „Marea dezbatere" din Camera Comunelor cu privire la Piaţa comună a schimbat foarte puţine opinii atît în rîndul adepţilor cît şi în rîndul adversarilor britanici ai C.E.E. Şi, aşa cum scria „The Times", „dintr-un anumit punct de vedere important, amploarea majorităţii este înşelătoare. Un mare număr dintre cei care au votat pentru principiul aderării nu vor fi dispuşi să sprijine guvernul atunci cînd el va prezenta la sesiunea viitoare a Parlamentului legislaţia cu privire la intrarea în C.E.E. La Westminster toată lumea ştie că, în următoarele cîteva luni, guvernul nu va fi în stare să facă altceva decît să se străduiască să împingă Marea Britanie în C.E.E., pînă în ianuarie 1973".

Pentru ca guvernul să fie în stare să facă fie chiar şi atît, acesta este un lucru care depinde aproape pe de-a-ntregul de „rebelii" conservatori care au votat împotriva intrării în Piaţa comună. De aceea este important de ştiut ce reprezintă ei în cadrul partidului conservator şi cît de hotărîţi sînt să împiedice adoptarea legislaţiei de care are nevoie guvernul pentru intrarea în C.E.E. Conservatorii care au votat împotriva aderării se împart în două grupuri : cei din jurul deputatului Enoch Powell, care consideră că intrarea în C.E.E. ar duce la o serioasă reducere a suveranităţii britanice, şi unioniştii, care reprezintă cu toţii mandate din Irlanda de Nord. Primul grup cuprinde 33 de deputaţi, iar al doilea — şase.

Unioniştii din Ulster (totdeauna strîns aliaţi politici cu conservatorii) refuză cu încăpăţînare să sprijine guvernul Heath în problema intrării în Piaţa comună, deoarece sînt de părere că aceasta va duce la o formă oarecare de unificare a celor două părţi ale Irlandei. Ei reprezintă majoritatea protestantă din Ulster, care duce actualmente o luptă atît de îndîrjită în această regiune. De cîtva timp este evident că ei folosesc acordarea sau neacordarea sprijinului lor faţă de „politica europeană" a lui Heath pentru a smulge din partea guvernului său maximum de concesii în problema Irlandei de Nord. În situaţia expusă în care se află acum, s-ar părea că este inevitabil ca ei să-şi menţină ostilitatea deschisă faţă de legislaţia respectivă.

Grupul mai mare de „rebeli" conservatori este însă mai greu de definit. Deşi ştirbirea suveranităţii, pe care ar suferi-o Marea Britanie dacă ar intra în C.E.E., constituie motivul opoziţiei tuturor membrilor acestui grup, unii dintre ei, ca deputatul Edward Taylor (care a demisionat recent din guvernul Heath pentru a vota împotriva intrării în C.E.E.), sînt şi mai îngrijoraţi de efectul C.E.E. asupra dezvoltării regiunilor din Marea Britanie. Taylor provine dintr-o circumscripţie electorală scoţiană, adică dintr-o regiune unde se resimte existenţa decalajului. Alţii au fost în mod evident impresionaţi de diferitele sondaje de opinie efectuate în circumscripţiile lor electorale. Toate aceste sondaje, fără excepţie, au indicat o rezistenţă crescîndă faţă de intrarea Marii Britanii. Dar, întrucît pe viitor, invocîndu-se disciplina de partid, se vor exercita presiuni maxime asupra lor, unii dintre aceşti deputaţi conservatori se vor supune.

Totuşi, „The Guardian" scria : „Cîţiva adversari conservatori de frunte ai Pieţei comune au declarat că vor continua să voteze împotriva propusei legislaţii chiar dacă aceasta ar însemna căderea guvernului lor. Adversarii conservatori ai Pieţei comune au declarat că, întrucît au votat împotriva scopurilor, în mod consecvent ei trebuie să voteze şi împotriva mijloacelor". Într-adevăr, majoritatea conservatoare din Camera Comunelor este în prezent de numai 28 voturi, astfel încît, dacă numai 15 conservatori ar trece de partea laburiştilor adversari ai C.E.E., ar fi suficient pentru a produce o criză care ar putea sili guvernul conservator să demisioneze.

Firește, o asemenea răspundere apasă foarte greu asupra fiecărui deputat conservator în parte. Probabil că majoritatea actualilor „rebeli" conservatori nu ar dori să fie etichetaţi drept oameni care au contribuit la revenirea lui Wilson la putere. Dar a apărut un alt aspect important al situaţiei.

REZULTATUL VOTULUI

	DA	NU	ABŢINERI
Conservatori (326)	282	39	2
Laburişti (289)	69	199	19
Liberali (6)	5	1	0
Diverşi (6)	0	5	1
Total	356	244	22

Cifrele cuprinse între paranteze indică numărul total al deputaţilor partidului respectiv. Din cei 630 de membri ai Camerei Comunelor, 7 deputaţi avînd diferite funcţii în aparatul Camerei şi un deputat conservator (absent) nu au luat parte la vot.

UN DECENIU DE NEGOCIERI

— August 1961 :
MacMillan (premierul britanic din acea perioadă) hotărăşte începerea tratativelor cu „cei şase".

— 14 ianuarie 1963 :
Veto-ul generalului de Gaulle la cererea de aderare a Marii Britanii.

— Octombrie 1964 :
Revenirea la putere a laburiştilor.

— Mai 1967 :
Premierul Wilson prezintă o cerere oficială de aderare la Piaţa comună. Generalul de Gaulle cere Londrei să renunţe la „relaţiile speciale" cu Washingtonul la rolul internaţional al lirei sterline şi să accepte politica agricolă comunitară.

— Noiembrie 1967 :
Al doilea veto al generalului de Gaulle. Harold Wilson refuză să retragă cererea de aderare, care va rămîne „pe masă" timp de doi ani şi jumătate.

— Martie 1969 :
Demisia generalului de Gaulle. Georges Pompidou devine preşedinte al Franţei.

— Decembrie 1969 :
Conferinţa la nivel înalt de la Haga. Londra este încurajată de hotărîrile „celor şase".

— 18 iunie 1970 :
Conservatorii, în frunte cu Edward Heath, revin la putere.

— 30 iunie 1970 :
Anthony Barber, negociatorul britanic, acceptă la Luxemburg tratatul comunitar de la Roma, dar tratativele vor mai dura încă aproape un an.

— 19—20 mai 1971 :
Întîlnire Pompidou-Heath la Paris.

— 7 iulie 1971 :
O „Carte Albă" publicată la Londra apreciază ca „juste şi rezonabile" condiţiile cerute de „cei şase".

— Octombrie 1971 :
Cu o puternică majoritate (în proporţie de cinci la unu), conferinţa Partidului laburist se opune aderării la C.E.E. Într-o proporţie de opt la unu, conferinţa Partidului conservator aprobă aderarea.

— 28 octombrie 1971 :
Parlamentul britanic votează în favoarea aderării Marii Britanii la Piaţa comună.

Sir Gerald Nabarro, deputat conservator, susţine foarte insistent că nu este necesar ca guvernul conservator să cadă în cazul în care ar fi înfrînt în problema legislaţiei necesare pentru intrarea în C.E.E. Heath ar demisiona din funcţia sa de prim-ministru şi un alt conservator ar fi însărcinat să formeze un nou guvern, care însă nu ar mai urma o politică pro-europeană.

Este semnificativ că Enoch Powell a votat în Parlament împotriva propriului său partid. Fără îndoială că în rîndurile partidului conservator s-a manifestat un sprijin crescînd faţă de Powell, iar oameni ca sir Gerald Nabarro îl consideră în mod evident un succesor posibil al lui Heath. Chiar şi suporteri devotaţi ai lui Heath, ca Norman St. John Stevas, au recunoscut în mod public că în grupul parlamentar conservator se discută o asemenea posibilitate.

Pentru micul partid liberal, în momentul de faţă situaţia nu este chiar atît de dificilă ca pentru cele două partide mari. Cinci din cei şase deputaţi ai săi au trecut de partea guvernului, iar singurul liberal care a votat împreună cu opoziţia oficială, Emlyn Hooson, nu este considerat drept o personalitate de frunte a partidului. Firesc, pe viitor cele cinci voturi ale liberalilor ar putea să devină mai importante. Dacă conservatorii sînt ameninţaţi de un vot foarte strîns, cu privire la o anumită parte a legislaţiei lor pentru intrarea în C.E.E., s-ar putea ca ei să fie salvaţi de voturile liberale. Liderul partidului liberal, Jeremy Thorpe, a şi arătat în mod clar că el se aşteaptă ca grupul liberal din Camera Comunelor să acorde un sprijin ferm politicii europene a conservatorilor.

Partidul laburist a apărut după vot într-o stare de mare confuzie. Puţini observatori se aşteptau ca 69 de deputaţi laburişti să voteze alături de guvernul conservator. De asemenea, la această cifră trebuie adăugaţi cei 19 deputaţi laburişti care s-au abţinut. Astfel, cam o treime din totalul celor 289 deputaţi laburişti s-au pronunţat într-un fel sau altul în favoarea intrării în C.E.E. Adepţii laburişti ai aderării au afirmat însă că, de fapt, nici unul dintre ei nu a sprijinit guvernul conservator, deşi au votat alături de acesta, iar în momentul de faţă pare clar că majoritatea acestor deputaţi laburişti vor vota din nou alături de partidul lor împotriva legislaţiei. Se pune în mod inevitabil întrebarea : cum pot justifica ei o asemenea poziţie ? Dacă au votat pentru C.E.E. în „principiu", cum pot apoi să voteze împotriva legislaţiei necesare pentru intrarea Marii Britanii în C.E.E. pînă în ianuarie 1973?

Deputatul Douglas Houghton, preşedintele grupului parlamentar laburist, a afirmat că aceasta nu constituie o contradicţie. Dar este îndoielnic că punctul său de vedere se va impune în rîndul celor 69 deputaţi care au votat pentru C.E.E. Căci, aşa cum se poate vedea din poziţia hotărîtă a „rebelilor" conservatori, întregul program pro-european ar putea fi zădărnicit dacă partidul laburist s-ar uni împotriva viitoarei legislaţii.

„Rebelii" laburişti se împart în trei categorii. Există pro-europeni convinşi, ca foştii miniştri de externe Michael Stewart şi Patrick Gordon Walker, precum şi alţi zece care, după cum se crede, vor sprijini pe conservatori cu privire la aproape toate aspectele viitoarei legislaţii. Există un al doilea grup, condus de actualul vicelider al partidului laburist, Roy Jenkins, care în viitoarele dezbateri va vota aproape cert în acelaşi sens cu partidul său, dar care — dacă ar deveni clar că întregul „program european" ar urma să fie înfrînt — ar putea sprijini din nou guvernul. Acest grup numără probabil cam 20 de deputaţi. Ceilalţi 29 sînt deputaţi care pe viitor vor vota din nou, fără îndoială, în mod consecvent împotriva guvernului.

Amploarea şi importanţa acestor grupuri depinde acum de alegerile care vor avea loc în următoarele trei săptămîni în cadrul grupului parlamentar laburist. În fiecare an au loc asemenea alegeri pentru funcţia de lider adjunct şi pentru toate locurile în cabinetul laburist de alternativă. Cea mai importantă este întrecerea pentru funcţia de vicelider al partidului. Pînă în prezent există trei candidaţi : Roy Jenkins, Anthony Wedgwood Benn (preşedintele partidului de anul acesta) şi Michael Foot. Potrivit unor evaluări preliminare, votul — care se desfăşoară exhaustiv pînă cînd un candidat obţine majoritatea deplină — se va încheia probabil prin competiţia dintre Jenkins şi Foot, Benn venind foarte aproape din urmă.

Dar aceasta depinde de asemenea de Wilson, liderul partidului. La sfîrşitul săptămînii trecute, el a rostit o cuvîntare criticînd foarte aspru pe acei deputaţi laburişti care au votat cu conservatorii. El a avertizat că în cazul în care vor vota din nou în acelaşi fel, sau chiar se vor abţine de la vot, ei vor fi supuşi unor măsuri disciplinare foarte aspre. Această declaraţie este interpretată în sensul că Wilson nu ar regreta dacă actualul vicelider laburist, Roy Jenkins, ar fi înfrînt în alegerile sus-menţionate. Înainte de cunoaşterea rezultatului final — în viitoarele două săptămîni — există posibilitatea ca Wilson să se pronunţe în favoarea lui Benn, ceea ce l-ar ajuta în mod cert pe acesta din urmă.

Cum va proceda Roy Jenkins într-o asemenea situaţie ? La sfîrşitul săptămînii trecute, în cadrul unei cuvîntări, el a declarat că nu va vota din nou pentru guvernul conservator. Dar unii comentatori se întreabă dacă aceasta nu înseamnă cumva că s-ar putea ca el să se abţină pe viitor de la vot cu privire la o anumită parte a legislaţiei pentru intrarea în C.E.E. Adversarii săi din grupul parlamentar laburist vor exercita presiunile cele mai puternice pentru a-l determina să dea un răspuns precis la această întrebare. Dacă refuză, este evident că lui Jenkins îi va fi mult mai greu să obţină din nou funcţia de vicelider.

Un lucru este cert. Realegerea lui Jenkins ar înrăutăţi serios relaţiile dintre organizaţiile din circumscripţii ale partidului, pe de o parte, şi sindicate şi grupul parlamentar, pe de altă parte. După evenimentele de săptămîna trecută, aceste relaţii sînt deja încordate. Dar ideea de a-l avea pe Jenkins la conducerea tacticii de guerrilla împotriva legislaţiei pro-C.E.E., lucru pe care el însuşi l-a prezentat ca îndoielnic, ar putea conduce situaţia pînă la punctul de ruptură.

Presa din Marea Britanie, în mare măsură conservatoare, se ocupă deja de alegerile din grupul parlamentar laburist. „Daily Telegraph" scrie : „Jenkins şi prietenii săi ar trebui să-şi respecte principiile. Ei trebuie să arate că în partidul laburist există politicieni în stare să guverneze după ce Marea Britanie îşi va ocupa locul în Comunitatea Europeană".

Un asemenea sfat, mai ales venind din asemenea cercuri, nu va fi bine primit în rîndurile laburiştilor. Iată unul din motivele pentru care Jenkins va trebui să lupte atît de greu ca să-şi păstreze funcţia.

Londra, noiembrie.

N. Red. În problema aderării Angliei la Piaţa comună citiţi şi articolul „Marea Britanie şi Europa", reprodus la rubrica „Puncte de vedere".

CULTURĂ ȘI COOPERARE INTERNAȚIONALĂ

UNESCO XXV

Se împlinește un sfert de veac de la crearea Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (U.N.E.S.C.O.).

Eveniment de rezonanță internațională, aniversarea unui sfert de veac de existență a Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură invită la reflecție atît asupra intervalului de timp scurs de la crearea sa, cît și asupra viitorului ei. De-a lungul existenței sale U.N.E.S.C.O. a adus o contribuție efectivă la progresul economic, social și cultural al umanității, deopotrivă printr-o acțiune practică și etică — contribuție care se bucură de largă și meritată apreciere pe plan internațional.

Reuniți la Londra, la foarte puțin timp după terminarea celui de-al doilea război mondial, reprezentanții a 44 de națiuni adoptau, la 16 noiembrie 1945, Actul constitutiv al Organizației. Un an mai tîrziu, la 4 noiembrie 1946, în urma acceptării de către un număr de 20 de state a principiilor și obiectivelor înscrise în Actul constitutiv, U.N.E.S.C.O. își inaugura, în mod oficial, existența și activitatea. În decembrie 1946, U.N.E.S.C.O. și-a definit juridic relațiile sale cu Organizația Națiunilor Unite, căpătînd statutul de instituție specializată a acesteia.

Preluînd bogata și prestigioasa moștenire a Institutului internațional de cooperare intelectuală, fondat în anul 1924 pe lîngă Societatea Națiunilor, noua Organizație avea să fie nu o simplă reeditare a acestuia semnificînd — prin structură, principii și obiective — o nouă concepție, de largă viziune, asupra rosturilor educației, științei și culturii în epoca contemporană.

„Demnitatea omului pretinde difuzarea culturii și a educației tuturor în vederea dreptății, libertății și păcii, acestea fiind, pentru toate națiunile, datorii sacre pe care trebuie să le îndeplinească într-un spirit de asistență reciprocă". Această idee generoasă avea să dea însăși dimensiunea de fond a obiectivelor principale ale Organizației, care își identifica dintru început rațiunea de a fi în „a contribui la menținerea păcii și a securității, întărind, prin educație, știință și cultură, colaborarea între națiuni, în scopul de a asigura respectul universal al dreptății, legii, drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți oamenii fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie, pe care Carta Națiunilor Unite le recunoaște ca un bun al tuturor popoarelor".

Epoca noastră a impus ca o necesitate general recunoscută existența organizațiilor internaționale, înțelese deopotrivă ca modalitate de cunoaștere și apropiere, cadru pentru exprimarea pozițiilor și atitudinilor în diferite domenii, forum pentru abordarea și rezolvarea acelor probleme care, prin interesele și consecințele ce le presupun, revendică soluții internaționale. U.N.E.S.C.O. a trăit și ea acest proces, trecerea anilor impunînd-o ca o realitate de certă însemnătate. Accesiunea succesivă și neîntreruptă a statelor — astăzi Organizația numără 125 de membri — dă expresie atît fenomenului de lărgire a circuitului relațiilor internaționale, cît și autorității pe care U.N.E.S.C.O. a dobîndit-o prin acțiunea promovată și opera realizată.

U.N.E.S.C.O. dezvoltă o activitate multiplă și diversă, concentrată în jurul a trei obiective majore, de ordin politic și moral : promovarea cooperării intelectuale internaționale ; realizarea asistenței operaționale în slujba dezvoltării ; promovarea păcii, drepturilor omului și înțelegerii între popoare.

Avînd convingerea că abordarea și rezolvarea problemelor cardinale ale contemporaneității implică o participare și o cooperare activă a tuturor statelor, o mișcare avînd în același timp în toți membrii comunității internaționale artizani și beneficiari, România socialistă consideră colocviul politic interstatal ca fundamental în explorarea și adoptarea unor soluții raționale, democratice, durabile. Această idee-forță conduce politica externă a țării noastre, care se pronunță consecvent pentru un larg și neîntrerupt dialog pe plan bilateral și multilateral, urmărind pacea, securitatea, justiția, cooperarea și progresul.

Această perspectivă generală dă înțelegerea profundului interes pe care România îl atașază principiilor, obiectivelor și operei Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură.

Promovarea și organizarea cooperării intelectuale internaționale, menite să asigure „infrastructura intelectuală a civilizației moderne în universalitatea ei" s-au constituit încă de la crearea U.N.E.S.C.O. în funcția sa primordială. Fondată pe comunicarea cunoștințelor, o largă confruntare și dezbatere a experiențelor și ideilor, cooperarea intelectuală internațională stă la baza tuturor activităților U.N.E.S.C.O. În slujba acestui complex și ambițios obiectiv sînt puse o multitudine de mijloace : o vastă rețea de specialiști (educatori, oameni de știință, artiști,

DIRECTORII GENERALI

1946—1948
— **Sir Julian Sorell HUXLEY** (n. 22 iunie 1887) — Marea Britanie.

1948—1952
— **Jaime TORRES BODET** (n. 17 aprilie 1902) — Mexic. A demisionat în decembrie 1952, fiind în dezacord cu Conferința Generală asupra bugetului. Interimatul a fost încredințat pînă în iulie 1953 lui John W. Taylor — Statele Unite ale Americii.

1953—1958
— **Luther Harris EVANS** (n. 13 octombrie 1902) — Statele Unite ale Americii.

1958—1961
— **Vittorino VERONESE** (n. 1 martie 1910) — Italia. A demisionat înainte de sfîrșitul mandatului din rațiuni de sănătate. Interimatul a fost asigurat pînă în noiembrie 1962 de către René Maheu.

1962—1968
1968—1974
— **René MAHEU** (n. 28 martie 1905) — Franța. La 19 octombrie 1968 a primit investitura pentru un nou mandat de șase ani.

STRUCTURA

Funcționarea U.N.E.S.C.O. este asigurată de către trei organe : **Conferința Generală, Consiliul Executiv și Secretariatul.**

Conferința Generală se compune din reprezentanții statelor membre. Alege membrii Consiliului Executiv și pe Directorul General ; adoptă programul și votează bugetul pentru exercițiul viitor ; decide asupra politicii generale a Organizației ; pînă în anul 1952 s-a reunit anual ; începînd cu această dată a fost convocată la fiecare doi ani.

Consiliul Executiv cuprinde personalități eminente din domeniul educației, științei și culturii. La crearea Organizației a avut 18 membri ; ulterior, numărul acestora a crescut la 20 (1952), 22 (1954), 24 (1956), 30 (1962) și 34 (1968). Studiază proiectul de program și buget, care îi este supus de către Directorul General ; supraveghează, între sesiunile Conferinței Generale, executarea programului și administrarea bugetului ; propune Conferinței Generale candidatura pentru postul de Director General ; se reunește de cel puțin două ori pe an.

Secretariatul este organul executiv care asigură funcționarea Organizației și aplicarea hotărîrilor Conferinței Generale și ale Consiliului Executiv. La începutul anului 1971, Secretariatul număra 1 660 funcționari — cadre de bază (din care aproximativ 1 000 în afara Sediului) și aproximativ 1 400 funcționari pentru servicii auxiliare. Internațional prin compoziție (se recrutează pe bază geografică) și statut, Secretariatul este organizat și condus de către un Director General, cel mai înalt funcționar al U.N.E.S.C.O., ales pentru o perioadă de șase ani. În cadrul Secretariatului sînt cinci mari sectoare de activitate (Educație, Științe exacte și naturale, Științe sociale, Științe umane și cultură, Informație, Administrație), conduse fiecare de un subdirector general. În afara Sediului, există de asemenea birouri și centre regionale, precum și Biroul de legătură cu Organizația Națiunilor Unite (New York).

scriitori, sociologi) reuniți în asociații naționale și federații internaționale, aflate în strînsă colaborare cu Organizația ; organizarea de mari conferințe internaționale și frecvente reuniuni de experți ; o continuă acțiune pentru raționalizarea documentării, pentru elaborarea și aplicarea programelor internaționale de cercetare ; elaborarea și formularea unor reglementări internaționale în domeniile de competența Organizației : o vastă rețea de publicații.

S-ar putea aduce numeroase exemple. Nu este în intenția noastră de a face un inventar fastidios al tuturor datelor concrete. Să spunem totuși că astăzi U.N.E.S.C.O. are relații de colaborare cu numeroase instituții internaționale negu-vernamentale, cărora, numai în exercițiul 1969—1970, le-a acordat subvenții în valoare de 1 692 000 dolari. În materie de conferințe internaționale și reuniuni de experți ni se par elocvente două cifre : în anii 1967—1968 U.N.E.S.C.O. a organizat 238 de conferințe, reuniuni, colocvii sau stagii ; în perioada 1969—1970 activitatea în această direcție a fost la fel de rodnică, înregistrîndu-se nu mai puțin de 233 de asemenea reuniuni. Problematica marilor conferințe din ultimii ani — tratamentul numeric al informației ; educația adulților ; cercetările oceanografice ; organizarea cercetării hidrologice ; problemele tineretului : eliminarea analfabetismului ; planificarea educației ; utilizarea și conservarea resurselor biosferei ș.a.m.d. — circumscrie în mod elocvent o importantă dimensiune a preocupării și activității Organizației, cu beneficii intelectuale de netăgăduit. Problemele documentării, atît de acute în prezent, au fost și ele abordate, constituind de mai mult timp obiect de particulară atenție. De ce ? Pentru că, să luăm doar un exemplu, anual, numai în domeniul științelor exacte și naturale apar între 2,5—3 milioane de articole, fără a mai socoti numărul cărților și broșurilor. Desigur, nu s-ar putea face abstracție, fie și în acest cadru restrîns, de rolul U.N.E.S.C.O. în cercetările prospective (remarcabile în acest sens sînt marile sale anchete privind tendințele principale ale cercetării științifice și tendințele cercetării în științele sociale și umane), de aportul său în organizarea cercetării pe plan internațional (în 1959 a luat ființă la Geneva Organizația europeană pentru cercetarea nucleară — C.E.R.N. ; în 1960 și 1962 sînt create organizațiile internaționale de cercetări asupra creierului — I.B.R.O. și asupra celulei — I.C.R.O.) și în elaborarea unor programe de cercetări concertate (probleme hidrologice, oceanografie, zona aridă etc.). În publicații, funcția de cooperare intelectuală internațională urmărită de U.N.E.S.C.O. identifică un mijloc deosebit de util și eficace. În fine, acțiunea normativă a Organizației s-a concretizat în elaborarea a 6 însemnate instrumente internaționale, printre care figurează : Convenția universală a dreptului de autor (1952) ; Convenția pentru protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat (1954) ; Convenția privind lupta contra discriminării în învățămînt (1960).

Cooperarea europeană în domeniile de competența U.N.E.S.C.O. constituie astăzi o îmbucurătoare realitate, cu benefice rezultate asupra climatului politic continental.

Vocația europeană a României a găsit în această direcție o remarcabilă sferă de acțiune. Țara noastră s-a plasat consecvent în rîndul statelor care s-au pronunțat și au adus o contribuție deosebit de pozitivă în acest sens, numele ei fiind constant asociat unor inițiative valoroase în această direcție, inițiative care s-au bucurat de largă rezonanță și aderiune.

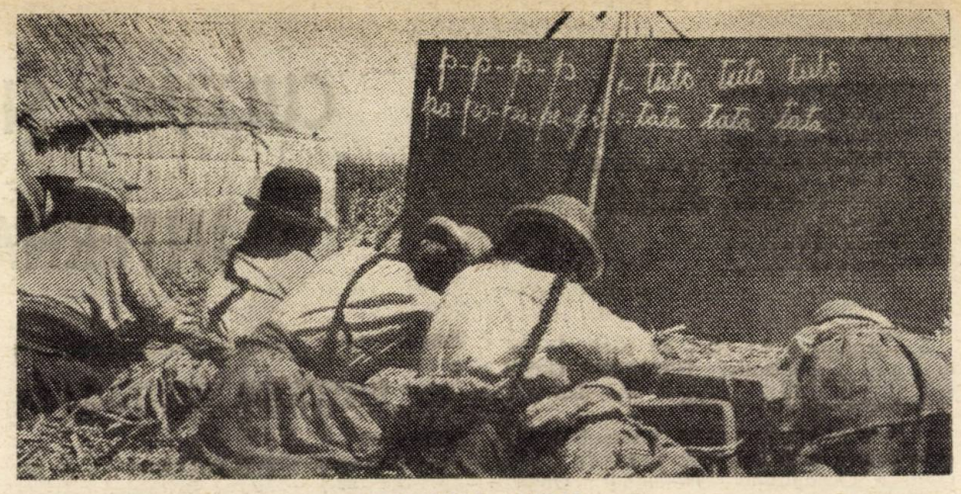

AMERICA LATINĂ
Curs de alfabetizare organizat sub egida U.N.E.S.C.O.

REPREZENTAREA ROMÂNIEI ÎN ORGANISMELE U.N.E.S.C.O.

In Consiliul Executiv

membru 1962—1964, 1964—1966, 1966—1968

In Conferința Generală

- vicepreședinte al celei de-a XI-a sesiuni a Conferinței Generale (1958).
- președinte al Comitetului pentru candidaturi la cea de-a XII-a sesiune a Conferinței Generale (1962).
- președinte al subcomisiei I a Comisiei Programului la cea de-a XIV-a sesiune a Conferinței Generale (1966).
- vicepreședinte al Comitetului Juridic la cea de-a XV-a sesiune a Conferinței Generale (1968).
- președinte al Comitetului Sediului, ales la cea de-a XVI-a sesiune a Conferinței Generale (1970).

REUNIUNI INTERNAȚIONALE ORGANIZATE ÎN ROMÂNIA SUB EGIDA U. N. E. S. C. O.

1959

12—17 august, Sinaia — A XII-a Conferință anuală a Consiliului Internațional de Muzică Populară. **14—27 septembrie, București** — Colocviul internațional de civilizații, literaturi și limbi romanice

1960

6—12 iunie, București — Stagiul internațional de studii : „Accesul muncitorilor la educație și cultură".

1962

9—14 iulie, Sinaia — Colocviul internațional privind civilizațiile balcanice.

1964

8—14 mai, București — Prima reuniune a comisiilor naționale pentru U.N.E.S.C.O. din țările balcanice. **18-28 iunie, București** — Reuniunea internațională de experți privind educația extrașcoiară a tinerilor.

1966

29 august — 7 septembrie, București — Reuniunea internațională de experți în problemele educației tineretului universitar.

1967

9—16 septembrie, București — Adunarea Generală a Consiliului Internațional pentru Filozofie și Științe Umane (C.I.P.S.H.).

1968

23—30 aprilie, București — Reuniunea pregătitoare a Conferinței miniștrilor științei din statele europene membre ale U.N.E.S.C.O.. **1-8 septembrie, Mamaia** — Colocviul internațional : „Sursele arheologice ale civilizației europene". **23 septembrie — 2 octombrie, București** — Colocviul european consacrat modernizării învățămîntului matematicii. **10—17 decembrie, București** — Reuniunea internațională de experți în problemele educației tineretului.

1969

6—14 mai, București — Simpozionul internațional asupra hidrologiei deltelor. **15—22 iunie, București** — Seminarul internațional consacrat formării tînărului regizor.

1970

22—28 aprilie, București — Întîlnirea rectorilor universităților europene. **14—20 iunie, Mamaia** — A doua ediție a Festivalului filmului balcanic. **20—27 iulie, București** — Conferința internațională : „Educația copilului în fața progresului științei și tehnicii contemporane".

1971

23—29 iunie, București — Reuniunea internațională de experți în problemele educației tineretului.

Relevînd această contribuție, Directorul General al U.N.E.S.C.O. spunea : „În ciuda barierelor și diferențelor economice, politice, militare, ideologice, care le separă și le opun, popoarele Europei rămîn legate între ele printr-o solidaritate esențială. Pe baza acestei solidarități și a acestei apartenențe la același spirit istoric, cultural, tehnologic, o cooperare pentru înfăptuirea unor sarcini pașnice concrete este perfect posibilă. Și momentul a venit pentru a o realiza. Crezînd într-un totul în această posibilitate și în această îndatorire, îmi este deosebit de plăcut să reamintesc, în această zi, că, la inițiativa României, Adunarea Gene-

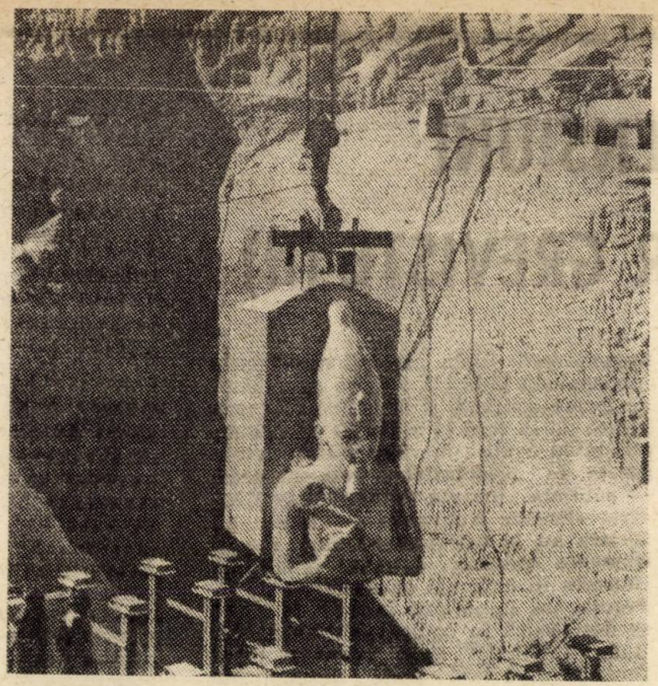

ABU SIMBEL
Experții U.N.E.S.C.O. au adus o importantă contribuție la mutarea celebrelor monumente în urma construirii barajului de la Assuan

rală a Națiunilor Unite a votat în 1965 o rezoluție cu privire la măsurile de luat pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene, avînd sisteme social-politice diferite, și că, de asemenea, delegația țării dv. a jucat un rol primordial în adoptarea de către Conferința Generală a U.N.E.S.C.O., în 1966 și 1968, a rezoluțiilor avînd drept scop promovarea cooperării europene în domeniile specifice ale Organizației. Tocmai datorită unor asemenea eforturi, în care realismul nu a cedat cu nimic imaginației, un program european al U.N.E.S.C.O. a căpătat în mod progresiv o formă și un conținut."

Nu ar putea fi uitate — din ceea ce se invocă drept o formă și un conținut ale acestui program — Conferința miniștrilor educației din statele europene membre ale U.N.E.S.C.O. (Viena, noiembrie 1967), Conferința miniștrilor științei din statele europene membre ale U.N.E.S.C.O. (Paris, iunie 1970).

Spuneam mai sus că acțiunea internațională în sprijinul dezvoltării reprezintă unul din obiectivele majore ale Organizației. Reprezentînd o excepție la început, activitatea operațională ocupă în prezent cea mai mare parte din personalul Organizației și absoarbe aproape două treimi din resursele financiare. „Convertirea Organizației la dezvoltare" și expansiunea activităților operaționale s-au realizat în corelație directă cu modificarea componenței U.N.E.S.C.O., cu intrarea în cadrul acesteia a numeroase țări ce își dobîndiseră de curînd independența și care se aflau, în majoritatea lor, în stare de subdezvoltare. U.N.E.S.C.O. a fost obligată să răspundă cererilor noilor state membre, dobîndind într-un proces eșalonat pe mai mulți ani conștiința caracterului global al dezvoltării. Corelația dintre valorificarea resurselor materiale și umane, precum și interdependența dintre educație și cercetarea științifică, pe de o parte, și dezvoltarea economică, pe de altă parte, a fost înțeleasă și slujită în domeniile date prin programe internaționale adecvate. Activitatea operațională — această adevărată „inserție în realitate" cum a mai fost numită — a marcat un moment de seamă în activitatea U.N.E.S.C.O., conferind acesteia importante substanțieri.

În activitatea operațională în slujba dezvoltării, U.N.E.S.C.O. a fost obligată să ia în considerare și să răspundă celor mai diverse probleme : alfabetizarea, formarea de cadre, elaborarea și adoptarea programelor educaționale, punerea la punct a noi tehnici și metode pentru educație, acordarea de concurs în domeniul planificării educației, în structurarea și organizarea învățămîntului științelor fundamentale, în valorificarea resurselor naturale, în elaborarea unor politici științifice la nivel național. Rezultatele nu au lipsit. Tot atît de adevărat este însă faptul că ele sînt departe de a satisface toate nevoile țărilor aflate în stare de subdezvoltare sau în curs de dezvoltare. Primul Deceniu al Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, 1961—1970, la care U.N.E.S.C.O. a participat ca agenție specializată, nu a fost marcat de rezultate satisfăcătoare, decalajele între țările slab dezvoltate și cele industrializate accentuîndu-se. Experiența acestui deceniu a pus în lumină atît necesitatea sporirii și raționalizării efortului propriu al țărilor interesate, cît și a realizării unei acțiuni internaționale concertate, mai eficace, la care să participe toți factorii susceptibili a aduce o contribuție concretă.

Și în această direcție România socialistă s-a făcut prezentă prin analize lucide și inițiative favorabile. Este vorba în primul rînd de valorificarea resurselor umane și utilizarea lor rațională, care se dovedesc a fi astăzi o exigență ineluctabilă a programelor naționale și internaționale pentru dezvoltare. Propunerile țării noastre au reținut în acest sens atenția U.N.E.S.C.O., ca și a altor instituții specializate ale Națiunilor Unite, conducînd la adoptarea unor măsuri și programe corespunzătoare. Afirmînd principiul, România a adus însă, în același timp, o contribuție directă la formarea de cadre naționale pentru țările în curs de dezvoltare din Asia, Africa și America Latină, organizînd cu regularitate, începînd cu anul 1965, cursuri internaționale postuniversitare în domeniul geologiei, petrolului și petrochimiei, oferind numeroase burse de formare și specializare.

Urmărind cooperarea intelectuală internațională și activitatea operațională în slujba dezvoltării, U.N.E.S.C.O. a gîndit și promovat pacea, drepturile omului și înțelegerea între popoare, sensul moral în ultimă instanță, ca o dimensiune și o inspirație esențială. Educația, știința și cultura nu sînt privite ca probleme în sine, ci ca domenii în care această acțiune etică, vizînd omul și societatea, se poate împlini. Scopul U.N.E.S.C.O., ca acela al întregului sistem al Națiunilor Unite, este pacea — educația, știința și cultura fiind privite ca mari discipline formative și inspiratoare ale spiritului uman „căci omul reprezintă alfa și omega în dezvoltare, principalul său agent și unicul său scop".

Această dimensiune etică se regăsește pregnant fie că este vorba de educarea tineretului în spiritul idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare sau de lupta împotriva prejudecăților și a discriminărilor rasiale — bine servită această luptă prin studii de mare vigoare și forță de convicție ; de lupta pentru drepturile omului sau protecția patrimoniului cultural al umanității — obiect al atîtor campanii în Europa, Africa, Asia, America Latină etc. — sau de difuzarea marilor valori culturale ale umanității în scopul înțelegerii reciproce.

Aportul României socialiste și în acest sens — ca expresie logică, firească a unei politici externe de pace, întrunind deziderateie întregii națiuni — s-a concretizat în inițiative și acțiuni pe care, mai ales din punctul de vedere al ideii inspiratoare, istoria de 25 de ani de existență și activitate ale U.N.E.S.C.O. le invocă cu înaltă satisfacție. Educarea tineretului — căci despre aceasta este vorba — în spiritul idealurilor de pace, respect reciproc și comprehensiune între popoare — a fost pentru țara noastră o preocupare majoră, activitate desfășurată în consecință în cadrul O.N.U. și al U.N.E.S.C.O., al altor instituții specializate, măsurile adoptate de către acestea, organizarea a numeroase și utile reuniuni de experți în materie, cărora le-am fost gazdă generoasă, sînt în egală măsură ilustrative pentru importanța problemei, fondul și constanța acțiunii inițiate de România cu peste zece ani în urmă.

Istoria de 25 de ani de existență a Organizației, sensul și eficiența activității ei de pînă acum, generează optimism, credința că U.N.E.S.C.O. își va dezvolta cu reușite mereu mai mari opera dedicată omului, păcii, înțelegerii internaționale și progresului general. **„Creația spirituală a omenirii, știința, arta, cultura** — spunea președintele Nicolae Ceaușescu — **nu pot progresa și înflori decît într-un climat de pace, de înțelegere și colaborare între popoare. În zilele noastre, cultura este atît o premisă, cît și o consecință a păcii. Tocmai de aici rezidă importanța deosebită a misiunii pe care o are U.N.E.S.C.O. în dezvoltarea colaborării pe planul culturii și științei, a ridicării spirituale a popoarelor.**

România socialistă este profund interesată ca activitatea care se desfășoară în cadrul U.N.E.S.C.O. să sprijine progresul popoarelor, îndeplinirea aspirațiilor lor spre o viață mai bună.

Cu atît mai mult astăzi, cînd în lume mai sînt încă focare de încordare, cînd armele create de om distrug bunuri materiale și spirituale, Organizațiile internaționale ale O.N.U. trebuie să militeze cu hotărîre pentru ca locul politicii de dominație și de asuprire a altor popoare să îl ia politica de colaborare, de cooperare între națiuni egale în drepturi. Numai pe această cale și numai astfel, organizațiile internaționale, așa cum este și U.N.E.S.C.O., vor putea contribui la promovarea unor relații noi între popoare, la lichidarea sau micșorarea decalajului dintre țările dezvoltate și țările subdezvoltate, vor putea să justifice încrederea și așteptările popoarelor."

George G. POTRA

NOI DIMENSIUNI ALE MIȘCĂRILOR GREVISTE (II)

În centrul confruntărilor revendicative, care domină majoritatea țărilor capitaliste **se situează clasa muncitoare, căreia istoria, dezvoltarea obiectivă a societății îi conferă un loc de frunte în evoluția progresistă a lumii contemporane.** Clasa muncitoare, și în primul rînd muncitorii din industrie, își marchează prezența în toate compartimentele mișcării revendicative ; forța de atracție și influența sa cunosc noi parametri și dimensiuni valorice. Cele mai mari confruntări sociale, greve de mari proporții s-au desfășurat în diferite domenii ale industriei constructoare de mașini și automobile (Renault — 1968, în Franța ; Ford — 1969 în S.U.A., greva generală a constructorilor de mașini din Italia din 1969 etc.), în industria minieră (bazinul Asturia, 1968—1970, Spania ; bazinul Ruhr, 1969, R. F. a Germaniei ; bazinul carbonifer Yorkshire, 1970, Anglia, cea mai mare acțiune revendicativă a minerilor britanici din 1926 ; greva minerilor din regiunea Limbourg, Belgia etc.), în transporturile feroviare și maritime (greva de peste trei luni de zile, din anul 1969, a docherilor, precum și din transportul aviatic (Mc. Donnell-Douglas ; American Airlines ; Western Airlines) din S.U.A. ; greva docherilor britanici din martie și iulie 1970, grevele succesive ale lucrătorilor feroviari din Anglia, Franța, Japonia etc.

Viața, seismele sociale care domină lumea capitalistă demonstrează în întreaga amploare inconsistența „argumentelor" expuse în lucrări occidentale, potrivit cărora proletariatul „dispare ca clasă fundamentală", „transmite misiunea sa altei clase", „se integrează psihologic în societatea capitalistă". Falsitatea acestor teorii, caducitatea lor completă sînt demonstrate de întreaga realitate a capitalismului contemporan. Desigur, în compoziția și structura profesională a țărilor capitaliste intervin, ca urmare a automatizării și a unui nou raport între diferite domenii de activitate, serioase mutații. Acestea nu schimbă, însă, sensul și conținutul misiunii istorice a proletariatului. **„Clasa muncitoare** — sublinia Serge Laurent în revista «Economie et politique» — **va continua să reprezinte în aceeași măsură forța hotărîtoare a oricărei transformări sociale".** Clasa muncitoare din țările capitaliste, în frunte cu partidele comuniste și muncitorești, se află în ofensivă ; ea reprezintă un puternic factor dinamizator, de avangardă al luptelor sociale din aceste țări, o forță de seamă a frontului antiimperialist contemporan.

DIVERSITATE DE MIJLOACE ȘI FORME

În funcție de condițiile concrete social-politice și economice, de stadiul de conștiință și de organizare a maselor muncitorești, lupta revendicativă antimonopolistă îmbracă o mare abundență de forme concrete și specifice de organizare de la țară la țară. **„O privire de ansamblu asupra marilor bătălii desfășurate de proletariatul vest-european** — sublinia într-un număr recent revista «France Nouvelle» — **arată că acestea au și trăsături comune, dar și elemente specifice, datorită condițiilor concrete în care ele se desfășoară".** În **Franța,** un important număr de greve se desfășoară în cadrul „zilelor de acțiune națională", care unesc în lupta revendicativă importante detașamente ale muncitorimii. În **Italia,** deseori, grevele au luat forma unor greve naționale de mare amploare. La chemarea marilor centrale sindicale, în această țară au avut loc „săptămîni de luptă" ale muncitorilor din diferite compartimente ale activității productive (construcții, industria textilă, feroviari, metalurgiști etc.). De asemenea, în ultimii ani, am asistat la puternice greve și demonstrații îndreptate împotriva provocărilor elementelor teroriste de dreapta care încearcă să creeze un climat de nesiguranță și instabilitate. Scena social-politică a **Angliei** a devenit în ultima perioadă deosebit de agitată. Alături de revendicările „cotidiene" (mărirea salariilor, asigurarea locurilor de muncă), mișcarea grevistă și demonstrațiile publice ale unor largi pături ale populației britanice au înscris pe steagul de luptă două importante cerințe ; abolirea legilor antisindicale și antimuncitorești, promulgate în vara anului 1971 de guvernul conservator, și renunțarea la cererea de aderare a Angliei la Piața comună. În **S.U.A.,** un specific al mișcării greviste este împletirea grevelor cu demonstrații și marșuri de protest. În prezent, muncitorimea americană desfășoară acțiuni din ce în ce mai puternice împotriva măsurilor Administrației Nixon de „înghețare" a salariilor, condamnă poziția acesteia față de mișcările greviste. Într-o intervenție a sa, liderul sindical american Leonard Woodcock, președintele Sindicatului muncitorilor din industria constructoare de mașini, preciza că aceste măsuri reprezintă „o evidentă discriminare împotriva muncitorilor". Mișcarea grevistă din **Japonia** se polarizează în jurul celor două mari tradiționale „ofensive", de primăvară și de toamnă, în care succesiv intră în luptă majoritatea muncitorimii nipone. Grevele sînt completate „de zile comune de acțiune", de uriașe demonstrații cu caracter politic pentru apărarea intereselor naționale ale țării, încetarea războiului agresiv dus de S.U.A. în Vietnam etc. În unele țări europene (Spania), dar în mod deosebit în țările Americii Latine (Venezuela, Columbia) grevele sînt însoțite deseori de ocuparea întreprinderilor. În **Spania,** clasa muncitoare este angajată într-o mare bătălie pentru drepturi și libertăți democratice, în cursul căreia sînt formulate, printre altele, revendicări ca : recunoașterea organelor sindicale ale muncitorilor (Comisiile muncitorești), eliberarea patrioților condamnați de regim etc.

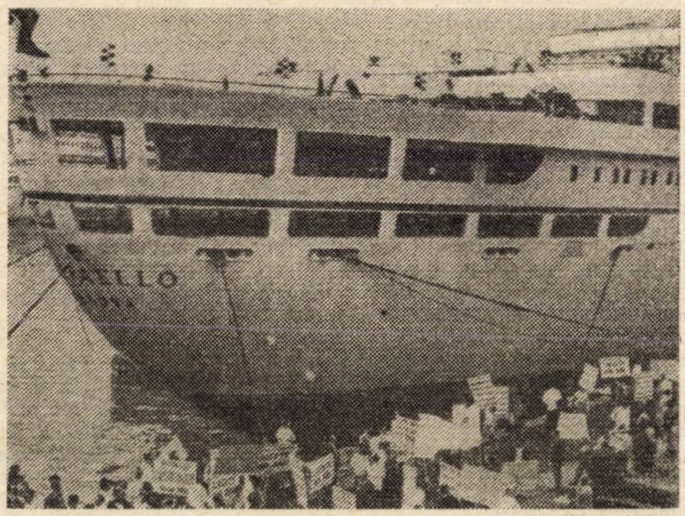

GENOVA
Marinarii flotei comerciale în grevă. Vasele au rămas imobilizate

În procesul bătăliilor de clasă, experiența de luptă a clasei muncitoare se îmbogățește continuu cu noi și valoroase elemente la care își aduc contribuția toate detașamentele naționale ale muncitorimii. Analiza retrospectivă a mișcării greviste scoate în evidență enorma diversitate a formelor și a mijloacelor de acțiune a proletariatului, spiritul de inițiativă și combativitatea oamenilor muncii, angajați în lupta împotriva exploatării și asupririi, pentru progres social.

1971 — UN NOU AN „FIERBINTE"

Anul 1971, ca și precedenții, a fost dominat de puternice acțiuni greviste și revendicative ale oamenilor muncii, care — paralel cu deosebita lor amploare — se disting, de asemenea printr-o creștere a ponderii revendicărilor politice, prin lărgirea „configurației geografice" a țărilor afectate. În **Anglia,** de pildă, în primele opt luni ale acestui an, s-au înregistrat 11 661 000 zile de grevă — cifră maximă înregis-

---

Prima parte a articolului a apărut în nr. 44.

trată de statistica britanică din 1926 și pînă astăzi. Greva generală a funcționarilor de la poștă, declanșată în februarie a.c., care a durat șase săptămîni, reprezintă una din cele mai mari bătălii de clasă ale muncitorimii engleze. Milioane de muncitori au participat la grevele, mitingurile și demonstrațiile antiguvernamentale (ianuarie — 5 000 000, martie — două greve generale desfășurate sub lozinca „Jos proiectul de lege antimuncitoresc !" ș.a.). Anul 1971 a deschis noi fronturi ale luptei de clasă în **S. U. A.** Revista „Newsweek" consemna recent că **„în societatea americană de consum, climatul psihologic al clasei muncitoare se caracterizează, între altele, prin epidemii de greve..."** Au fost înregistrate un șir de puternice confruntări între muncitori și patronat : greva salariaților de la companiile de telefoane din New York, greva de mari proporții a docherilor din porturile de pe coasta Pacificului, greva minerilor din statele Virginia, Virginia de Vest, Ohio, Colorado, greva feroviarilor de la companiile „Southern" și „Union Pacific". Măsurile președintelui Nixon, apreciate de sindicatele americane drept „un atac asupra nivelului de viață al poporului american", au declanșat o puternică mișcare grevistă de protest.

Scena social-politică din **Italia** a fost și în anul acesta deosebit de agitată. În ianuarie, 1 500 000 de muncitori constructori au declarat o puternică grevă, cerînd îmbunătățirea condițiilor de viață, dezvoltarea regiunilor sudice. În aprilie, s-a desfășurat o grevă generală la care au participat 15 000 000 de salariați. O avalanșă de greve, desfășurate în vara acestui an, care au cuprins 14 din cele 20 de regiuni ale țării, s-au desfășurat sub lozinca : „În apărarea democrației și reformelor", constituind un vehement protest al muncitorimii față de manevrele provocatoare ale elementelor de dreapta. La începutul lunii octombrie, Milano, „capitala economică" a Italiei, precum și orașele Brescia, Florența, Torino au fost practic imobilizate ca urmare a unor ample acțiuni greviste. Agenda revendicativă a oamenilor muncii din **Franța** a consemnat, de asemenea, în anul 1971, importante acțiuni greviste. În februarie, au izbucnit greva celor 36 000 de salariați din serviciile poștale și greva minerilor din bazinul Lorenei. În vară, climatul social-politic a fost serios afectat de greva feroviarilor, care a paralizat 100 la sută din traficul de mărfuri și 40 la sută din traficul de persoane. La 5 octombrie, personalul metroului parizian a declanșat o puternică acțiune grevistă, care a durat aproape zece zile. **„O serie de sondaje** — semnala agenția France Presse — **arată că în rîndurile muncitorilor prevalează un sentiment de îngrijorare ca urmare a perspectivei de încetinire a activității economice, deci de agravare a șomajului pe care criza monetară occidentală o face tot mai probabilă".** În **Spania**, eroica Asturie a fost și în acest an teatrul unor puternice confruntări de clasă. Cronica revendicativă spaniolă a consemnat, de asemenea, la loc de frunte greva celor 21 000 de muncitori de la „Seat" (Barcelona) ca și alte acțiuni de luptă ale clasei muncitoare din această țară.

În **Japonia**, „SHUNTO-71" s-a materializat prin numeroase greve la care au participat peste opt milioane de oameni ai muncii afiliați la S.O.H.Y.O., Churistu Roren (Federația Sindicatelor Independente) și la alte organizații. Acțiunile greviste au continuat să cuprindă noi ramuri ale economiei **R.F. a Germaniei.** În ianuarie 1971, pentru prima oară în decurs de 45 de ani, au făcut grevă 15 000 de salariați ai companiei „Lufthansa". La începutul lunii iulie, producția industriei chimice a fost paralizată de grevele muncitorilor de la 13 uzine din Hessa (13 000 salariați) și 20 uzine din Renania de nord (27 000 salariați).

Configurația geografică a mișcării greviste care s-a desfășurat în anul 1971 a fost completată cu noi repere. Un număr de țări capitaliste și-au înscris prezența în torentul luptelor sociale cu valori ridicate față de anii precedenți. La începutul lunii februarie, circulația trenurilor în **Suedia** a fost practic paralizată în urma grevei feroviarilor care a deschis suita unor importante confruntări sociale. În același timp, peste 10 000 de electricieni din Stockholm și din alte orașe suedeze au participat la o grevă de protest împotriva noului sistem de salarizare. Mișcarea grevistă de la începutul anului 1971, din **Finlanda,** a celor 70 000 de muncitori din industria minieră, siderurgică și metalurgică prelucrătoare a fost cea mai importantă acțiune a proletariatului din această țară din ultimii 15 ani.

Continentul latino-american adaugă la agenda mișcării greviste a anului care se încheie momente semnificative. În **Uruguay,** un șir de greve generale (greva generală din aprilie, Ziua de luptă împotriva „măsurilor de securitate" din august, greva generală din septembrie) au creat o stare de tensiune politică. Producția industriei petroliere din **Venezuela** a fost serios afectată de grevele muncitorilor de la companiile „Creole Petroleum Corporation", „Mobil Oil", „Shell" și altele. La 26 august, regiuni întregi din **Argentina** au fost cuprinse de greve generale și demonstrații în sprijinul revendicărilor de îmbunătățire a condițiilor de viață și de muncă.

Anul 1971 consemnează, de asemenea, mișcări greviste în **Canada** (ianuarie — „Ford Motor", 14 000 participanți), **Olanda, Portugalia** (greva docherilor din Matozinhos), precum și în alte țări.

IMPERATIVUL UNITĂȚII

În procesul mișcării greviste, conceptul de unitate al clasei muncitoare, al maselor largi de salariați, capătă sensuri și valori deosebite. Unitatea de acțiune își croiește drum în acțiunile concrete de luptă, în marile mișcări revendicative. În pofida unor concepții politice deosebite, a unor orientări sindicale diverse, unitatea muncitorească se realizează tot mai mult în grevele naționale sau parțiale, în marile demonstrații pentru asigurarea drepturilor economice și politice. Acțiunile greviste ale proletariatului italian din ultimii ani s-au desfășurat în mare parte sub semnul unității de acțiune a celor mai largi pături de oameni ai muncii. **„Deși există unele divergențe** — se subliniază într-un document comun adoptat recent de cele trei mari centrale sindicale italiene — C.G.I.L., C.I.S.L. și U.I.L. — **obiectivul care va trebui urmărit în continuare rămîne unitatea".** „Ofensivele" de primăvară și de toamnă ale muncitorilor din Japonia se desfășoară, de asemenea, sub semnul unei largi unități muncitorești. În anul 1970, la pregătirea și desfășurarea acestor acțiuni au participat peste 200 de organizații politice și profesionale de cele mai diverse orientări. Tendințe crescînde spre unitate se manifestă în mișcarea revendicativă din Spania, Belgia, Finlanda, precum și în alte țări.

Tot mai frecvent sînt consemnate greve de solidaritate în sprijinul muncitorilor din alte întreprinderi sau ramuri, care se află angajați în luptele revendicative. La 11 august 1971, de pildă, 800 000 de muncitori industriali din Scoția și-au declarat solidaritatea cu salariații de la șantierele navale „Upper Clyde Shipbuilders" amenințați cu concedierea. În Venezuela, la sfîrșitul lunii iulie a.c., a avut loc o grevă generală a muncitorilor din industria metalurgică în semn de solidaritate cu metalurgiștii de la compania americană „Orinoco Mining" care cereau îmbunătățirea condițiilor de viață. Unitatea de acțiune a dominat confruntările sociale din Argentina, Columbia, Uruguay, precum și din alte țări ale continentului latino-american.

Unitatea și solidaritatea milioanelor de oameni aflați în lupta revendicativă, dialogul constructiv între partidele și organizațiile muncitorești reprezintă condiții esențiale ale eficienței mișcării greviste contemporane, ale succesului luptei antimonopoliste. Confruntările de clasă, unitatea realizată în bătăliile revendicative vădesc existența unor însemnate premise pentru realizarea unei colaborări strînse între comuniști și socialiști în lupta pentru interesele fundamentale ale clasei muncitoare. Desigur, între diferite detașamente ale clasei muncitoare se manifestă deosebiri de ordin ideologic și politic, dar o deosebită importanță are crearea cadrului propice apropierii dintre aceste detașamente, conturarea condițiilor pentru unitatea lor de acțiune — premisă fundamentală în vederea exercitării plenare a misiunii istorice a clasei muncitoare, a înfăptuirii aspirațiilor oamenilor muncii.

SFERĂ DE CUPRINDERE TOT MAI LARGĂ

Lumea capitalistă prezintă un sistem complex de contradicții care afectează sub diverse aspecte și intensități cele mai largi pături sociale. Greva, ca mijloc de luptă economică și politică, a depășit încă mai de mult cadrul clasei muncitoare, fiind folosită tot mai frecvent ca armă, în mișcarea revendicativă, de diferite categorii sociale, angrenate în torentul confruntărilor antimonopoliste. În ultimii ani, s-a lărgit considerabil sfera socială a forțelor angajate în mișcarea grevistă prin încadrarea, cu potențe sporite, în acțiuni revendicative, a țărănimii, funcționarilor de stat, personalului tehnico-ingineresc, membrilor corpului didactic, micilor comercianți și meseriași, maselor largi ale tineretului muncitoresc și ale studențimii. Grevele generale ale lucrătorilor agricoli din **Italia** (mai 1969 — 2 milioane de participanți, iulie 1971 — 1,5 milioane de participanți), mișcările țărănești din alte țări **(Franța, Belgia, Olanda)** au adăugat noi elemente mișcării revendicative din țările capitaliste europene. În acest con-

text, merită să amintim marea „răscoală țărănească" în cursul căreia 100 000 de fermieri din țările Pieței comune au organizat la 26 martie a.c., la Bruxelles, o demonstrație împotriva politicii agrare a C.E.E.

În mișcarea grevistă din ultimii ani s-au încadrat noi detașamente de intelectuali. Într-o serie de țări, cadrele didactice din școli și universități au declarat greve pentru îmbunătățirea condițiilor de viață. Astfel, în mai 1971, 80 000 de cadre didactice din **Belgia** „și-au prelungit vacanța", ceea ce a afectat puternic rețeaua de învățămînt. În luna martie a.c., institutorii de la școlile din Paris nu s-au prezentat la clasă. Tot în acest an, cadrele didactice de la Universitatea din Madrid au recurs de două ori la grevă. În ianuarie, au declarat grevă 60 000 de profesori din India (statul Uttar Pradesh). Greve ale cadrelor didactice au mai fost semnalate în Olanda, Suedia, Italia, S.U.A., precum și în alte țări.

Pe frontul mișcării greviste și-au făcut apariția, tot mai frecvent, însemnate categorii de mici comercianți și meșteșugari, care recurg la grevă ca un mijloc de luptă împotriva dominației monopolurilor. În **Franța**, în ultimii ani, au fost declarate „Zile ale vitrinelor închise" la care au participat sute de mii de comercianți. În **Italia**, în aprilie a.c. a avut loc o grevă a micilor comercianți, care revendicau înlesniri fiscale și apărarea drepturilor legale.

Angajarea în lupta revendicativă a noi categorii sociale lărgește sfera aliaților clasei muncitoare, creează premise obiective pentru consolidarea frontului de luptă antimonopolist.

■

Prezentarea succintă a cîtorva dintre trăsăturile caracteristice ale mișcării greviste din ultimii ani atestă inițiativa politică a clasei muncitoare, capacitatea și hotărîrea ei de luptă. **„Marile bătălii de clasă care au avut loc în ultimii ani în țările capitaliste** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **demonstrează uriașa forță revoluționară a clasei muncitoare, rolul ei important în lupta maselor populare pentru libertatea și dreptatea socială, împotriva orînduirii capitaliste".** Ancorată adînc în realitățile țărilor respective, diversificată ca mijloace, forme și metode de acțiune, lupta clasei muncitoare din țările capitaliste, în fruntea căreia pășesc partidele comuniste și muncitorești, reprezintă o componentă inseparabilă a frontului antiimperialist contemporan. Desigur, mișcarea grevistă a clasei muncitoare poate înregistra perioade de flux și reflux, de creștere și descreștere, perioade influențate de o suită de factori obiectivi și subiectivi, de condiții interne și internaționale. Realitatea demonstrează, însă, inexistența nu numai a „păcii sociale", dar și a unor „pauze îndelungate" în procesul luptei social-politice a maselor muncitorești. Depășind o serie de greutăți, acumulînd treptat o bogată experiență, mișcarea comunistă și muncitorească din țările capitaliste se afirmă, tot mai mult, ca o importantă forță socială a contemporaneității.

conf. univ. dr. Traian CARACIUC

DOCUMENTE

„PRINCIPIILE COLABORĂRII ÎNTRE U. R. S. S. ȘI FRANȚA"

Reproducem după agenția „TASS" documentul intitulat „Principiile colaborării între U.R.S.S. și Franța", semnat, la 30 octombrie a.c., de Leonid Brejnev și Georges Pompidou, cu prilejul recentei vizite în Franța a secretarului general al C.C. al P.C.U.S.

L. I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., membru al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., și G. Pompidou, președintele Republicii Franceze,

bazîndu-se pe vechile tradiții de prietenie existente între cele două țări,

animați de dorința de a da noi dimensiuni colaborării rodnice stabilite între Uniunea Sovietică și Franța după vizita în U.R.S.S. în anul 1966 a generalului de Gaulle,

dorind să întărească aportul celor două țări la cauza păcii în Europa și în întreaga lume și să contribuie la dezvoltarea colaborării între toate statele,

au adoptat ca rezultat al vizitei lui L. I. Brejnev în Franța următoarele principii pe care se bazează colaborarea politică dintre cele două țări :

1. Colaborarea dintre U.R.S.S. și Franța corespunde aspirațiilor generale și intereselor reciproce ale popoarelor sovietic și francez ; ea trebuie să se bazeze pe reciprocitatea avantajelor și obligațiilor fiecăreia dintre cele două țări.

2. Această colaborare nu este îndreptată împotriva interesului vreunui popor și nu se referă în nici un fel la obligațiile asumate de fiecare dintre cele două țări în relațiile față de state terțe.

3. Politica înțelegerii și colaborării dintre U.R.S.S. și Franța se va transpune în viață și pe viitor ; ea este menită să devină o politică permanentă în relațiile lor și un factor permanent al vieții internaționale.

4. Colaborarea politică dintre cele două țări, care se bazează pe respectarea principiilor și prevederilor Cartei O.N.U., are drept scop să contribuie la restabilirea păcii în regiunile conflictuale, la slăbirea încordării internaționale, la reglementarea problemelor litigioase pe cale pașnică, precum și la dezvoltarea economică și îmbunătățirea condițiilor de viață ale popoarelor.

5. În scopul de a contribui activ la întărirea securității europene și internaționale și la dezvoltarea colaborării pașnice dintre state indiferent de sistemul lor social, și pe baza protocolului sovieto-francez din 13 octombrie 1970 care constituie o etapă importantă în organizarea colaborării, se va acorda o nouă dezvoltare consultărilor politice dintre cele două guverne, cu folosirea atît a canalelor diplomatice obișnuite cît și a întîlnirilor speciale ale reprezentanților lor. Aceste consultări trebuie să permită căutarea posibilităților pentru acțiuni definite de comun acord, inclusiv în organizațiile internaționale și la consfătuirile internaționale, în cazul cînd din aceasta, conform părerii generale a celor două părți, ar putea cîștiga cauza păcii.

6. Colaborarea U.R S.S. cu Franța în domeniul politic își va găsi expresia în special, ținînd seama așa cum se cuvine de drepturile și prerogativele altor state interesate, în transpunerea în viață a răspunderii pe care o poartă ambele țări în lume, a răspunderii lor ca membri permanenți ai Consiliului de Securitate, a răspunderii lor în Europa, care decurge din rezultatele celui de-al doilea război mondial.

În cazul apariției unor situații care constituie, după părerea ambelor părți, o amenințare la adresa păcii, încălcarea păcii sau care provoacă o încordare internațională, Uniunea Sovietică și Franța vor acționa în conformitate cu protocolul sovieto-francez din 13 octombrie 1970.

7. O mare însemnătate are colaborarea strînsă a U.R.S.S. cu Franța în Europa, împreună cu statele interesate, în vederea menținerii păcii și a continuării liniei de destindere, a întăririi securității, relațiilor pașnice, colaborării între toate statele europene, în condițiile respectării neabătute a următoarelor principii :

— inviolabilitatea actualelor frontiere ;
— neamestecul în treburile interne ;
— independența, egalitatea ;
— renunțarea la recurgerea la forță sau la amenințarea cu forța.

8. U.R.S.S. și Franța sînt convinse că colaborarea tuturor popoarelor europene în opera de dezvoltare a potențialului lor industrial, a schimbului de experiență și de cunoștințe și a protecției mediului înconjurător, va permite Europei să crească ritmul progresului economic și tehnico-științific.

9. U.R.S.S. și Franța vor depune eforturi pentru ca, în regiunile în care pacea este supusă amenințării sau este încălcată, să fie realizată o cît mai grabnică reglementare politică, în interesul păcii generale.

10. Părțile vor contribui prin toate mijloacele la rezolvarea problemei dezarmării generale și totale, în primul rînd a dezarmării nucleare, la lichidarea scindării lumii în grupări militaro-politice, la întărirea rolului Organizației Națiunilor Unite în conformitate cu prevederile Cartei sale.

11. U.R.S.S. și Franța își vor făuri relațiile bilaterale în toate domeniile în așa fel încît ele să constituie un bun exemplu de colaborare egală în drepturi a unor state cu sisteme sociale diferite.

12. Dezvoltarea schimburilor economice și comerciale pe baza acordurilor în vigoare, completate prin acordul din 27 octombrie 1971, colaborarea în domeniul valorificării resurselor naturale, schimbul de experiență în domeniul industriei și tehnicii, vor fi considerate ca avînd o însemnătate esențială pentru întărirea relațiilor dintre cele două țări.

13. Va fi stimulat tot ceea ce contribuie la îmbogățirea reciprocă a valorilor spirituale și la dezvoltarea mijloacelor de îmbunătățire permanentă a cunoașterii, între popoarele sovietic și francez, a culturii și activității lor, ținînd seama de relațiile lor vechi în acest domeniu, de tradițiile și de prietenia lor. La realizarea acestor țeluri va contribui lărgirea în continuare a schimburilor universitare, științifice, artistice, a difuzării informațiilor, a contactelor dintre organizațiile celor două țări, în special a organizațiilor de tineret. Aceasta se referă și la contactele dintre cetățeni, inclusiv la întîlnirile tineretului, la vizite colective sau individuale, pe bază oficială sau neoficială. Inițiativele întreprinse în acest sens vor fi sprijinite de autoritățile competente.